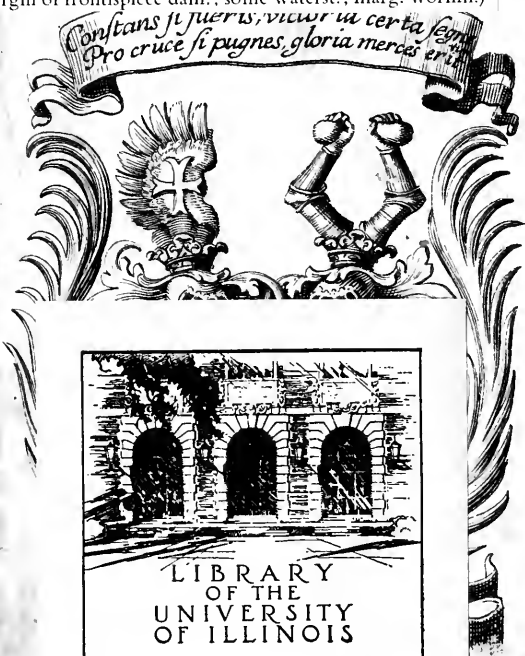

9 (ZETEL, P., S. J.) PHILOSOPHIA SACRA SIVE VITA DIVI STANISLAI
KOSTKA, SOC. JESU. DILINGAE, 1715. 4TO. CALF. (SL. DAM.). WITH FRONTIS-
PIECE BY U. KRAUS AND 40 FIGURES OF EPISODES OF THE LIFE OF THE SAINT,
EACH ONE SURMOUNTED BY A CIRCUIAR DEVICE. 220.—

Rare. — Praz 179 (mentions an edition of the same year with the author's name
on title). — (Lower margin of frontispiece dam.; some waterst.; marg. wormh.)

DIVO STANISLAO
PHILOSOPHIÆ SACRÆ
MAGISTRO

SVO

HONORI

AMORI

VT DISCANT

VT SEQUANTUR

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

PHILOSOPHIA SACRA

SIVE VITA

DIVI
STANISLAI
KOSTKA
SOC: JESU,

ICONISMIS ET DOCUMENTIS
MORALIBUS ILLUSTRATA,

AC

Ejusdem Divi

Præviis Apotheoseos honoribus humillimè consecrata

A

Devotissimo Convictu

DILINGANO

Mens. Junio Anno M. DCCXV.

Cum Facultate Superiorum.

DILINGÆ

Typis Joannis Mauritij Körner, Reverendiss. & Celsiss. Principis
Augusti. Typographi Aulici.

THE OROGRAPHY OF

2

THE OROGRAPHY OF

REVERENDISSIMO

x2.
57622
RBX
P A T R I,

IN CHRISTO PATRI,

MICHAELI

ANGELO TAM-

BURINO,

SOCIETATIS JESU

PRÆPOSITO GENERALI.

Uit hæcenus sum morum virorum semper pro-
prium, ut cum ea, quibus præ cæteris e-
minent, nemo non videat; quid in ipsis
præmineat, singularium dotium excellen-
tia reddat obscurum. Et verò nun-

quam minùs æstimari potuit , quàm in te , Reverendissime Pater , an Sapiëntia , an Virtus tua plus admirabilitatis habeat. Sed enim veriùs dicam , inter ea , quæ summa sunt , non posse unum præstare alteri ; nihilque alterutro melius , nisi indivisam amborum in Te ordinando concordiam. Ars artium est , & Sapiëntia Sapiëntiæ , regere suaviter & efficaciter ; blandum esse , & severum ; lenem & fortem ; scire , quid possint humana ingenia , & quid velint ; Dominum esse libertatis alienæ & suæ ; & dum alij dominantur in corpora , esse rectorem animorum. Hæc ars dudum tua fuit , Reverendissime Pater. Ista duo ut faceres , electus Provinciæ Præses faciebas tria : sciebas , quibus imperares , & quibus modis : sciebas finem & media , quibus iretur ad finem : sciebas scopum & sagittas , quibus scopus feriretur : sciebas pacem & arma , quibus obtineri posset. Hinc non Rectorem solùm , sed pene Regem animorum agebas ; flectebas , quam in partem velles ; & ita moderabaris , ut tecum vellent. Sed alligari non debuit uni Provinciæ Vir , omnibus aptus ; & dignus eras secretis Societatis , qui noveras secreta facere , & servare. Nihil secretius est radiis solis ; apparent & latent : vident omnia , & vix videntur. Nihil illis subtilius ; pervadunt aërem , nec læduntur : permeant ignem , nec exuruntur : immiscent se aquis , nec merguntur : insinuant se terris , nec obruuntur. Nihil illis efficacius : fecundi sunt in terris , salubres in aquis , illustres in aëre , purpurei in igne , argentei in stellis , discolors in planetis. Nihil illis fidelius :

pendent à sole ; eunt ad imperium ; & redeunt ad nutum : adhærescunt soli ; & perirent ; nisi adhærescerent.

Talem oportet esse Secretarium Societatis. Talem te probasti ; Secretum ; ut tegeres arcana tua ; subtilem , ut explorares aliena ; efficacem , ut ageres ; fidelem , ne fallere velles ; sapientem , ne falli posses. Eximia hæc dotes tuæ effecerunt , quod Sanctissimi Parentis tui Ignatii primùm quidem in Sapientia , & Virtute , deinde & in dignitate Successor , ad suprema universæ Societatis , quam in spiritu Loiolæo per annos jam novem , & amplius , sapientissimè gubernas , gubernacula sis evedtus. Nec ascendisti præcipiti saltu , sed emerito gressu. Gradus fuit honor unus ad alterum. Jam prælusisti supremæ dignitati ; dum gerebas infimam. Adhuc Parmæ docebas Theologiam ; & fuere , qui de te dicerent : *post aliquot annos hic Generalis erit.* Adhuc Mantuæ regebas collegium ; & jam visus es , qualis eras futurus. Ubique fecisti Prophetas tui , & vox populi antecessit vocem DEI. Vix te Patrum suffragia Præpositum declarârunt ; abs mora dignissimum te probasti , cui ardua quæque committerentur. Nihil tibi erat intricatum , nihil non patens : & cùm in plura simul negotia incumberes , ita te singulis totum addicebas , ac si uni vacares. Neque mens tua rerum difficultate retardari , aut multitudine obrui potuit. Illustrasti illas instar solis per Zodia-

ci monstra gradientis ; & docuisti , difficultates sæpe astra esse , non monstra. Vicisti aliquando ingenia , ut monstra superares ; & sæpe superasti difficultates , ut ingenia vinceret.

At enim parùm adhuc diximus. Illud longè illustrissimum , & miraculo proximum est , quòd vivas simul privatus & publicus ; simul vacuus , & negotiosus ; omnium principum aulicus , & simul solitarius. Nempe subdis tibi negotia , non te illis ; Dominus curarum es , non servus ; commodas te rebus , non donas ; dum una pars tui maximis in rebus laborat , altera solitaria est , quia soli DEO adhæret. Deinde quàm mirabilis est humanitas tua ? Omnium , qui tua consuetudine fruuntur , cor & voluntatem rapis , etiam reluctantem ; non quidem auri fulminantis more , ut Chymici vocant , quod subtilissima metallum fragore subit & tonitru : sed adinstar subtilissimi halitus , qui sensum sine sensu in durissima etiam corpora penetrat. Hinc fuêre , qui è remotissimis provincijs læti Romam pergerent , & reduces gloriarentur , vidisse & audivisse te Angelum Tamburinum. Demum divina propemodum res est effusa tua , & nullis finibus circumscripta , Charitas ; cujus impulsu perennibus officiis & beneficiis universum hominum genus prosequeris. Resident intra Te Italus & Germanus , Gallus & Hispanus , Sina , & Japon. Habitant intra te dissimiles populi , nec se excludunt , extra te hostes , intra te amici ; extra te bellum gerunt , intra te pacem colunt ; placet hospitium singulis , quia placet Hospes. Nulla natio apud te peregrina est. Fecisti omnes domesti-

cas

cas. Etiam inquilini tui sunt Convictores, & Academi-
mici Dilingani. Invitas omnes, ut bene velint; &
adiuvas, ut possint. Quid mirum ergo, quod nu-
perus morbus tuus fuerit publicus? Aegrotârunt te-
cum integræ provinciæ; tecum convaluerunt uni-
versæ. Obrulit annos tuos omnis juvenus, ut senec-
tutem tuam augetet. Neque irritæ fuere preces.
Timuit mors vota tam publica, & pepercit vitæ tuæ,
ne in una vita pene omnes vitas extingueret. Mit-
timus in gratiam modestiæ tuæ alia plurima, quæ in
pagellis his melius spectabis expressa. Invitus putabis,
de te dici, quæ de STANISLAO prædicantur.
Hujus legendo elogia, nolens volens te cum illo
confundes; cum de ipso dicantur, quorum tibi ip-
se conscius eris. Miraberis, sub alieno nomine virtu-
tes tuas promulgari, quas tegere frustra laboras.
Id unum addimus in rem tuam, ac nostram. Scri-
psisti, perorasti, & egisti quàm plurima pro Apo-
theosi Beati STANISLAI; nec cessasti, donec ex
Beato feceris Sanctum. Amas scilicet STANIS-
LAUM, & ille te amat, Nobilis Polonus No-
bilem Mutinensem, Societatis Filius Societatis Pa-
trem; verbo: Angelus Angelum. Nos Thaumaturgo huic Indigenæ nostrò votivum consecramus o-
pusculum, & illius Patronum Te optamus. Nega-
re non potes officium Divo tuo, & Patrocinium Con-
victui tuo. Hoc unum est, quod imploramus,
& in vicem obsequium nostrum devovemus. Pri-
mum ambimus; Secundum debemus. Primum no-
stra tenuitas exposcit; Secundum tua dignitas exigit.
Pri-

Primum erit tuæ gratiæ ; Secundum officij nostri.
Certè turpissimam parùm gratiæ animi notam haud ef-
fugeremus , nisi publicam , qua Convictûs nostri Pa-
tronum prosecutus es, gratiam etiam publica aliqua te-
stificatione prosequeremur.

Habe ergo , habe pagellas has ; plurimis ,
ut vides , titulis tuas , tibi quæ planè debitas. Quas
dum Reverendissimis manibus tuis reverentissimè offe-
rimus , simul concordibus votis precamur , ut di-
vina Majestas , ejus amplificandæ gloriæ unicissimè
studes , cum pro ejusdem & Societatis , tum etiam pro
Convictûs tui Dilingani incremento , Re-
verendissimam Paternitatem tuam
vivere, & valere jubeat quàm
diutissimè.

Ita precantur Dilingæ Mense Junio. M.DCCXV.

REVERENDISSIMÆ PA-
TERNITATIS TUÆ.

Clientum infimi.
CONVICTORES.

AUTHOR LECTORI.

Siste gradum, Lector Benevole. Paucis te volo; imò paucissimis: festina enim urgent opera. Primum de materia opusculi; deinde de titulo; demum de genere, modoque scriptura, tria verba prefari necessum est.

Ac libello quidem materiam dedit Divus STANISLAUS, cui sacra Apotheosis à Sanctissimo Patre Clemente XI. Clementissimè decreta est. Superbè nimis, fateor: nisi communis probasset sensus, decere quàm maximè, ut Indigenam Patronum suum primi gratò animò Convictores Dilingani venerarentur. Adpromissi piis votis opellam meam, quòd scirem, parum laboris ac studij adhiberi debere, ubi ille, qui laudatur, totus elogium est; & ipsum nomen, dum profertur, aut scribitur, jam Panegyricum facit. Porro Divum indigetare placuit, ut summam summi Pontificis beneficentiam anticipata gratitudine orbi christiano nuntiarem. Sancti nomen usurpare nolui, ne verbum præoccuparem, quod prima vice sola Roma bene pronuntiat.

Fam titulum in fronte Iconismi hunc leges: DIVO STANISLAO PHILOSOPHIÆ SACRÆ MAGISTRO. Nè fallor, in fronte libri frontem corrugas: displicet nimirum, quòd speciosò mendaciò Philsophia Magistrum creemus Stanislaum, qui tamen Aristotelem nec docuit, nec didicit. At enim prematuro Zelo tempera. Non illum profana, sed Sacra Philosophia Doctorem dicimus, nec injurià: nam ille solùm verè sapiens est (si Sapiientissimo Augustino credimus) & christiani philosophi nomine dignus, qui suum rebus creatis novit pretium ponere, & Amori Creatoris præcipuum studium impendit. Libeat ergo vel curiosò oculò iconismos lustrare, & palam erit, quantum isthoc in studio Stanislaus excelluerit. Imò ausim dicere, te pro-

probatum etiam , quod in prima statim imagine hinc à Con-
victu , inde ab Academia Dilingana Suis in Magistrum pro-
ponatur.

Denique genus scribendi quod attinet , character pro
diversitate materia diversus est. Familiariter fluit , cum symbola
explicat ; Heroicus est & elogiis proprius , quando Stanislai
virtutes depradicat ; oratorem imitatur , & mores instruit.
Lege benevolis oculis , quæ in divi Patroni honorem ca-
lamò tumultuariò scripsi. Si opus non possis , saltem
intentionem excusa.

D. Stanislaus post prodigiosam Nativitatem DEO offertur.

I.

On facilè dixeris, plùs Cœlo, an mari Margarita debeat. Primogenita hæc Nympharum nascitur in mari; educatur in undis; adolescit in fluctibus; maturatur inter Delphinas. Mare pro balneo fuit, è quo cygneum corporis sui candorem retulit: undis Crystallinis illustrem argenti sui fulgorem in acceptis refert: saltantes procellæ conglobârunt in orbem; falsus sali liquor consolidavit in unum & unionem. Secura inter fluctuum amplexus circumfertur per mare, quasi nativum regnum, & in concha velut natatili residet throno. At Cœlum etiam argenteam hanc cymelliorum Helenam sibi vindicat. Nunquam concipitur, nisi concha hiant ore rorem matutinum excipiat. Nunquam nascitur, nisi natum in aëre fulgur terræ irradiet. Nunquam crescit, nisi Sole oriente incipiat crescere dies. Argentea Luna confert argentum; splendentia astra tribuunt splendorem; clari planetæ communicant claritatem; via lactea donat candorem; rotunditatem dat globus Empyreus; & credo, soliditatem jure hæreditario acciperet à firmamento, nisi liquidum esset. ❧ Vix calidiùs olim geminæ illæ Matres in curia Salomonis pro

A

infan-

infante perorabant. Sed enim mare cadit causâ suâ. Ne Novercæ quidem nomine dignum est, quòd candidissimam margaritæ innocentiam prædatrici mortalium avaritiæ venalem offerat, ut mancipij instar ad luxum & superbiam sexui sequiori serviat. Cœli soboles est. *Non terra hæc debita proles.*

Novam hodie Margaritam mundo edidit Margarita Ktiska, foemina lectissima filiolum lectissimum. Libens posthac quievit à partu, quòd de foetu perfectiore desperaverat. Et cum ad prolis laudem non parùm pertineat, nasci ex bono semine, concessus in Patrem est Joannes Kostka, Nobilis Polonus, Nobilior Christianus. Transiit in liberos cum sanguine imago Patris; & licet omnis sanguis concolor sit, sæpe tamen in eo imagines apparent discolors. Majores, quorum alij sagum, alij togam illustrârunt, redivivi fiunt in Stanislaò. Colligit sparsas per singulos virtutes, & ita succedit magnis majoribus, ut incipiat illis esse major. Omitto igitur externa, quanquam domestica, & Stanislaum de suo laude. Nemo dives est alienis divitijs; Hæc vera magnitudo est, magnam esse de suo. Prodigiosa vitæ prodigiosa prælulit conceptio, & sanctissimum JESU nomen; quod visibili caractere in utero materno legebatur, jam tunc latentem prodidit Jesuitam. Scilicet hoc magnarum rerum privilegium est, videri ante ortum, & desiderari post obitum. Visæ sunt crescenti Charites, & majora Numina obstetricari, ut novo consortio hinc innocentiam, inde amorem, amabili, sed modesto, vultu spiraret. Parvo corpori excellam animam infuderunt; nec enim
alius

alius Anglicam materiem decuit inquillinus. Suavissimo genio formam sociârunt longè gratissimam , qualem sibi Coelestes Genij adsciscerent, & virtus prope Divina. Quis jam neget, margaritam nostram magis Cœlo, quàm terræ deberi? *Non terra hac debita proles.* Et verò agnoscunt beneficium grati parentes. Quem à DEO accepere, filium DEO offerunt. Fit supplicatio; cum novo Jesuita erat supplex JESUS. Nullus hanc supplicationem æquavit triumphus. Pars supplicationis erat Christus, & spectator DEUS. Comitantur parentes, & lætantur, dum donant; licèt ignorent, quod sperant. Quid facerent, si futura præscirent!

Huic ego te gemmæ geminum volo, Timothee; redde, quod debes. Figuram cordis tui triangulam esse, docuit te Ethnicus Philosophus, ut obligationem tuam disceres Christianus. Virtute Patrem, colore Filium, calore Spiritum Sanctum repræsentat. Progenit Divinus Pater verbum Divinum; progignit cor verbum humanum: Sanguine velut purpura rubet Filius; rubet & cor velut porphyrogenitus, natum in purpura, quia sanguinis officina, quem per sistolen distribuit, & à motu circulari fessum, per diastolen excipit. ✱ Ardet Divinus Spiritus, ignis è Cœlo missus, ut accendat megacosmum. Ardet & cor, immisum corpori, ut calore suo foveat microcosmum. Cura, ut ita se extendat istud triangulum, ne unquam deferat suum centrum; aliàs triplicem committis injustitiam. Aut enim Divina veritas vera non est, aut tota increata trias ad fabricam cordis tui

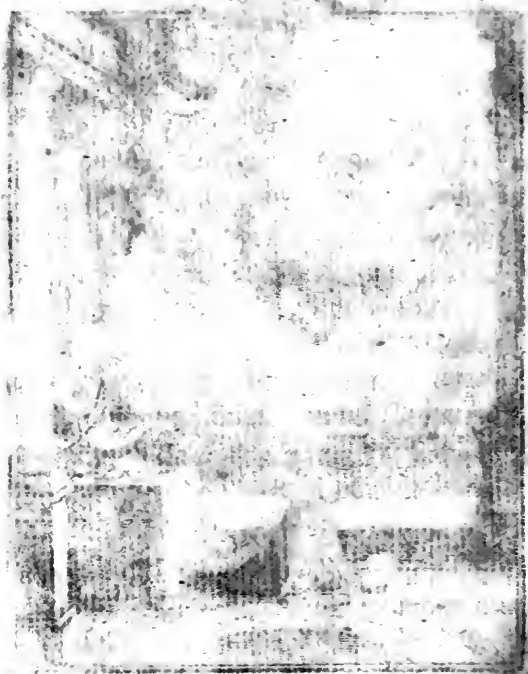

commodavit operam ; quod eum in finem effinxit accuratius , ornavit copiosius , ditavit liberalius , ut delitiosum in terris haberet hospitium , quoties cum filiis hominum luberet delitiam : Ecce Jus *Ædificationis* ! Accedit legitimus possessionis titulus. Difficile aliàs latet DEUS. Apparuit in præsepi sub fœno , & sub nihilo. Etiam in spelunca aulam , in paleis thronum , in throno DEUM agnôvere tres magi , & ad pedes infantis advoluti viri se fætebantur minores. Ipsi adèò Bos & Asinus possessorem suum cognoverunt : Ecce Jus *Possessionis* , nisi infra bruta velis sapere ! plùs dico. Avidus cordis tui homo DEUS octavo jam die voluit sanguinem fundere , ut citò pretium solveret , & quòd tibi emancipaverat cor , redimeret. Offerebat autem partem sanguinis , & quærebat à Patre , an satis foret ? Negavit hic , sufficere hoc pretium , quamvis infinitum : admissum esse vadimonium ea lege , ut cautio moreretur. Annuit filius , & sanguinem in agonia per omnes corporis poros , in flagellatione per quinques mille validissimos ictus , in Coronatione per 72. spinarum aculeos exprimi voluit. Ibat deinde oneratus Cruce ad Crucem DEUS , ac medio in itinere sub onere Crucis septies succubuit , ac sanguinare cœpit. Heu ! quale pondus , quo opprimitur ipse DEUS ! Tandem ferali lanceâ apertum latus residuas sanguinis guttas in Cruce emisit : Ecce Jus *Emptionis* ! Vide , Timothee ; quanti venditur tuum cor ! solutum est totum pretium.

Redde , quod debes.

*D. Stanislaus in infantia dat magnæ
Sanctitatis indicia.*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

II.

IN pumilo Gigantem vides, renello in ramo inter arbores maximam. Magna, & Cedro digna loqui oportet, quæcunque de Cedro dixeris. Nil certè in illa humile, magna omnia; semen si excipias, ex quo gignitur: quanquam in parvo hoc etiam hospitio magna jam anima resideat. ☼ Vix alibi, quàm in altissimis quibusque montium hæc soboles concipitur; ut ardua nempe matre proles haud minor prodeat. Crescit ventorum inter prælia, à quibus quò magis depressa vapulat, eò eluctatur altius. Senesceret inter nubila, nì senij expers perenni virore perpetuam juventam ageret. Porro ad excelsa quæque hæc Libani gloria nascitur. Salomon certè, quò dignam in terris sedem Deo exstrueret, ex Cedro & auro crexit; quasi rerum æstimator sapientissimus eodem in pretio cum auro cedrum haberet; aut ne alia, quàm immortalis, arbor immortale numen tegetet. Humanum jam propè genus in annuo illo mundi naufragio periit; saluti Cedrus fuit, ex qua verus Deucalion Noëmus centenariam illam machinam fabricavit, quæ felices animalium hominûmque reliquias in portum extulit. Atque eo, credo, ex tempore immortalitate hæc arbor donata est; ne periret scilicet, perquam orbis denuò vivere incepit. Perennat jam omne, quidquid in Cedro est: succus scilicet, lignum, folia. Hæc virent perpetuò; ille putredinem non ad-

mittit; istud cariem nescit. Orbis quondam miraculum stupenda illa Dianæ Ephesinæ fabrica audit. Mirum non est: ex Cedro erat, in qua tot prodigiosæ magnitudinis portenta, quot trabes cedrinæ. Cælo quippe vicina est arboris hujus proceritas, quæ vel ideò immunis à fulmine, quia fulminum officinas ultrà arduum supercilium erigit. In parvo igitur jam furculo regem arborum, in humili ramusculo proceræ magnitudinis prodigium mirare, & tecum, *quàm quondam sublimis erit*, tacitus exclama!

In domo bene morata debet prima & æterna consuetudo esse Cultus DEI. Labores, qui à pietate inducuntur, ne primæ quidem infantiz condonandi sunt. Pij parentes tamdiu se nihil dedisse reputent, quamdiu filios suos mores non dederint. Nemo enim summè diligitur, nisi cui amicus Deus optatur, & procuratur. Non potuit Mariæ, non voluit Josephus partibus suis deesse; sed omnem in educando JEsulo curam posuere, quamquam ibi humanam culturam, & naturam dudum Divinitas prævenerat. Observaverant munus suum Parentes Stanislai; quem mater in templo receperat, templo despondit; quem nacta est liberum, DEO reddidit Servum. Inde factum, ut Parvulus noster in vita & obitu esset infra fidem, supra opinionem. Qui puerulum videt, jam de viro divinat: *quàm quondam sublimis erit!* Certe crederes, profectioni mundo crevisse ingenium; & naturam, quæ hætenus homines genuit, nunc Angelum edidisse. Vix utero egressus, solitudinem ingressus, cum Angelis Angelus, cum mutis mutus vivens, quod loqueretur, tacendo didicit. Ipse DEO, ipsi DEUS Virgineum florem servavit, munus-

nūque impetravit offerendo. Novum sc̃enoris genus est, DEO sc̃enerari: dare, quod acceperis, ut luculentius recipias, quòd dederis. Totum negotium erat, supplicare ad aras, quas ipse merebatur; & implorare Patrocinia cœlitum, olim ipse inter Patronos futurus. Pene omnis sermo illi de DEO: quid enim aliud eructaret, quàm quo plenus erat! Non aliter loqueretur virtus, si loqui ore humano posset. Singula verba erant gemmæ. Nulla virtus est, quam non doceret; nullum vitium, quod sanctis moribus non argueret. Talem egit pueritiam, ut nunquam puer esse videretur: ita leve moderabatur corpusculum, ut nihil unquam leviter facere sit deprehensus. Propè infans satis doctrinæ habuit, ut omnes erudiret; satis sapientiæ, ut omnes inde saperent. Si tales essent Germani, quales Polonos instruxit Stanislaus; aut Germani essent Stanislai, aut Poloni essent Germani.

A pueris DEO servire, hoc demum est, Timothee, quod *unum necessarium* divina veritas attestatur. Hoc negotium agere debent Reges, dum Regnorum gubernacula versant; hoc sacri Præfules, dum Ecclesijs præsunt; hoc Duces & milites, dum bella gerunt; hoc mercatores, dum commercia exercent; hoc Fabri & Artifices, dum officinas animant; hoc litterarum studiosi, dum libris impallefcunt. Monstrum foret sol inter sidera, qui non lucret: & prodigium inter consuetos naturæ limites censeretur ignis, qui non calefaceret. Necesse non fuit, ut homo in mundo existeret: si aliquando existit, necesse est, ut totus sit DEI. Olim quidem probrosum erat
servi

servi nomen ; hodie prima dignitas est , & supremæ
 Majestatis ambitio , quæ se servum servorum inscribit.
 Prima Orthodoxi Senatûs Sessio , quæ Christo præside
 in monte Thabor celebrata est , felicitatem hominis
 definivit, esse obsequium DEI. Indulserat Bacchanalem
 licentiam Epicurus ; sed beatitas ista bestiarum fuit : pro-
 scripsit illam è suis Thesibus DEUS , & opposito veritatis
 Decreto Anathema dixit vulgatissimæ de felicitate hæ-
 resi. Cessit disputatio tam feliciter ut Areopagô iudice,
 circô gladiatores evocaret ; feris cremos eripuit , &
 ascetis tradidit : minuit naturæ monstra , & auxit gra-
 tiæ ; quia faunis pudicis sylvas exhilaravit. Urbes imple-
 vit Protheis, sed qui in solam proximi salutem versatiles
 essent. Ita explosâ mundi sapientiâ novam, verâmq; fe-
 licitatem omnes quæsiere. Age igitur, quod primum de-
 bet, nec absque summo tuo commodo potest agi. Quid-
 quid extra finem suum est, infelix est, informe est, vi-
 tiosum est. Age negotium, in quo vertitur felix æterni-
 tas. DEUS ab omni æternitate cordi habuit hoc negotium.
 Filius DEI mortuus est in cruce propter hoc negotium.
 Angeli nostri boni operam suam conferunt in hoc nego-
 tium. Mundus non est conditus, nisi propter hoc nego-
 tium. Si solus hoc negotium negligis, homo non es, sed
 umbra es, sed spectrum es, & monstrum hominis. Et
 quid ages, miselle! velis, nolis, Servies DEO. Alteru-
 trum necessariò, & citra ullam immunitatis spem agen-
 dum est. Aut enim mandanti DEO obsequere? & boni-
 tatem DEI glorificabis in Cælo : aut rebellabis cum Sa-
 rhana? & Justitiam DEI glorificabis in inferno. Elige
 modò, quod obsequij genus placeat.

*D. Stanislaus, audito turpi loquio,
deliquium patitur.*

III.

THavmaturga Natura etiam in antipathia mirabilis est. Cur enim Brassica Rutam, vitis Hederam ita refugit, ut juxta plantari nolit? Cur Gallinaceus pullus, vix natus, accipitrem, vel longè conspectum, adeò metuit, ut mox sub matris alas confugiat? Cur, si lupina cauda ex boum præsepio suspendatur, jumenta cibos fastidiunt? Sed illud omni miraculo majus, quòd agninx fides rumpi malint, quàm lupinis concinere. Explico mysterium. Antiquissimus jubal testudine ac cheli primus ludere docuit. Jacet modò, & tacet. Potiùs pendere debebat, quia patibulum furum est mausolzum. Planetarum concentum Harmonicum esse putabat, & errabat Pythagoras. Doctior Jubal ultra progressus est, & Angelicæ Harmoniæ furatus imaginem, immortalium delicias mortalibus fecit communes. Pascere debebat oves, non tondere; ille verò etiam cutem detrahare, & secta pecudum viscera tam dextrè verberare, ut cùm equuleo torti gemerent agnelli, læti saltarent pastores. Imò nocentissimus homo etiam mortuis invidit innocentiam. Oviculas sociavit lupis, & lupas conjunxit agnellis. Et certè periclitata castitas si dem fregisset (latet enim inter fides infidus cupido) nisi mortua bruta præ vivo saperent homine, & ovina chorda dissilire mallet, quàm inter lupinas temerè salire. Quis neget, dignissimas esse oviculas, ut etiam mortuæ impe-

rent? Castissimæ illarum membranz id honoris habent, ut principum ac regum mandata excipiant, eaque subditorum oculis legenda exhibeant. Gloriosa Antipathia, ubi *vel sonus ista potest!*

Amica Dæmonis statio Auris & lingua; adè lubricæ facultates sunt. Cum his homo malus est; sine his homo miser est. Nec facilè morbus curatu difficilior. Alias ægritudines sola voce curavit Salvator; cum surdum & mutum sanaret, ipsis DEI manibus opus erat. Quin sublati oculis Christus Cœlum contestatus est, dolere se, quòd ea peterentur beneficia, quæ majori sæpe beneficio negarentur. Linguam præsertim à vineulis invitus solvit, quòd soluta vix ullis habenis bene regatur. Jam pridem ab urbibus verecundia verborum exulat. Domorum angulos rimare; ferè ubique sibilabunt hi colubri, & incesti impunè volabunt fermunculi. Inter profanos tanta turpitudine, quanta libertas: tanta obscœnitas, quanta licentia. Vix uspiam invenias, qui verecundo gemitu Bernardinum agat, & severiore aspectu procaces Linguistas flagellet. Tanta erat in hoc juvene veneratio pudicitiz, ut ad ejus aspectum etiam impudentiam sui puderet. Hodie scelus pene in virtutem abiit. Ut enim flagitium honesto nomine prætexant, istam oris spurcitiem comitatem aulicam appellant. Ut his peccent, peccatum virtutis titulò vendunt. Si exemplum linguæ, malè solutz, desideres, convivium pete, quod Stanislai parens lautissimum paravit. Videbis ibi hospitem ingratiſſimum; qui ut occisa rependat altitia, homines tentat occidere. Mortem in mani-

bys

bus linguæ suæ gyrat, & tam venenata spicula lascivus vibrat gerro, ut turpissimè obiisset Stanislaus, nisi deliquium passus, pulcherrimè humi defluxisset.

Hoc te ante omnia audire volo, Timothee, ne Veneris Oratores audias. Excipiendis petulantis turbæ sermonibus ne factas tuas aures putares, surdum Christus, nisi à turba seductum, non sanavit. Execrare potius damnosissimam linguam, cujus *vel sonus ista potest*. Nemo persuaserit posthac, sonum ab aëre & impetu distingui, quando instar infecti aëris pestem propagat. ✠ Cave tibi! Homo salax est sine sale, & os habet sine fronte. Impolluta mens non est, quæ alienas polluit aures. Virus non effunderet, nisi de vase pleno. Verba pudica testes innocentiz, turpia sunt famæ prodiga. Pictores hominis faciem effigiant: lingua depingit mentem. Sermo speculum est animi: vox mentis est filia, nunquam pudicæ impudica. Verecundia tutam facit castitatem: impudentia venalem exponit. Linguam impudicam eleganter turdo contuleris; cui idem, quod alimento, hoc etiam exitio: nam ex eo, quod edit & egerit, viscus provenit, quo & ipse, & aves ceteræ capiuntur. Ita prorsus lascivè garrulus. Viscum excernit ore, quo & loquentem, & audientem stygij aucupes affigant. Nullibi tamen æquè nocet hæc lingua, quàm si in profanis theatris audiatur. Leniter allabitur inter modulos, nec modum servat; dum aures afficit, animos inficit. Canori imbellium pecorum nervi generosos spectantium enervant spiritus, & arcu eodem feriuntur chordæ, & corda. O novam, & diabolicam nocendi artem! Ornatur scelus, ut placeat; docetur,

fieri posse, quod factum est. Quod meretur poenam in
 Judicijs, & scholis, fert plausum in theatris. Docetur
 hic ars amandi, quæ magistro non eget: & discunt pue-
 ri, quod scire vix debent viri. Laudantur artes adulte-
 rij, & probat adulter: docetur pudica, quomodo fieri de-
 beat adultera. Amittitur pudor, dum ridetur. Corrum-
 pitur primum aures; deinde animus. Transít scelus in
 exemplum. Omnis ætas fit impudica. Qui prius musas
 didicerant, nunc amant; & quæ venerant Minervæ, re-
 deunt Veneres. Ita Comædiæ in Tragœdias desinunt.
 Malè sit obscœnis actoribus! Complementum miseriarum,
 & ultimus quasi epilogus est in infante, mutum esse, non
 habere dentes, non linguam solutam; non miseras expli-
 care, non opem implorare posse. Sed hem! Prodigio-
 sam Divini Archiatri charitatem! Ille syllabas, vocem,
 verba, loquelam largitur homini, & ex infante facit fan-
 tem. Vah! ingratissimum, si loquatur, quod silendum!
 Balthasar Rex impietati miscebat ludibria; & cum inter
 fœminas vir, vel potius fœmina inter viros assideret, è
 sacris Calicibus propinavit convivis, jam ebrius, antequam
 biberet. Et ecce! Aperta manus operto vultu ferale de-
 cretum scripsit. Eadem adhuc nocte apud inferos cœnare
 debuit. Superi! Quæ poena manebit, qui animi sui ve-
 stibulum, quo divina Eucharistia excipitur, in prostibu-
 lum diaboli mutant; & linguam, cœlestis epuli sedem,
 Veneris interpretem faciunt? Furia te omnes, lasive bla-
 tero; qui tegenda, & tacenda nec tegis, nec taces! Nemo
 te protegat; nemo de te taceat. Paullum expecta, &
 vereri incipies, quem desinis revereri.

*D. Stanislaus oratione plus, quam stu-
dendo, in literis proficit.*

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF MODERN ART
1000 5th Ave. New York 17, N.Y.

IV.

P Rincipium numerorum est unitas , Græcis alpha , Latinis minimo conscripta spatio virgula. Sive cum Latio , sive Græcia sentire placeat , virtutem illi inesse Divinam crederem , nisi Teuth , Ægyptiorum Idolum , seu Dæmon potius , numerorum , & computandi inventor esset. Vis certè unitatis tanta , ut per illam omnia , sine illa nihil sint cuncta. Figmentum Poëtarum est Promethei virgula , qua ignem ille , Phœbo subtractum , in terras deulit , eoque in inanimi luto vitam accendit. Veritas est , ab unica virgula , seu linea , tot valentes ex nihilo numeros procreari , quot vacuos , & sine nomine inanes circulos pinxeris ; quibus etsi integras membranas impleveris , numerus tamen sine nomine , imò innominatum nihil erunt singuli. Adde unitatem , & dabis valorem singulis ; tribues pretium omnibus ; vitam quasi inspirabit unitas , & ex nihilo numeri prodibunt innumeri. *Hanc adde , valebunt.* Audi majora. Mundus , qui ab æterno non potuit , ✱ nec in tempore existeret , nisi ab æterno existeret DEUS ; non autem existeret DEUS , nisi daretur unitas. Non esset id , quo nihil est melius , nisi esset solus. Si essent plures , singuli haberent sua , nullus omnia. Deesset igitur alteri , quod alter habet ; at ille DEUS non est , cui aliquid deest. Nulli-

tas numinum est pluralitas numinum : unitas DEI , est veritas DEI.

Quod Philosophamur, hoc vivit ; quod speculamur, hoc agit ; quod profitemur , hoc sapit Stanislaus. Illius vita vera est Philosophia ; quia idem semper putavit vivere, & sapere. Brevem ætatem victurus , extendit annos virtutibus, & statim talis fuit , qualis erat futurus ; ne sapientia brevior esset , quàm vita. Imò novam invenit artem sapiendi , quam ipsa sapientia nesciebat. Hactenus aliter sapiebant cœlites , aliter homines. Conflavit ex duabus sapientijs unam , & fecit sibi propriam. Ex primo Principio omnia , in omnibus primum Principium didicit. Interrogatus aliquando Doctor Seraphicus ab Angelico, cui libro studeret ? Ostendit pendentem è Cruce hominem DEUM. Illustris liber, scriptus intus & foris ! Hunc ipsum librum meditabatur Stanislaus ; nec aliunde , nisi à DEO haurire potuit, quæ de DEO in colloquiis subtiliter dixit, quæ in scholis eruditè composuit. Brevissimo tempore in hoc uno libro invenit, quæ alij longissimo in pluribus non reperère. Parum adhuc dixi ; eodem tempore discipulus & Magister fuit : docuit enim virtutes, dum literas didicit. Mali mores bonos mores infecerant. Ætatem vitiis anteverterant homines, nondum viri, jam Patres ; nondum adulti, jam adulteri. Argumentum deformitatis erat pudicitia, non pudicitia deformitas. Pene unus in corrupto sæculo integer esse ausus Stanislaus ; & quos in scientijs cœevos nactus est, habebat suarum virtutum discipulos.

Ex

Ex quo Apostoli Athenas per orbem circumtulêre, omnis vera literatura de JESU est; plena definitur Philosophia, illum scire; plena Sapiencia, illum diligere. *Hanc adde, valebunt literæ.* Hæc si absit, tantumdem, nec plûs prodest scientia, quantum ala unica aquilæ ad volandum; quantum una rota ad promovendum currum. Non volamus, nisi geminis alis; nec in altum provehimur, nisi geminis rotis. Cælum est anima; ut bene constitutum sit, geminis astris illustrari necesse est, sole virtutis, & luna scientiæ. Solem à zodiaco dele, & diem eripuisti megacosmo. Solem virtutis aufer studioso, & omnem microcosmo splendorem ademisti. Salomon, prudens ille puer, effœminatus vir, & ferus senex, unus mortalium omnia scivit, nihil didicit: ipso Adamo doctiorem pronuntiat Tostatus, & quinque librorum millia scripsisse affirmat Josephus. Quod maximè mirêre, prudentia, quæ aliàs juvenes fugit, ad juvenem Salomonem venit, & satis securam se putavit, quamdiu pudico parvulo candor procanicie fuit. Sed heu! Nihil absque virtute mortalibus tutum. Tantum ingenium marcuit, cùm maturuit; & factus est in senectute infans, qui senex erat in infantia. Tantæ causa dementiæ, libido. Amare cœpit, quotquot vidit; voluit, quotquot amavit; habuit, quotquot voluit; adeò ut vel ipsa stupe-ret Natura, fœminis omnibus unum virum sufficere, non omnes fœminas uni viro. Sic effœminatus Sapienciam amisit, Veneris perfidiâ, quæ in alios nunquam mitior est, quàm in proprium filium; dum Amantes perinde excecet, ac Amorem. Igitur scientiam pietas, & pietatem ornare debet

debet scientia. Nimis verecundus Sponsus est Spiritus Sapientiae; non nisi pudicas eligit Sponsas. Vitæ Sanctitas in causa fuit, quòd Christus catenatam per aures concionem traheret. Ubi divinus hic Roscius egit, illico iustitium erat. Vacabat à lucro institor, Faber à malleo; & ne ipsi quidem morborum compedes tenebant ægrotos, quin ad dicentem confluerent. Quid ! quòd ipsis mortuis sui desiderium excitârit. Accurrere voluit extra Naim viduæ filius; & quia aliter venire non poterat, unâ cum feretro afferri debuit. Etiam Augustini eloquentia, & Ambrosij suavitas tibi nihil proderunt: quia verba absque virtute virtutem non habent. Sciolus eris, non tam peritus, quàm periturus. Ferrum est in manu amentis scientia in capite impij, quò se, & alios malè perdat. Fax est in manu incendiarij, quâ sibi, & alijs infernalem flammam subijciat. Oleum & operam perdis, quamdiu, neglecta pietate, ad nocturnum oleum libris impallescis. Suspirabis olim, sed nimis serò, quod adhuc in tempore deploravit Magnus Aurelius: Surgunt indocti, & Cælum rapiunt; nos verò cum nostris literis ad inferna demergimur ! Plus dico, & absolvo. Absque virtute homo non es, nedum sapiens; quia finem non obtines, propter quem DEUS hominem fecit. *DEUM time, & mandata ejus observa; hoc est enim omnis homo*, ait sapiens. At enim si hoc est omnis homo; ergo absque hoc nihil est omnis homo.

*D. Stanislaus præ devotionis intensiōe
Ecetasin patitur.*

V.

NUnquam magis, quàm ad ignem, veteres cœcutiére; nec adeò unquam cerebrum illis ad deliria incaluit, quàm cum de natura ignis disputârunt; quem dum DEUM quendam esse, conati sunt probare, nunquam se minùs homines, intellectu præditos, ostenderunt. Fuère subinde alij, qui ipsam adeò humanam animam, ex igne conflata, contenderunt. Verùm somnia hæc credulæ nimiùm, & superstitiosæ antiquitatis fuère. Sublimis nimiùm hæc de igne fuit opinio; ne ad Gassendi quidem flammulas brutorum ego animas condemnaverim. ✽ Mirabiles nihilo minus effectus sunt ignis; mira illius indoles, atque Genius; libertatis adeò amans, ut nullis coërceri repagulis, nullis includi cavernis possit. Agilitatis est tantæ, ut vix non citiùs vicina quæque corripiat, & nativa vi in suam naturam convertat, quàm ea admoveris. Volucrum Persei cursum per Cœlos antiqui olim vates celebrârunt; Enceladum quendam, per astra sine alis volantem, etiam nostra miratur ætas. Tubulum papyraceum, pyrio factum pulvere, aspice. Iners & ignobile pondus est, terræque affixus hæret: at ubi primùm concepto igne claras in faces semen micuit, alas extemplo calor addit; tollitur in auras; ut radiosum quoddam portentum per sidera ferri crederes, aut igneum Draconem suo, quo latè superbit, symmate aëra accendere. Nec mirum; *Elevat ardor.*

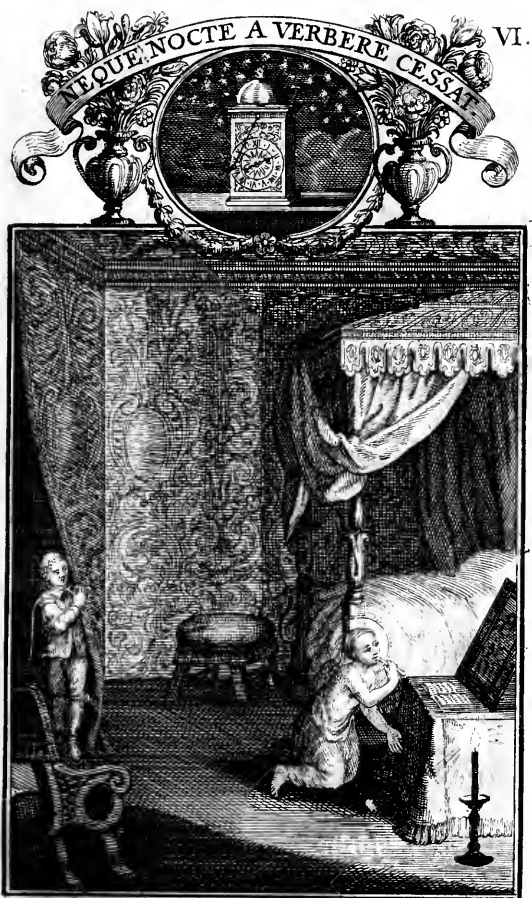

Apage, profane Atomista! Quàm malè de anima
 sentis, dum illam cum Pythagora in atomos dividis, &
 cum Democrito dispergis in Ramenta? In Hippone pe-
 ne naufragium facit, qui aquam credit; pene apud Leu-
 cippum abit in cineres, qui ignem putat. Quàm inanis
 est in Diogene, quiaërem; quàm mobilis in Critia, qui
 sanguinem; quàm Levis in Heraclito, qui vaporem esse
 defendit? Apertæ falsitatis convincit hos Stanislaus, &
 Spiritum immortalem esse demonstrat ad oculum, quan-
 do ipse, dum adhuc moratur in terris, jam DEO con-
 suescit in cœlis. Verè anima magis est, ubi amat, quàm
 ubi animat. Postquam hominem alloqui DEUS deliit,
 tempestivo officio Doctus est homo, DEUM alloqui. Mag-
 nus inde in DEUM redundat honos. Nam cùm ignotus
 DEUS omnia nosceret, magna spargebat munera, sed vel
 ingrata, vel ingratiss; quia suspectum beneficium est, quod
 ab ignoto venit. Agnoscit beneficia, & authorem Stanis-
 laus: aris adgeniculatur, brevè ipse imponendus aris: ad-
 mirabili modestiâ inservit Litanti Mystæ, paulò pòst ipse
 futurus victima: adorat Mœcenatem occultum; amat
 Sponsum absconditum; mori cupit, ut videre possit.
 Olim debita ad DEI cultum attentio Devotis Chri-
 sti parentibus ne quidem indulsit veniam, ut de tanti pue-
 ri custodia cogitarent. Ab affectu decepti sunt suò, &
 non nisi serò cognoverant, ab oculis auffugisse, quem ad-
 huc in corde habebant præsentem. Nunquam aut mi-
 nori piaculo amissus, aut majori solertiâ quæsitus est Deus.
 Tantum fervorem imitari videtur devotissimus Stanis-
 laus; in altum tendit, & orantem *elevat ardor*, quasi
 præ-

præsentis in ara DEI oblivisceretur. Fallor: ut amissum quærat, extra corpus avolat anima; & jam celebrat sponsalia in tempore, cui nubere petit in æternitate.

Adeò bonus est DEUS, Timothee, ut præter eum nemo sit bonus. Nec intra DEUM stitit hæc bonitas: particulas sui demisit, cum mundum condidit. Major portio bonitatis homo fuit. Totam se effudit, cum DEUM hominem fecit. Transiit bonitas jure hæreditario à Patre ad Filium. Hic ut etiam post mortem bonus esse posset, jam redivivus, & immortalis, invenit novum genus beneficiendi. Instituit sacrificium, in quo victima esset. Quoties immolatur, toties se ipsum tibi donat, & pro te mysticè moritur. DEUS bone! Quanta hic res agitur! In altari magnus magni DEI Filius, & quidquid ad DEI Filium pertinet, à Sacerdote constituitur. Adest, qui infinitus & finitus, æternus & novus, DEUS & homo est. Homo esse voluit, ut pro te debitor esse posset; DEUS esse debuit, ut pro te solvere posset. Itaque amat te duplici affectu, humano & Divino; & idem bis est liberalis, ut tribuat; bis misericors, ut parcat; bis potens, ut protegat. Toto Empyreo non contentus, excursions affidas agit in terram. Nulla voluptas illi regnare, nisi regnet cum multis. Occupat aras prope omnes jam solus; ipse Sacerdos, ipse victima, ipse omnia est. Coram hac Arca Dæmones corruunt, & in cineres soluti, sepulchra, non aras exposcunt. Mars & Neptunus, Venus & Apollo sine victimis nunc longa agunt jejunia. Roma ipsa, quæ tota Pantheon fuerat, per piscatoris annulum huic uni desponsa est; & ut pro meliore hac, & Divina victima grates referret,

ret, dudum de Diis suis multiplicem Hecatombem obtulit. Trahunt hæc miracula Cœlum in terram. Desiderat Pater æternus videre filium, cui omnia sua dedit, ut esset æqualis; & imaginem sui fecit, ut esset similis; qui parentis etiam omnipotentis fecunditatem ita exhaustit, ut illi fratrem dare non posset. Advolat Divinus Spiritus, qui cùm intra DEUM nihil invenerit, quòd produceret, quia nihil defuit, quod adderet; gaudet, quòd mortalia Cœlestibus tam dextrè copulârit, ut, quod unum deerat universitati miraculum, felicissimè expleverit, quando DEO hominem, Virgini Matrem sociavit. Appropinquat Divinissima Mater, & Attonitæ similis spectat repetita miracula, quæ olim in utero suo contigère. Accurrunt Angeli, & procumbunt, cùm mysta DEUM *Sanctum* proclamat. Complicant alas, & velant facies suas, quia tantam majestatem non sustinent. Inclinator Cœlum ad reverentiam, cùm Dominum suum attolli videt. Tremunt orbis universus, & adorant, quod metuit. Superi! Quid enim hoc portenti, si adolescens tantis interesse Mysterijs negligat? Obsecro, an tu ocyùs accurres ad mimici histriionis, aut larvati rabulæ ineptias, & tam sancta, tam gravis, tam modesta, tam prodigiola actio displicebit? Patibulum furi erigite! Ausu temerario sacrosanctæ Triadi honorem, Generi humano fructum, purgantibus animabus Cœlum, animæ suæ totam æternitatem furatur.

*D. Stanislaus noctes precibus, et sui
verberationi impendit.*

VI.

Artifex sanè opus est horologij machina ; ingeniosum inventum Dædali. Vel tacitum cum Cœlo fœdus habet, vel phœbi nuntium esse oportet. Quidquid Cœlum quavis hora fieri à nobis imperat, id artificiosa hæc ex turri moles sonoro verbere denuntiat. Quidquid sol seu de die, seu de nocte agat ; num surgere illi scilicet, num ad Antipodas invisere, an veiò Meridiari placeat ; vocalis iste Mercurius refert. Majora dico. Urbes integras, regna amplissima inanimis iste morum Magister ordinat. Docet & instruit ; monet, & excitat ; morémque monenti quævis bene morata gerit respublica. Unico monitoris hujus nutu opus est, & obserantur, vel panduntur portæ urbium ; recluduntur officinæ ; laborem auspiciantur opifices ; ocea pueri repetunt ; mercatores forum, senatores curiam frequentant ; omnes denique ex horologij ductu negotia sua dirigunt. Imò, quod nemini adhuc mortalium licuit, annulari Caroli Quinti horologio concessum est, ut ad quemvis horæ pulsus ipsum impunè Cæsarem pungeret. Ordinatam porro in ipso horologio videre est rempublicam ; in qua mallei, funes, & dentatæ rotæ, striato axis verticillo commissæ mutuo, fœderatæque, civium instar sunt, qui omnes ab uno rectore, à rota principe, diriguntur ; ne subditi cespitent,

totum opus hallucinetur, ac hæreat. Unum infernè impendens onus totam molem exagitat; nulla illi requies; morus perpetuus, labor continuus: *neque nocte à verberare cessat.*

Vivant Modistæ! Nihil potest magis esse unitum alteri, quàm anima corpori. ❧ Sed & nihil minùs unitum alteri, quàm anima corpori. Quando corpus progreditur, retrogreditur anima; quando corpus ascendit, descendit anima. Si anima est sana, ægrotat corpus; si corpus valet, infirmatur anima. Utrumque ut simul pergat, simul ascendat, simul valeat, Angelus pœnitens sis, oportet, qualem tibi in Stanislao fisto. Quid autem hoc rei? Stanislaus est Angelus; ergo est innocens: quomodo ergo est pœnitens? Stanislaus est pœnitens; ergo est nocens: quomodo ergo est Angelus? & Angelus est; & Pœnitens est. Angelus; quia vitam Angelis simillimam vivit. Pœnitens; quia quæ non fecerat, punit peccata, ut etiam deinceps non faciat. Magnifica quidem res est Liliū, & ipso Salomone in suâ gloriâ longè superius. Ingenti Majestâte crispatis caulibus exsurgit in altum; magnâ foliorum pompâ explicat calicem; copiosam campestris argenti lucem circumquaque diffundit. At quàm Majestâte plena est hortorum hæc Nympha, tam delicata est, & corruptelæ obnoxia; quàm florida, tam propinqua deflorationi. Unico tactu flaccescit, nullibi tutum, nisi inter spinas. Adverterat ea res Stanislaū: hinc ut florem suū servaret intactum, illum *Horto concluso* commiserat. Et ne suis etiam deesset partibus, plures illi
dies

dies per hebdomadem jejuni, cæteris diebus cibus ipse jejunium fuit. Noverat scilicet, sine Baccho & Cerere Frigere Venerem. Flagella & Cilicia quamvis sponte currenti corpusculo admovet, *neque nocte à verberare cessat.* Præterea precibus ita ubique vivit addictus, ut loqui eum Angulis dicerent, melius Angelis dicturi.

Lacteam ultra Cœliviam ne crede, Timothee. Qui primus ingressus est Christus, docet esse sanguineam. Pretiosissimum JESU Nomen magni stetit Salvatori tuo: ne binæ quidem syllabæ gratis sunt datæ. Tamdiu sine nomine, quamdiu sine vulnere. JESU socius esse non poteris, nisi eodem itinere incedas. Qui in diversa migrant, nec viæ, nec vitæ Societatem habere possunt. Rem paucis: innocens esse non potes, nisi Poenitens sis. Omni belluâ ferocior est caro domestica; nulla re magis, quam blandimentis efferatur. Quantò fovetur amplius, tantò plùs nocet. Si delicatè nutrias, brevè contumacem senties servum. Erat à casu redivivus Paulus, & ea gratiæ plenitudine instructus, qua ad tertium cœlum admitti meruit. Tantus tamen Apostolus lamentatur, nec innocentia, nec salutis suæ consulere se posse, nisi corpus in servitutem redigat. Ibi in exesa rupe, velut pro tribunali, flectit Magnus Hieronymus, exul Româ, Palæstinæ Incola, scorpionum, & ferarum socius; emaciat carnem jejunijs, cruentat flagellis, configit ciliciorum aculeis; etiam nudam dura petrâ tundit. Et Ecce! Pallebant ora jejunijs, & corpus æstuabat desideriis: caro incarcerationis speluncis, & clamat Palatia; genibus affixa humo, prurit in
cho-

choreas; damnata ad silentium, ingerit Musicæ strepitum; contusa lapidibus, exhibet domicellarum lapides; experitur cilicia, & meditatur torques aureas; spargit sanguinem, & invitat ad purpuram; inter spinas anhelat ad flores; procul à flammis uritur invitatus, & innocens Hieronymus. Quòd si Paulum, si senem effœtum in exsueco corpore Angelus sathanæ colaphizat, & caro dominatum prensat; quale de te iudicium feram? Ubi ardet caro, vigent membra, bullit sanguis, lasciviunt affectus, & natura tam fragilis, tam lubrica, præter licentiam & libertatem nihil cogitat? Repeto; Angelus innocens esse nequit, qui pœnitens non est. Age, & vexa vexantem te. Quid deinde, si caro doleat? Modicus dolor æterna parabit gaudia. Quid iterum, si fleat? Beatæ lacrymæ, quibus ignis æternus extinguitur! Quid denique, si indignatur? Gratiâ ager, quando ad gloriam resurget incorrupta. Momentaneum, & leve tribulationis æternum gloriæ pondus operatur. Si autem momentanea, quomodo dura est pœnitentia? Si levis, quomodo intolerabilis? Si æternum gloriæ pondus operatur, quomodo infelix esse potest?

Crucifige te cum JESU, ut resuscitèris
cum JESU.

*D. Stanislaum Frater ob morum dis-
similitudinem pedibus calcat.*

1870-1871

1870-1871

VII.

Supra omnem admirationem majus esset mysterium musicæ, nisi foret vulgare. Videre hîc pugnam est, quam alibi orbis spectavit nunquam. Si hostes divitos consideres, nihil infensius; si conjunctos, nihil reperies amicis. Gravis & Levis, depressus & sublimis, infensi hostes sunt ante pugnam: subinde pugnando ita vires suas attemperant, ut dum omnes vincunt, nullus vincatur; sed mirabili consensu in unum coëant. Cum pleno choro omnes organorum fistulæ inflantur; perstrepunt cymbala; clangunt tubæ; cheles personant; Symphoniaci primæ, mediæ, ac infimæ notæ plenis buccis raucos & dulces, pipientes & tinnientes, altos & bassos clamores efflant; fit pax ex pugna; ex lite concordia; ex pluribus unitas; ex omnibus exsurgit mirabilis musica. Illustrius aliquid addo, & miraculô majus. Res inanima superat animata; quæ intellectum non habet, intelligit, & exequitur Divina oracula. Organum feri, & loco maxillæ novos tibi claviculos porriget, quos iterum ferire possis. Nunquam irascitur; *temper ferienti respondet amicè.*

Vin' scire, Timothee, quodnam primum Christianæ Philosophiæ theorema sit? Audi, quid ante omnia Vas Electionis Paulus doceatur. Prima, Doctori gentium collata, cœgnitio continet, non quanta agere illum oporteat, sed quanta pati. Legerat id Stanislaus, nec excusare se poterat, postquam divinus Midas, citra vitium aurium, universa, quæ tetigit, aurea fecit. Pretium ejus in flagel-

la usque manavit. Nobilitavit opprobria, quæ pertulit; calamitates nuda jam nomina sunt; acquiescere vim beneficij, ex quo nos filio DEI pares in fortuna reddunt. Hæc causa est, quod innocens juvenis nihil magis esuriat, quàm panem tribulationis; nihil magis sitiât, quàm calicem passionis. Organum imitatur, & fratri *ferientire-spondet amicè*. Erat illi cum Paulo eadem stirps, sed non mores iidem. Delectabatur hic copiosâ mensâ, liberiore confortio, & juventæ ludicris. Ille familiares nullos, vel non nisi probatissimos, admisit. Nullius illi rei potior ratio, quàm conscientia. Nec latum unguem ab innocenti rigore unquam discessit, quanquam rigidus frater & verbis, & verberibus molliorem vitam sæpius suaderet. Hoc nimirum domestici supplicij genus admirabili consilio permisit DEUS, ut dilectissimi adolescentis probaret constantiam, excoleret virtutes, multiplicaret coronas. Respondit expectationi Numinis Palæstrita noster; qui id unum anxie curavit, ut quàm maximè placeret DEO, fratri quàm minimè displiceret. Observare proin hominem, ut ætate præstantem; colere, ut parentem; eidem placidè in loco obsecundare; nullam injuriam queri, sed per omnia officia tanquam domino morem gerere. Famulum dixisses, nisi quod uti charitatem fratrum, ita sedulitatem anteibat servorum.

Biverbium illud, *Timothee, agere & pati*, non solis Romanis, velut olim vanè jactitabant, proprium est; sed totam, quâ latè patet, mortalium universitatem tanquam *dictum de omni* pervagatur. Declaro rem exemplo domestico. Quid innocentius speciebus visivis, quas obje-

objecta semper grvido , & semper fecundo ; emit-
tunt utero ? Excitant oculos sine murmure ; resident in
phantasia sine pondere ; moventur in cerebro sine strepi-
tu : etiam reliquos sensus promptè adjuvarent , necessum
si foret ✠ Et tamen quot probra , quot vulnera patiun-
tur ? Impelluntur à ventis , obruuntur à pluvijs , exurun-
tur à sole , inflammantur ab igne . Id mihi solatio , & u-
trique nostrum exemplo est , quòd inter hostes persistant
generosæ ; & læsis integræ , morientibus redivivæ , conti-
nuò succedant . Mihi crede , immedicabile malum est , nec
remedium patitur lingua maledica . Ubi magna est stu-
diorum inæqualitas , ingens sit contrarietas affectuum ,
necesse est . Vita probi perpetua est exprobratio impro-
bi . Fieri ergo non potest , ut , si oderis vitia , te non ode-
rint vitiosi . Camelos imitantur , qui aquam limpidam
& illimem pedibus turbant , lutumque commovent , ne
suam in ea deformitatem cogantur intueri . Absit , Pila-
tum imitère . Suetus hic attendere , quæ placerent populo ,
non quæ decerent præsidem , facilitate crudeli semetipsum ,
& DEUM perdidit . Cautus ut erat , ac solers , tamen
nec ipse duobus servire dominis potuit . In eo venia di-
gnus non est , quòd deteriozem reveritus , meliorem con-
tempserit . Putabat quidem imprudens , contractam la-
bem aquâ posse elui . Sed erravit miser . Experitur mo-
dò , etiam æterno igne nunquam satis purgari . Certè di-
splicere DEO ex metu displicendi hominibus ; omittere
bonum ex timore perversorum ; Credere in JESUM ,
& erubescere ejus Evangelium ; est esse apostatam , & in-
fidelem . Latrent mordaces cerberi , quantum lubet , &

calumnientur usque ad satietatem; quid tuâ tandem interest? Mortales sunt, & fragiles, & lutei; qui hodie superbiunt, & cras non comparent ampliùs. Si quis caules, si fungos, si cucumeres diceret, multum sanè diceret; minùs enim dixit ipsa Sapiëntia, quando non unum hominem, sed universas gentes momento stateræ, & guttæ roris antelucani comparavit. Cave, fungos & caules DEO præferas! Cave, salaces sodalium jocos præ Augustissima tua Marre audias! Cave, ne leve moretur verbum, quem DEUS urget, quem tutelaris instigat! Aggredere, quod suscepisti; quod arripuisti, tene. Quid amas terram? Ama vitam æternam. Quid times probra? Time gehennam. Ama, & time. Ama, quod promittit DEUS; nec corrumpet te, quod promittit homo. Time, quod minatur DEUS; nec terrebit, quod minatur homo. A lapsu protoparentis in omni posthæc ætate, & sexu, agere necessum est, dum vitam agimus; & pati, quoad mortem patiamur. Sexaginta fere sæculorum injurijs irritatus DEUS, exspectat adhuc interitum mundi, ut longiùs pati possit. Imò, quasi injuriæ non essent satis, dolores addidit; humanum corpus induit, ut his pateret opprobriis. Quando indutus purpura, & coronatus spinis, in ferali scena Regem agebat Actor Nobilis, tributî nomine alapas collegit, & scommata; gratulationes ludicras tacitus excepit; imò cùm Palatium angustum nimis foret Viro desideriorum, agebat Pilatus desiderij interpretem, & foras eduxit, ut in publico faciliùs opprobriis saturaretur. Ecce! Miracula fecit DEUS, ut pati posset.

Pudeat, sub spinoso capite membrum esse delicatum.

*D. Stanislaus Dæmonem Signo
Crucis fugat.*

THE LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
NEW YORK

VIII.

NAnis æquè, ac Gigantibus suas historiæ Victórias debent. Parvis, an magnis plus virium inest, problema esto. Pugnam certè subinde orbis videt, in qua succumbit fortior, vincit debior; debellatur Hercules, & ridiculus triumphat musculus. Jura belli eversa crederes, quæ majoribus aliàs viribus palmam adjudicârunt. Elephantô nulla belluarum prudentior, nec ulla mole corporis superior. Cùm Antiochus Eupator Asiam moveret contra Judæam, bellum non ratus, nisi bellux pugnarent, unum præ ceteris mole, ornatûque superbum Elephantem in Heroëm illum incomparabilem Eleazarum immisit. Armatum scopulum, aut mobile armamentarium dixisses. Sed habent etiam maxima, quâ petantur. Succedit stylo districto Heros; & dum inermem uterum suffodit, cataphractæ pecudi pusillus pugio fit fulmen. Sed istud facilè captu est; illud mirandum magis, quòd immanis hæc bestia etiam à mure, imò & muscâ, sternatur. Rapinas per Nili littora Crocodilus exercet, millenis cædibus infamis; exitium tamen ab ichnevmone imminet, imbelli aliàs animalculo. Ingenium astuti pugilis mirare. Audaci repente saltu fauces antagonistæ insilit, & impunè grassatur per viscera, in quibus alij sepulchrum invenère. Ipse adeò ferarum Rex Leo ad Galli cantum trepidat; fugit ad modicos parvæ facis igniculos. Esto, pugnx accinctus horribiles jubas quatiat; esto, terribili rugitu

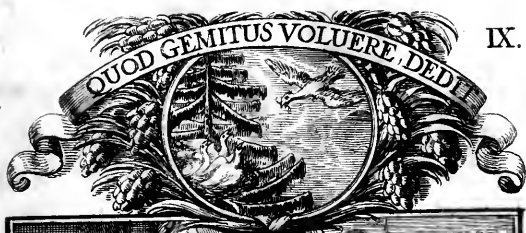
advertarios ad duellum provocet; iram tamen eum animo abjiciet, parvam ubi facem objeceris. Res miral Ignescen-
tem fugat igniculus, *Tantillus tantum!*

Mundus hic musicum organum est, aiebat Trismegistus; chorus musicæ hæc rerum universitas; Chorostates DEUS, cantores Elementa, diversæ voces sunt diversæ elementorum qualitates. Utilis sanè, & necessaria est hæc Elementorum pugna. Si elementa omnia calore constarent, omnia interirent; si solo frigore, omnia torperent; si sola humiditate, omnia putrescerent; si sola siccitate, omnia rigerent. Permixtione harum qualitatum temperantur omnia. Calor excitat siccitatem; siccitas mitigat calorem; frigus acuit humiditatem; humiditas retundit frigiditatem. Ex hac ingeniosa discordia nascitur pax. Idem experimur in mundo parvo, videlicet in homine; ubi etiam per oppositionem omnia subsistunt. Pugna probat virtutem; infirmitas conservat humilitatem; tentatio parat coronam. Pridem exemplo suo docuit Divinus Athleta. Jejunium, quod probitatis viaticum est, divinitatis suspicionem faciebat dæmoni. Putabat majorem homine, quem à ventris servitute liberum videbat. Placuit importunitas famis importuno tentatori; & invidiam commiseratione tegens, lapides offerebat, ut in panem mutaret. Rejectus instaurat prælia versipellis; & quem præstigiatores non potuit, studet funambulorum facere, dum è templi pinnaculo ad saltum sollicitat. Tandem victus obmutuit, & infamis fugæ nuntium inferis tulit. Quid igitur mirum, si Stanislaus, quem sibi Servator dudum elegerat in socium, eadem in palæstra exer-
cea-

ceatur? Miserabilis foret, si nullâ affligeretur miseria. Im-
misit morbum; ut præmiari posset patientem. Permi-
sit in pugna succedere Sathanam; ut bis coronare posset
victorem. Ter hians rictu in decumbentem infernalis ca-
nis fortiter insiliit; ter coactus est turpiter resilire, & vi-
ctor stetit Stanislaus, etiam dum jacuit ægrotus: *Tantil-
lus tantum.*

Audisti, Timothee? Nullum meritum sine patien-
tia: nulla victoria sine certamine. Aqua stagnans cor-
rumpitur: caro sine sale putrescit: equus sine calcaribus
subsistit immotus. Para te ad tentationem, & certa viri-
liter. Ab hac pugna pendet salus tua: ab hoc certami-
ne pendet vita tua: ex hoc momento pendet æternitas.
Non potest te vincere, nisi velis; non potest mordere,
nisi sponte appropinques. Flammam præcipuè expave-
scit Leo stygius; & facillimè vinces, si ad infernum de-
scendas, & flammam consideres, tibi succumbenti desti-
natas. O quàm horribilis est infernus! Videbis anti-
cum, nullum posticum. Cernes ingressum, nullum re-
gressum. Reperies, quod non quæris, quia invenies omne
Malum, Non invenies, quod quæris, quia reperies nullum Bo-
num. Aderunt omnia, quæ detestaberis; aderit nihil, quod
amabis. Qui pedem huc infert, pati debet æternum, sed sine
patientia; debet æternum vivere, sed sine vita; debet æter-
num mori, sed sine morte. Spirare tantum licebit, non sperare;
desperare semper, respirare nunquam. O æternitas,
quàm longa es! O æternitas, quàm es terribilis! O nun-
quam! O semper! Semper desiderare, nunquam posside-
re! Semper laborare, nunquam quiescere! Semper tri-
stari,

stati, nunquam lætari ! Semper DEUM odisse, nunquam amare ! O nunquam, quod nunquam finietur ! O semper, quod semper durabit ! O præsens, quod semper coheret cum præterito ! O præteritum, quod semper coheret cum futuro ! Post millena millenorum millia sæculorum *eris tempus eorum in sæcula*. Nihil adhuc detractum æternitati, nihil demptum tremendo illi *semper*. Manet mare sine littore ; navigatio sine portu ; profundum sine fundo ; Labyrinthus sine exitu. Petes ibi æternum, & nunquam obtinebis. Pulsabis æternum, & nunquam aperietur. Etiam fodies æternum ; sed muros Adamantinos. Meherculè aut Juvenes non credunt infernum, aut infaniunt. Pinguissima stupiditas est, velle delectari momentum, ut patiæ æternum. Vel pro unica horula, qua manum ardenti candelæ admoveas, integrum Regnum paciscere ; mendax sim, nisi ante horæ quadrantem manum retrahas, & pactum revoces. O sancta fides nostra ! Dòce nos tandem illud *nunquam*, illud *semper* cognoscere ! Monui te nuper, Timothee, ut ambizioso ingenio tuo temperares, nec frustra infinitum investigares, quando nec in DEO præter DEUM est infinitum. ❧ Jam è peripato mea te manumitto. Abi, & quære. Apud inferos, ubi nulla scientia est, reperies infinitum, sed clausum terminis ; quia geminis vèctibus ferreis arctissime obseratum ; in quorum altero incisum *Leges semper*, in altero *nunquam*.

*D. Stanislaus æger a S. Barbara per
Sanctos Angelos SS. Eucharistia reficitur.*

IX.

Quid non amore prolis tolerat mater sedula? Non satis est illi, tœdia longi partûs vicisse; labor insuper in educanda, nutriendâque prole plurimus. Vix ovo bene exclusus, primis è cunis pullulus abiit; prima jam matrem cura fatigat, ut necessarias soboli dapes comparet. Has cum Novercans natura denegat, alienam ubique liberalitatem implorat, quò debitas nato epulas emendicet. Venatum nunc per aëra exercet, & solerti rostro muscas ac culices sternit; modò in sylvas egressa, formicis atque locustis insidias tendit. Nihil non agit, omittit nihil, ut pingui prædâ domum onusta redeat, quam parvis hæredibus dispenset. Imò licèt ipsa volando, venandòque famem obsonet; omni tamen obsonio avara sibi interdicit, quò lautius proles prandeat. Interim dum parens prædabunda domo evagatur, querula absentem voce proles requirit, cibumque pipienti gemitu inclamat. Vix adventantem videt, implumibus alis plaudit, & læto sibilo redeuntem salutat. Et verò compensat amorem hunc Mater. Præmansa fercula nato comminuit, tenellis ingerit faucibus, longamque famem cupita dapo solatur. Aspicit nutricem grata proles, & matri arridet, *quæ, quod gemitus voluere, dedit.*

Descende Cœlo, ubi nil agis, sanctissime Hymen;
& duas extra Cœlum cœlestes animas copula, Barbaram

E

&

& Stanislaum, Virgini Virginem. Hæc Hymenæi tæda fumo carebit, quia Virginum candorem non denigrabit. Ultra amorem non ibunt amantium vota; sive deinde nuptialem cœlibatum, sive cœlibes nuptias appellare velis. Novo certè miraculò sponsæ contubernio sponsi Virginitas magis roboratur, & forma Divæ Barbaræ suffragatur pudicitæ Stanislai. Incipit intensius amare castitatem, postquam illius pulchritudinem in sancta Virgine clariùs intuetur. Meruit Virgo, visitari à Virgine, quòd honoribus Divæ Barbaræ impensè studuerit. Imò cliens fuit hætenus, & cõluit ut Patronam; posthac filius erit, & amabit ut matrem, *quæ, quod gemitus voluere, dedit*. Sed initium hoc favorum fuit. Penè abiit extra lectulum ægrotus, ubi lectulum adire vidit duos Angelos, formâ & splendore mirabiles, qui panem Angelicum debili famelico frangerent. Tunc enim suavissimis perfundi delicijs; ubere fletu testari solatia; & Servulus accedentem Dominum eâ modestiâ excipere, ut ipsi propè Angeli decepti fuerint, & Collegam putârint, qui tamen à mortali corpore nondum manumissus fuerat. Subinde amanti & stupenti medius quievit. Minora agere noluit; majora non potuit; nam satis agit, qui DEUM recepit. Porro Cœlestium Geniorum adventum ne mirère. Recesserat à Servatore Sathanas, ter devictus, & accesserant Angeli, ut ministrarent. Ter dæmonem Stanislaus repulit; hinc è Cœlo appulerant, qui militanti felicem sportulam apportarent.

Veni & vide, Timothee. Angelorum conviva est Stanislaus, quia nunquam fuit conviva Dæmonis. Nunquam

quam sibi constat Sathanas ; varius Cameleon est , personatus semper , & quasi saturnalibus detentus . Id praesertim curat , ut paralelis ex invidia & fastu passibus semper incedat cum Numine , & Divinitatem illius in omnibus æmuletur . Apparat DEUS convivium ; apponit vinum , germinans Virgines : insternit mensam Lucifer , & propinat poculum , quod efficit ganeones . Cave , ne tangas . Mors in scypho . Ipsum mundi raptorem Alexandrum Herculis scyphus statim necavit . O mortem , milite indignam ! Quàm gloriosius obiisset , si animam non moro , sed sanguine purpuream , exhalasset . Nescio , num Clytus aliquis in scypho latuerit . Illud scio , in stygio poculo venenatam latere venerem . Si gustas paullulum mellis , moreris . Verum est , quod ajunt , feralem floribus vitem esse ; virgineos necat flores . Noëmus , qui de oceano siccus emerferat , in cratere fecit naufragium . Quippe robustior vini vis effectum senem ita prostravit , ut salax Chamus nudatum parentem ludum fecerit . Liberalis erat Anaxarchus Philosophus , & primum haustum ad sanitatem , secundum ad voluptatem , tertium ad insaniam spectare voluit . In convivio veneris primus haustus ad insaniam jam spectat . Ut annulus annulum , ita voluptas , semel admissa , catenatim post se trahit aliam , & aliam . Quò plùs potatur , plùs sititur . Ipsum scelus in hoc scelere sceleris est pœna . Sentio cum Peripato , fieri non posse , ut innumeri igniculi lateant absconditi , quos ex defœcato vini spiritu videmus profilire . Sed & illud defendo , vinum adustum , quod stygius cenopola ho-

spiritibus suis offert, merum ignem esse. Bibit Noëmi sæculum; & Cataclismo suffocari debuit. Ipse Loth, dum, ab Angelis eductus, ignem fugit, secum ignem tulit in dolio; quia ebrij parentis thalamum occupârunt filia. In eo felix erat, quod gemina inter stupra castissimus, salva honestate inhonestas filias fecerit matres. At enim privilegium hoc alijs concessum non est. Ut biberunt Pentapolita, ut arserunt; & flamma non nisi mari mortuo deleri potuit. Circa fumosa famosi cupidinis busta hodièque videre est poma, præstigioso foris colore blanda, intus putria; in exemplum voluptatis, quæ foris nitida, in poenitendum cinerem mox vanescit. Et quid tandem est impura volupras, etiam cum in summo est? Fornax scelerum, fodina nequitia, metropolis damnorum, alveus vitiorum, philtrum improbitatis, odium DEI, Dæmonis gaudium. Dolori viam pandimus, cum voluptatem admittimus. Si cum voluptate quidpiam turpe fecimus, quod suave, abiit; quod turpe, remansit. Quare non immeritò Architas à Diis precabatur, ut dementiâ potiùs, quàm voluptate corriperetur. Maximum, inquebat, beneficium agnosco naturæ, quòd breves sint voluptates, ne diu insani essemus. Desideras aliud testimonium? Princeps medicorum summam voluptatem vocabat parvum morbum comitalem, quo qui laborant, citò intereunt; sed priùsquàm intereunt, cor amittunt. Iterum monco, ne vel semel propinanti symplosiarchæ respondeas. Oraculum crede, omni delphico verius, quamvis à Poëta editum; illum periisse juvenem, cui semel periit pudor.

*D. Stanislaus à Deipara reger invisitur
et Iesulum in sinum accipit.*

X.

QUOD Lunæ argentum inter sidera , hoc Lilij nives hortensia inter florum decora. Illa ceu Regina minores inter ignes chorum ducit ; istud , velut altera Flora , coronatum super alios verticem effert , & toti quasi jura florum Reipublicæ dispensat. Nymphis olim sacrificaturi veteres , quò dignam hostiam immolarent , lilium obtulerunt ; Virginibus nempe florum Virginem , Nymphis hortensem Deam ; in qua candor sine macula , venustas sine labe , pulchritudo sine offendiculo. Protuberat nobilis hæc horti filia è fœcundis terræ visceribus , & virentibus primò foliorum constricta fascijs , matutino rore , quasi Nutricis Auroræ lacte , pascitur ; donec floridam ad ætatem perveniat , atque lacteam foliorum pompam explicet , quò spectatoribus oculis placeat. Et verò nec amasij defunt , quì Nymphæ hujus venustatem ambiunt. Pleno ad hanc agmine apes convolant , & melleam ejus amabilitatem procantur proci innocentes ; si procos tamen , & non Virgines potiùs innubem hanc gentem dixeris. Nec ingrata Lilijs videntur hæc melissarum studia. Argenteos enim Calices ijs propinant , ex quibus mel , ceu amoris philtrum , sugunt , quo ebriæ toras dies innocentè inter lilia deliciantur , Virgines cum Virginibus , innocentes cum innocentibus : *Hospitibus sedes dignissima tantis.*

Qui majorem magno Paulo videre cupit, huc adfit. In cœlum translatus est Paulus; hodie cœlum transfertur ad Stanislaum. Ruptis nubibus insolitum ægro lumen affulget. Ubi sic præluditur, pronum est conjicere, quàm læta subsequatur scœna. Superi ! Venustissima cœlitum Regina decumbentem invisit, & pro solatio suum, orbisque solatium offert. Jamque æger facinus audet plusquàm insolens, & audax moliri. Adoritur divinissimum infantem; evolvit de materno sinu; divellit brachijs; & in suas illum ulnas attollere juvenili violentia laborat. Quin ipsa Virgo, quamquam referre sua cumprimis videret, si irruere prædonem, spoliúmque trahere tam opulentum pateretur; tamen nihil obluetur; sed læta renidet etiam; adjuvat prehensantem; & prolem ultrò in manus ac sinum ingerit. Non diu hæret ambiguus, quid eo spolio potitus agat. Arcè Numen, compressèque amplectitur; juveniles vultus, sinúsque properantibus gaudio lacrymis continuò perfundit; & cùm oculos oculis, ac oribus ora jungere majestas infantis prohibeat; jam pedibus Ambrosiis osculum libat; jam gratulantibus verbis membra divinissima salutat; jam in præstandis obsequiis nihil non aliud officiosissimè agit. O novum sacræ synaxeos recipiendæ modum ! Priùs Angeli ministrârunt DEUM: nunc Deus ipse se offert. Stanislaus gemino sensu Christum excipit, ore, & manu. Gemino palato gustat delicias DEI. Mirantur Angeli novas artes amandi: miratur Christus, & miraculum prosequitur. Scilicet non adèò parva sunt Virginis beneficia, ut inter primos etiam adpectus evanida, continuò dilabantur. Durant illa,

ani.

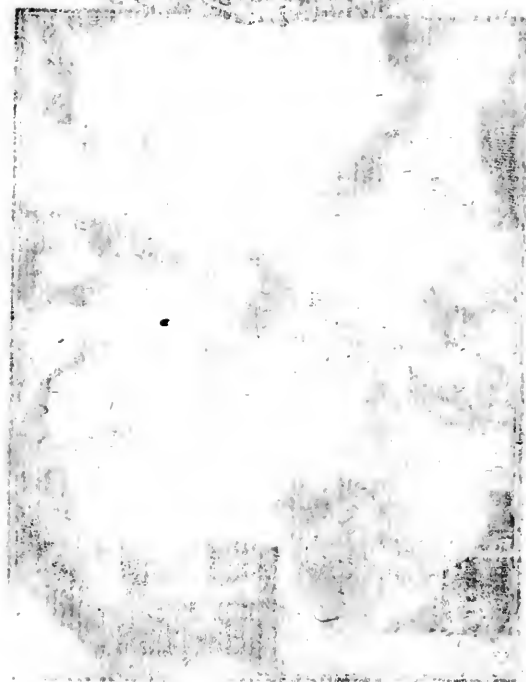
animósque longis appendicibus morantur. Multò minùs grave potuit hoc onus accidere ; quia debilem fecit robustum ; & territa mors timuit aggredi Juvenem , à quo vidit etiam infirmisteneri brachijs , qui tribus digitis molem terræ appendit.

Nunquid autem in ludo tam hilari actorem agere malles , Timothee , quàm spectator ignavus sedere ? Stanislao in hoc cœli nectare non pitissare duntaxat , sed imò perpotare jam licuit , & belluari : nos , licèt Auctorati Virginis Clientes , vix stillâ humectamur. Scilicet cygni corvos non amant ; & Virgineus Virginis filius non nisi cum Virgine deliciatur. Solæ Virgines sunt *hospitibus sedes dignissima tantis*. Amabit te , si florem tuum servabis florentem. Servabis florentem , si ex fontibus Salvatoris continuò rigabis. Rigabis autem , si sæpiùs amaras aquas ad sacrum tribunal haurias. Nil salutare magis frequenti peccatorum expiatione. Quid divinum pavefcis Judicem ? Inhumanus esse non potest , qui tenacissimo glutino humanitati conjunctus est. Citiùs animal separabis à rationali , ✠ quàm à DEO divides hominem. Ut faciliùs speres , audi inaudita , & stupe. Tanti DEUS Saulum peccatorem fecit , quanti totum propemodum humanum genus. Unius peccatoris gratiâ exhibitum , universis iteravit obsequium. Exivit rursus à Patre , & Grator beneficis viatori insidiatus est , ut speciosâ spoliaret nequitia , qua gloriari ausus est , se Christum persequi. Oravit quidem Protomartyr Stephanus , ut in expeditionem hanc Redemptor assurgeret. Sed diu rogare non debuit.

buit. Vix preces finijt; jam vidit *stantem Jesum*, quasi qui festinaret ad opus. Quid tua te fragilitas, & relapsus terret? Permisit olim DEUS, templum Sionis surgere, & ruere, ut surgat. Nescias, ruinam optet DEUS, an templum; ut discas, quanto in quæstu sit poenitere. Iteratos lapsus permittit, ut crebrò attritus solidior surgas. Allisus in terram Saulus concipit desiderium cœli, & per tyrocinium tenebrarum initiatur ad lumina. Diu in exordio laborat virtus. Sæpe ad fundamenta redeundum. Suspira cum poenitente Davide. *O Rerum Opifex, Reorum Opifer, Deus! Adverte facilis aures! Infanda mea facta tibi confiteor. Audi, quæ solus spectasti: aut spectare desine, quæ piget audire. Ille ego hominum ultimus, ut lucem fœdarem, in lucem veni. Conceptus, lethale nefas concepi. Odisse pene te cœpi, antequam nōsse. Prope in cunis nihil candidum habui, præter sindonem. Hoc uno eram imago DEI, quod tuam imaginem reddidi ex contrario. Duo sejunctissima conjunxi, vitam Athei, & fidem Christiani. O bone, & parcendo exerce! Miserere misero! Pœnitet! Pudet!* Sic clama; & translatum peccatum audies. Accede subin sine dilatione, humilia te sine perturbatione, confitere cum fidelitate. Noli differre. Tempus, quod tibi elabitur, urget te! Gratia, quæ te excitat, urget te! Paradisus, qui tibi panditur, urget te! Infernus, in quem præceps abis, urget te! Mors, quæ tibi minatur, urget te! Judicium, quod imminet, urget te!

*D. Stanislaus monetur à Deipara, ut
Societatem IESU ingrediatur.*

XI.

DE viribus olim Arundinem inter & Oleam orta contentio est. Illa, ut se manifestò graciliorem videret, certare tamen non dubitabat; industriz suæ confisa, quæ ad omnem ventum se inclinare, & in omnes partes nôrat flectere. Risit superbientem Olea, probè gnara, *frangi se posse, non flecti*; atque adeò vel casu suo coronam Constantiæ arundini præripere. Et verò despexit meritò. Nobilissima arbor est Olea. Exulem ad Ægyptios DEUM - Hominem Arbor unaquæque præoccupare curat obsequijs: ut exaltari cum illo possint, sese singulæ abjiciunt coram illo. Ipsa etiam tantum hospitem demereri tellus assentatrix laborat. Sed frustra omnes. Sola præ cunctis placuit Olea, sub cujus umbrâ cum filiolo fessa mater requievit. Amplius quid addo. Adeò pretiosus est liquor oleæ, ut intra cælum ipsum asservetur. Aliàs natus Christus oleum secum è Cælo afferre non poterat, quod Romæ fonticulus incarnato DEO copiosè suppeditavit, ut vulnerum nostrorum cicatrices obduceret. Aliàs è Cælo ampulla olei venire non poterat, quæ Clodovæum Christianissimum fecit. Aliàs hic liquor, Sacerdotes dum ungit, Divinos non efficeret. Præterea pacis signum est Olea. Certè Christus, cui sola lenitas triumphus est, habuit in Oliveto Palmetum. Demum sola Olea victrix erat diluvij. Vidit ex aquis eminentem Olivæ ramum columba; colligit blando ore, quem arbor sponte obtulit; victricem illo coronavit

navit Noënum ; & omnibus , qui extra Arcam præsumebant victoriam , tristè adgemuit : *Ne pereas , intra.*

Et si magna Cœlitum Regina omnes omnino mortales amore depereat , fatendum tamen est , non rarò etiam Illustres ceras in terris quæsiisse. Ita hodie Stanislaum sibi sponsum eligit , & nominatim admonet , ut Societatem JESU ingrediatur ; postquam Arrhæ loco decumbenti sanitatem dedit. Erravi. Sanavit ægrotum JESUS , & JESUITAM inchoavit ; succedens DEIPARA , ut JESUITAM perficeret , Marianum fecit. Multum certè debemus Cœlestibus Archiatris. Propè fuit , ut careremus Stanislaò. Maturus erat æternitati , & volebat illa subtrahere tempori. An nosum credidit , dum merita vidit ; & injuriam putabat , si tempori redderet. At enim amârunt superi Dilingam , & Romam. His restitutus est , ut nondum Academicus duas doceret Academiâs. Nam vix è lecto surrexerat , voti Sacramentum dixit , quo se ingressurum Societatem obstrinxit. Secundùm hoc sæpiùs Magio ; Austriacæ Provinciæ Præsidi , supplex accidere , fâtigare aras & templa , omnes tentare vias ; Si quâ fortè inveniret aditum , quò vota rapiebant. Dudum noverat , statum Religiosum Arcam esse Divini Noëmi , ad quam non nisi consanguineos suos invitat : ubi securè vivitur , dum foris fluctuatur ; sincerè ridetur , dum foris ploratur ; ubi victoria , dum foris est fuga ; ubi triumphus , dum foris interitus.

Et tibi , Timothee , Columba adgemit : *ne pereas , intra.* Ut tanto favore dignum se reddat Stanislaus , jam Ignatium reveretur , ut Patrem , qui nondum susceptus est in filium. Nihil unquam sollicitè magis egit , quàm
ut

ut ad eum , quem aureus pro exercendo spiritu libellus exhibet , deligendi modum de statu vitæ suæ statueret. Utinam tecum omnes haberet imitatores ! Numerus planè stultorum haud ampliùs foret infinitus. Hi maximè desipiunt , qui sine ratione rationem vitæ arripiunt. In hoc negotio præcipuè decet , ut homo hominem agat. Alibi sive intermissum , sive ignoratum sit quidpiam , non plùs incommodi accipitur , quàm quanti quæque earum rerum est , in quibus neglectum est aliquid : at enim hîc omnis vitæ cardo vertitur ; in quo si erratur , totam vitam errare necessum est. Interim nihil delectûs adhibetur. Villa emitur , & bona quæritur ; Uxor ducitur , & proba eligitur ; desiderantur filij , & optantur pij ; sola vita amatur mala. Videas plerosque sine proposito vagari. Properant cum fabulatore Æsopo , & nesciunt , quò currant. Passim sequuntur corvos , & testâ ac luto securi vivunt extempore. Atqui nulla res majoribus malis implicat , quàm quòd ad rumorem componimur ; nec ad rationem , sed ad similitudinem vivimus. Non eadem hîc , quæ in cæteris peregrinationibus , conditio est. In illis comprehenditur aliquis limes ; & interrogati incolæ non patiuntur errare : at hîc tritissima quoque via , & celeberrima , facillimè decipit. Nemini licet pro libidine progredi. Solus DEUS pro libitu vias disponit ; et aliis terrâ , tibi marî decernit viaticum. Si terrâ venias , deficies in via , & antè , quàm pertingas ad Cælum , peribis fame. Si mari pergas , feliciter appelles ad portum. Sunt equidem plures Romam versùs , & Parisios viâ ; non tamen quamlibet tutò in eas. Quàm multi periêre mari ,

quos incolumes terrestre iter deduxisset ? Quàm multos stravit equitatio, jumentis dejectos, quos currus aut ambulatio servasset ? Pro diversâ ratione virium diversa eligitur via ; pro diversa ratione indolis diversum quadrat vitæ institutum. Videbis aliquos, non diffiteor, quos in statu Ecclesiastico otium & incontinentia pessum dedêre: at innumeros reperiēs alios, quos fallax perdidit sæculum. Nec servi, nec aulici est, domestica involare officia. Novit Paterfamilias, novit Rex, quô cuiusque obsequiô uti velint. Nemo de Deo dubitat, etiam impius; Atheus tantum in corde suo DEUM negat; sed dum sic negat, affirmat. ❧

Cæteris in rebus ignari esse possumus: omnes in hac parte Christiani sumus. Atqui si DEUS est, non ante fuit DEUS, quàm Dominus. Non incepit aliquando hoc dominium, nec cessabit. Inde est Dominus, unde est DEUS. Subest huic Domino, quidquid est aliquid. Subest huic Regi, quidquid est nihil. Aliorum Domini sunt subditi DEI. Qui vocatus ad obsequia paret, placet; qui spernit imperium, ridetur æternum. Porro pro tanto negotio sacerdotem oportet deligi timoratum, & virtutum Magistrum. Solus ille navim securò moderatur, qui aquæ expertus est quàm maximè. Nemo ægrotus navarchum advocat, sed peritum medicum: qui Domum construit, non fartorem sed architectum inquirat. Cæterum tantum duo sunt, Timothee, & nihil est medium. Duo sunt; aut in cælum ascenditur, aut in infernum descenditur. Voluptas brevis, pœna æterna! Elige. Semel malè elegisse, semel perisisse, æternum est. Elige, quod voles in morte; quod optabis in æternitate.

XII.

*D. Stanislaus Nuncio Apostolico pro susce-
ptione in Societatem IESU supplicat.*

XII.

Sic est. Etiam ars pulcherrimum ludum ludit in plantis, dum, insertis in unum truncum diversæ speciei surculis, facit, ut flores & fructus aliquid præter naturam suam habeant. Nam ficum sæpè videas in moro vel platano hospitium habere; morum contrà in Castaneâ & pyro Sylvestri; quo conjugio candida nascuntur mora. Si pyri surculi moro insigantur, rubra proferent pyra. Malus inseritur omni pyrastræ generi. Punica etiam salici sociantur. Arte quoque flores diversicolores efficiuntur; cerasa ac pruna exossia; nuces & amygdala sine putamine. Quin ajunt, cucurbitas purgatorias nasci, si semen, priusquàm terræ committitur, per aliquot dies scammonio maceretur. Admirationem auget, quòd hæc monstrofa mutatio (velut in Insectis contingit) nec aliam præter semina causam admittat, nec illorum vitæ officiat. ❧ At enim artem longè Natura superat, præcipuè si plantarum amores & odia spectemus. Res est, amphitheatrali spectaculo jucundior, videre Heliotropium, solis pedissequam. Quocunque mobile illud sidus per cœli convexa graditur, illuc proles hæc non degener sequitur; & quod mirère, comitatur pede immoto; imò comitatur sine plantis. Requiescit simul in sinu matris; simul cum patre amplissima cœlorum spatia emetitur. Sive primo ille lucis exortu mortalibus diem invehat; sive altior accendat meridiem; sive confecto tramite meditetur occasum; individuus comes hæret Flos Helenij, semper *purpureo supplex Patri.*

Dixisses, naturam Stanislai in Virtutes transijisse. Nul-
 la in eo mediocris: omnes fuere eminentes. Innocentia pe-
 ne talis fuit, quæ fuisset Adamo innocente. Indoles erat,
 quasi Columbæ sine felle. Unum unicum oderat, quod
 omnes amant, nempe dignitates. Auditus est ingemis-
 cere identidem, & secum ipso expostulare: Infelix Sta-
 nislæ! Et quod inde tibi lucrum, si mundum lucreris
 universum? Ampla te manet domi hæreditas; sed quam-
 diu habebis? Epulaberis, tripudiabis: & quamdiu hæc
 omnia? Equidem placeret, & saperet hæc vivendi ratio,
 modo diu placere posset, & sapere. Sed irritant ista, non
 satiant: transeunt citius, quam putentur. Tanti autem
 pœnitere non emo. At ardua res est hæc vitæ mutatio:
 Delicatè nutritus es: Contra assueta tendere difficillimum
 accidit. Verum id quidem est; sed juvabit socius DEUS.
 Larvæ tantum sunt, quibus Dea Volupia suam quasi sti-
 bio faciem allinit, ut cæcæ mortalium illudat aviditati.
 Humana quidem omnia ad interitum properant, & nihil
 reperire est, quod stabile sit: ij tamen omnium maximè
 decipiuntur, qui morosè laborant, ut voluptatibus diu
 frui possint. Formosissimæ species fulminis instar ex ocu-
 lis avolant; aut si quædam simulacra vitiosæ menti insi-
 deant, molesti lemures erunt, ut crucient. Aurium sua-
 vitas, & Cantilenæ nequiter factæ, exquisiti odores, mol-
 liores corporum tactus, an non prius evanuerunt, quam
 adfuisse notentur? Selecti cibi, & pretiosa vina, quæ Api-
 ciani sunt juris, vix per guttur descenderunt, & præter
 fumum, ac pituitam jam nihil relinquunt. Scire cupis,
 quid

quid tandem in luxu, & epulis homines ament? Amant cadavera perdicum, anserum, vitulorum, porcorum, fœno, & cœno saginata. At vitam duxisti liberam; posthac voluntas tua erit alterius: facies, quod volet alter; & quod tu velis, non faciet alter. Quis est, qui jubet? Homo vocem profert, DEUS imperat; cui si obedientiam non promitteres, deberes. At Parentes, & fratrem contristare. Perge, perge, & ad Crucis vexillum evola. Virtus est, hac in re esse crudelem. Non erras; Author & Patronus Censilij est magnus Hieronymus. Adeò incaluit hoc cogitationum æstu Stanislaus, ut jam solam arderet Religionem. Societatem loquitur vigilans, loquitur somnians. Quin quò votis citiùs potiretur, Franciscum Commendonium convenit, *Purpureo supplex Patri*; ut suò patrociniò in aulam cœlestis principis sibi aditum aperiret. Multa hic objicit, Sed defendens Stanislaus uno omnia responsò solvit argumenta. Illam scilicet Divi Xaverij gnomen retorsit: quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur?

Incaluisti, ut video, Timothee. Quid ergo tardas ipsum, quem concepisti, spiritum salutis parturire? Nil mortalibus vel morte cerrius, vel incertius horâ mortis. Quomodo vivere potes, ubi mori non audes? Lubrica spes, quæ inter fomenta peccati salvari se posse sperat! Incerta Victoria, inter hostilia arma pugnare! Impossibilis liberatio, flammis circumdari, nec ardere! Qui prope Sodomam habitaverant, igneos imbres effugere non potuerunt. Periclitatur castitas in delicijs, humilitas in divitijs,

vitijs, pietas in negotijs, veritas in multiloquijs, charitas
 in sæculo nequam. Dæmoni ne fidas. Si teneram ætatem
 prætendat, hostes imitatur, qui inducias petunt, ut colle-
 ctis maturè viribus certiùs feriant. Plerique hoc ipso ma-
 lè DEO serviunt, quod serò serviant. Rectissimè omnium
 illi, qui ab adolescentia Domini jugum portare didice-
 runt. Tenera arbor in omnem partem facile flexilis.
 Etiam catelli & aviculæ, si juniores erudiantur, omnis dis-
 ciplinæ capaces sunt; cùm id temporis effluxerit, ita ob-
 durescunt, ut indociles fiant. Omnia prima capiunt, &
 præoccupant animum, ut docet Philosophus. Difficul-
 ter eraditur, quod rudes animi perbiberunt. Recens te-
 sta diu & saporem retinet, & odorem, quo imbuta est. Age,
 & citò exequere, quod lentè statuisti. Ab ore gehennæ
 eriperis, & inducias petis? Furit ignis absconditus in sinu
 tuo; & exusto jam latere adhuc deliberas, num execute-
 re velis? Festina, quæso te, & hærenti in salo naviculæ
 funem magis præscinde, quàm solve. Quamdiu extra
 portum est, in periculo est. Nulla satis magna
 securitas, ubi periclitatur æter-
 nitas.

*D. Stanislaus suas cum paupere
vestes commutat.*

THE GREAT OCEAN, 1771

XIII.

DUdum diem comitijs dixerant aves, ut Regem nominarent. Et Ecce! Vix divulgata res erat, cùm ingentem continuò volucrum cœtum suis sedibus excivit; brevique campum, quantus oculis prospectum eriperet, Candidatis implevit. Vidisses circumstare rostratas ciconiarum acies; cuneato agmine subire Grues; properare raucas Anserum phalanges. His nihilo segniores advolant è segetibus Alaudæ, è turribus columbæ, & inquilinæ sylvarum, lusciniæ. Immiscuère se proceriores corpore Ardea & Aquila. Quos inter Imperij competitores etiam peregrini littoris hospites comparuêrunt. Hic advenit de Phaside Gallus, ex India Psittacus, ex Græcia Pavo. Struthionem misit Africa, Cygnum Cayrus ex Misiæ; Phœnicem legavit Syria. Tandem placuit, Regni majestatem volatu constituere. Datò signò una omnes cum ingenti alarum plausu se humo attollere; certatim per aère tendere; & ipsa cœli confinia petere, pari conatu, constantiâ dispari. Quippe ubi ad ardua ventum, multis intepuit calor: plurimîs defluerunt pennæ: sola pertinacior ac perniciosior aquila eò eluctata est, unde omnes infra se potuit despicere, & ab omnibus, tanquam Rex, meruit suspici. Et verò promeruit Coronam Aquila, cujus viam in cœlo nec capacissimus mortalium Salomon capere potuit. In eo differt ab Aquila magnarum alarum,

quòd hæc vero Jovi fulmina excutiat, illa ficto ministret;
& veteres subinde pennas exuat, *ne remorentur iter.*

Utinam Senecam legisset Paulus! Certè Stanislaò Fratri non irasceretur. Nunquam seriò irascendum est, etiam malis. Imbellis animi argumentum est, non fortis & generosi. Habent vermiculi iras; & quidquid serpit, iracundum est. Rex apum aculeo caret; & plùs irarum musca habet, quàm Aquila. Habent immortales superi fulmen, non iram. Periisset pridem genus humanum, si toties irascerentur, quoties provocantur ad iram. Sed quid ego Paulum arguo? Divinam potiùs adoro Providentiam. Nihil hanc fugit. Effectus sunt providentiæ, quos appellamus casus; & decreta DEI sunt libera, quæ vocamus fata; licèt priùs humanum arbitrium exploret DEUS, & pene ponderet, libertatem ne lædat. ❧ Hæc igitur providentia permisit irasci Paulum, ut videret fugere Stanislaum. Dudum hic in occasionem fugæ imminebat. Hinc licèt exercendæ virtutis materiâ magnopere lætaretur, promptè tamen acceptavit licentiam, cum præservidus frater illum faceßere, & in malam crucem juberet properare. Ne propositi pœniteat, voto illud firmat, nullum se peregrinandi finem facturum, donec votorum redderetur particeps. Ut se ad iter expediat, priùs totum mundum expedit, illúmque res, ac spes suas habere, jubet. Ne in via gravatus deficiat, vestes abjicit aurò graves, & pauperculo donat, *ne remorentur iter.* Cum vestibus terrena omnia abjicit; ut aquilæ instar divinum solem propiùs intueatur. Hæc Dei indoles est, magna largiri.

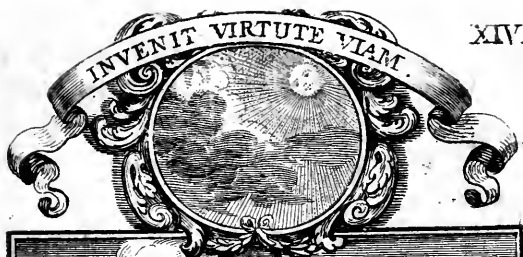
Ecce

Ecce verum Philosophum, Timothee ! quia sapit supra mundum. Pessimi Philosophi sunt homines mandani. Probant idem per idem, & circulos vitiosos committunt ; quia impij in circuitu ambulant ; nunquam stabiles, semper negotiosi ; & molæ similes, quæ ab equis, in gyrum cursantibus, impellitur. Quanta ambitiosos cura exercet ! Ut fumus iste exurgat, incendia subjiciuntur urbibus. Umbra honor est : ut sub hac umbra sedeant, itur prius in arma ; prætexitur telis cælum ; sol à ferreis nubibus eripitur ; tandem diffluunt in umbras maximas vespertinas ; in occasum, in mortem. Sic circulum absolvent ; quia redeunt in pulverem, unde venerant. Membrana est dignitas, quæ timores, pavores, suspiciones tegit : tam magnam carnificinam tam tenue velamentum operit. Facilis ex alto lapsus : abrupta sublimibus adjacent : omnia imaginaria in sæculo, & nihil veri. Dicitur figura mundus, quia illius bona solo terminantur aspectu. Tantum apparentia sunt, & nullo subsistunt fundamento. Etiam in corona nullus est unio, qui sudor non sit : rubinus nullus, qui non sit sanguis : nullus adamas, qui non sit quodammodo terebra. Tota denique nihil aliud est corona, quam circumferentia absque quietis centro. Si obtines, putas te quiescere ; & agitaris inquietudine. Somnias te expertem laboris ; & fatiscis inter labores. Otiari vis ; & ingentibus implicaris negotijs. Tollat igitur coronam, qui non noverit. Apage voluptates. Si quietem suspiras ; amor est animi otiosi molestia. Sed quomodo otiosi ? & quomodo molestia ? Quod mo-

lestum est, perturbat orium; & qui amare incipit, despectat otium. Ecce quies! Sed qualis in horologio; inquires continuata. *Æquè vitiosæ sunt divitiæ.* Beatus qui post illas non abiit. Tria suspiria sunt, conservandi acquirendi, & amittendi. Possessæ onerant; amata inquinant; amissæ cruciant. Aurea erant sæcula, dum nesciebatur aurum. Cæperunt esse ferrea, cum amârunt aurum: quia ex eo tempore nummum habent pro Numine. Maluit tellus metalla hæc occulta esse, quàm publica; hinc in visceribus suis altè abscondit. Sed avari rimantur viscera, & penè fiunt matricidæ. Patientia tantisper! Redibunt paulò post vitiosi circitores ad terram, unde exiverant, & ingratitude pœnas dabunt. Ipsî damnatorum manes ex inferorum ergastulis veritati huic testimonium ferunt, & testantur, se erravisse, cum honores, & divitias inquirerent. *Transferunt omnia velut umbra: ergo erravimus.* Præclara conclusio ex antecedente; sed inutilis, quia nimis tarda. Bonæ præmissæ debent poni in vitâ, ut felix in morte fiat conclusio.

*D. Stanislaus omnes insequentium
conatus superet.*

XIV.

SOL oculus mundi est, jucunditas Diei, cœli pulchritudo, naturæ gratia, præstantia creaturæ. Quid igitur mirum, si Anaxagoras se soli natum dictitârit? Quid mirum, si huic, semel propius viso, Eudoxius immori concupierit? Quid mirum, si Orpheus & Homerus hymnis profecuti sint? Quid mirum, si Astrologi cœlestem hunc Planetarum Regem supra cœlos efferant? Quidquid ridet in iride, floret in pavone, rutilat in adamante, splendet in floribus, placet in tabulis, delectat in homine, à solo est. Meritò quis facem solarem omnium colorum matrem dixerit; quos, ut non omnes efficiat, tamen accendit: ☼ Plinius, naturæ ocellus, lucidissimum hunc mundi oculum contemplari non poterat, quin supra solem raperetur, & sapientissimum hujus artificem miris laudibus extolleret. Cum Angelis sapuit, qui etiam juxta oraculum Oris Aurei DEUM laudârunt, quando *opus excelsi* solem viderunt. Lustrat hodièque omnia, & illustrat; æternùm pulcher, omnibus pulchritudinem communicat. Ne quid benefico cursui obstaret, etiam per nubes & nebulas *invenit virtute viam*.

Ad tragœdiam invito, cui nulla similem viderunt Theatra. Dabitur spectante cœlo, actore homine, Authore DEO. Protasin agit cœli Dominus, cui subest, quidquid est aliquid; cui subest, quidquid est nihil; qui

Dominium nec acquisivit, nec accepit. Evocat hic Viennâ Stanislaum, & jubet exulem ad ignotas terras peregrinari. Nempe hospites fumus mundi hujus, non cives; oxilium est, quidquid non est cœlum. Ipse DEUS jebatur olim à DEO in Ægyptum peregrinari, & cogebatur exul esse, cui patria est omnis locus. Epitafin agit Stanislaus, qui instar Novelli Jacob Domo egreditur, ut Dominum vocantem sequatur. Bacillus in manu; vilis galerus in vertice, rude corpori tegmen. Pergit solus; sed solus fuisse dici non potest, quia propter DEUM exulat. Socius erat Stanislaus DEO, & DEUS Stanislaos. Viaticum est panis Evcharisticus, quem ante abitum avidissimè comedit. Ex quo Divinitatis bajulus cœlo successit, cœli in morem stare nescit, sed montes & colles transilit alacer. Nempe sursum gravitat Christus. Hunc qui gerit, ad excelsa pellitur. Altissimus est; parvas valles non potest. Descendit in hominem, ut homo ascendat ad DEUM. Sequitur nunc mœsta catastasis, quam Elementa & homines persolvunt. Rapidus fluvius peregrinanti se objicit, ut iter moretur. Hæreticus Paterfamilias cistis insequitur, ut fugitivum Convictorem reducat. Frater, ita ferox, cursorem agit; minatur absenti fratri; & pœnis acerbissimis nihil deest, nisi Stanislaus, quem pene jam tenent. Sed Catastasis horrorem læta excipit Catastrophe. Placuit cœlo prompta fuga, & miraculô contextit mendacium. Insequens frater putabat mendicabulum, quando sub veste rustica aspexit Stanislaum. Pertinax hæreticus pertinaces expertus est equos,

& redire cogitur. Torrens unda novum in Stanislao Moy-
sen mirata est, quia sicco pede transivit. Ultimam vi-
ctori corollam componet Roma, & modulos musicos fa-
cient cœlestes choraulæ.

Spectatum satis est, Timothee. Actori plaude, qui;
solis æmulus, *invenit virtute viam*. Id potissimum gra-
tulare, quòd innocens juvenis Hæretico hospiti, & liberio-
ri Convictorum consortio feliciter se subduxerit. Ven-
tricosum animal locusta est. Præter ventrem vix quid-
quam habet; & quamvis alata, ægrè tamen volat. Ubi
parùm sese in altum dedit, ventris pondere depressa, sta-
tim in terram relabitur. Hæreticos refert, ventri totos ad-
dictos, jejuniij, omnisque continentia hostes. His ven-
ter DEUS est, ut Tertullianus ait; focus altare; coctus Sa-
cerdos: quorum fides in culina calet; charitas in lebetæ
Bullit; & spes omnis in catino & elisco posita est. Vul-
tum interim humanum gerunt, qualem Aquila exstatica
locustis tribuit. Nihil hîc audias, nisi Christum, nisi æter-
num Patrem, nisi Dominum & Salvatorem nostrum. Væ
tibi, ni caves. Spicula occultè figunt, & suaviter vulne-
rant. Plus dico. Sola curiositas jam fatalis est, quâ hæ-
reticos libellos volvis. Mulieres rapit levitas, & adolescen-
tes fascinat novitas. Quantos non fefellit nomen Augu-
stini, etiam falsi? Fidem facit Jansenius, etiam dum fallit,
quia ipsum nomen Augustini creditur experts erroris. Si
me audias, hujusmodi fursuris Authores combures ocyùs,
ne te comburant. Mundo indigna est nova doctrina,
idcirco falsa, quia de DEO nova. Nihil divinum potest
esse novum. DEUS ipse esset falsus, si posset esse novus.
Æquè

Æquè commendatam tibi velim liberiorum adolescentum fugam. Ignorantia & verecundia sunt duo propugnaculo Innocentiæ. Multa crimina ignorares, nisi & ab alijs committi vidisses. Exhorresceres peccatum, si nemo illud patrare te docuisset. In medio luporum periclitatur ovicula. In medio falsi maris perit dulcedo aquæ. In domo, peste infecta, non respiratur aër innoxius. Erubescit quis esse bonus, quando versatur inter malos. Exemplum Magister est pessimus. Occasio allicit: societas abripit: tentatio crescit: timor decrescit: gratia minuitur: pudor extinguitur: Natura vincitur: habitus invalescit: voluntas indurefcit. Ecce progressum iniquitatis! Ecce viam impœnitentiæ! Ecce terminum impietatis! Porro in turbis semper sunt turbz. Inter multos vix unquam non magna inquires. Nunquam tutò multis misceri potes. Inimica puritati est promiscua conversatio. Semper finitimum virtuti est vitium, & mali bonis agnascuntur. Eodem in utero Jacob optimus, Esau pessimus, felicissimam simul, & miserrimam fecere matrem. Sæpe hominem quæres, & inter homines nullum invenies. Aut Angelus erit, aut bellua; ara dignus, vel hara: adeò mortale genus vel extremos Numinis amores, vel extrema odia promeretur; & voluptati ac mærori parem materiam dividit. Frequenter fallit externa species. Christianos se vendunt; & Anti-Christi sunt. Reformatores se dicunt innocentæ, & deformatores sunt. Præferunt vexillum Christi, & militant dæmoni. In infernum descende, ut faciliùs credas. Causam infelicitatis interroga: flebunt singuli, & respondebunt universi: Exemplum pravam nos perdidit! Societas perversa damnavit!

*D. Stanislaus Angelo Custode Comite
Salvus Dilingam venit.*

1

XV.

MUltum debuit Ariadnæ infelix Theseus, quod porre-
 Mæto tandem filio errantem labyrintho eduxerit: plus
 igneæ columnæ debebant Isacidæ. Errabant per deser-
 tum; nutabant inter fluctus maris Erithræi; ubique peri-
 cula, ubique mors! Rogaverat quidem Hebræorum li-
 bertatem Moyses, sed à Tyranno: & frustra rogantur, qui-
 bus aures in oculis. Hinc etiam manum adhibuit. Ut au-
 res audirent, oculos terruit. Sed & manus, quam linguæ
 facundiorē speraverat, frustra peroravit. Ita, quos ali-
 quando DEUS obfirmavit, plectas facilius, quàm flectas.
 Igitur aufugit, & erupit, cui abire non licuit. Fugientem
 insequitur Pharaos. Et assecutus etiam fuisset, nisi cedente
 mari incedentes ignea columna servasset. Hanc ducem
 habuisset Pharaos, non periisset in vado. Sed artibus suis
 percunt Tyranni. Merito in undis demersus, pœnas dedit,
 quas nascenti Mosi decreverat. Par beneficium nautis
 hodie lucida præstat Pharos. Errarent in nocte, nisi ista
 diem faceret: naufragarentur ad scopulos, nisi ista detege-
 ret: desperarent de portu, nisi ista officiosè deduceret.
 Laudaveris compendiò, si dicas: *Monstrat iter, tutum-
 que facit.*

Nesciebat antè infelix mundus beneficij artem, do-
 nec constitit, Tutelares Genios humanæ custodire deputatos.

Putabat, neminem gratis dare debere: hinc nemo donabat, nisi sibi. Mittebantur beneficia instar pilæ, ut redirent. Perisse credebatur, quidquid alter non redderet. Sic omne beneficium scœnus, sic omnis liberalitas erat usura. Tandem errorem dedocuit Angeli Custodis charitas. Hæc occulta est, ut rependi non possit. Dat, ut alter accipiat, non ut referat: dat, ut vincat alterum, non ut vincatur: dat beneficium non instar pilæ, ut redeat; nequasi sementem, ut danti crescat: sed dat ut munus liberale. Placuit rara charitas Stanislaò, & pulcherrimam virtutem invidit Angelo. Tres, agebat, Charites sunt. Dum una loquitur, debet altera respondere: quando duæ beneficia conferunt, debet tertia gratias agere. Duas charites cedo Angelo; tertiam mihi vendico. Dixit, & omnem curam impendit, ne quod obsequij genus omitteret, quod tantò Mœcenari posset gratum accidere. Quin auxiliares etiam aliorum amores emendicavit, ut singulari secum pietate Tutelarem colerent. Huic se manè, huic se vespèrî commendabat clientem. Huic primas initu & redditu, primas in Ecclesia cedebat, & mensâ. Demum ut Angelum dignè revereretur, id egit, ut mente & corpore esset Angelus. Pene dixisses vivere sanguinem, ita modesto rubore genas Angelici juvenis continuò depinxit, si quid Angelo indecens ageretur. Profuit hic amor cum aliàs sæpiùs, tum hoc tempore, quo fidelis custos formâ visibili custodem peregrinantis agere, & se comitem juñgere voluit: *Monstrat iter, tutumque facit.* Rectà Dilingam duxit, quòd Convictum Dilinga-
num

num Paradisum innocentiz, & terrestris Angeli cœlum judicâr.

Exhibui beneficentiz Angelicæ leges , Timothee. At suas etiam leges habet grati animi virtus. Prima est, æstimare beneficium apud se. Nemo quidem in cœlo parvus, nemo pareus est; in delectu errari non potest, quo demum ordine quemque Divorum colas. Tuum affectum examina, & bene decrêsti. Non hîc dignitates sanctorum distinguere, sed obsequium nostrum probare animus est. Illud tamen æquissimum censeo, ut inter cœlestes Principes tibi princeps sit Tutelaris; quia tibi princeps est inter Patronos. Secunda lex est, gratum animum etiam foris explicare. Plerique mortalium, ut absint cætera, offendendi metu adulantur. Ammonis libidines excitatz indolis argumenta sunt. Absolonis perduelliones laudantur, ut facta fortia. Roboami oppressiones inter Heroum glorias numerantur. Una fere contentio est, quis blandissimè fallat. Etiam divini verbi præcones videntur mutati in aucupes; adeò nihil magis timent, quàm ne terreant. Vetus & verissimum Menandri dictum est: amicô, & consilio rectô, nihil utilius. Nimis suspiciosus est, qui de sincero Tutelaris animo suspicionem fovet. Hic solus mentitur nunquam; blanditur nemini; nullius culpas molliter palpat. Cave igitur, ne aut fideles correptiones fastidias, aut sancta spernas monita. Opere proba consilium, & moribus ostende, quanti tantum amicum æstimes. Tertia lex est rependere majora, si possis; saltem paria; saltem minora; saltem verba. Nunquam recentem in horto rosam vi-

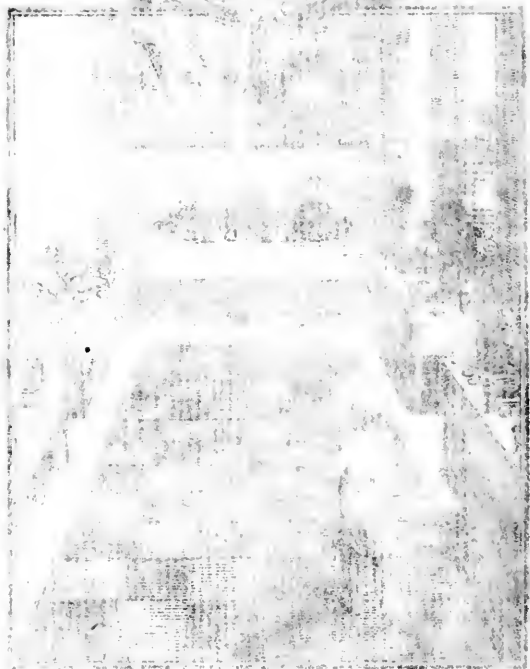

disti? Adulantes apes Reginam hanc solerter stipant. Nunc lætis susurris applaudunt; nunc dulcissima libant oscula; nunc officioso certamine proximiorē quæque locum occupare festinant. Quid autem? Redi sub vesp̄rum, quo languere rosa incipit; & videbis nudam satellite: nec una unica blandientium famularum in obsequiis persistit. Æquē fragilis est hominum favor. Hirundines sunt, & domum amant; sed avolant, quando ruina imminet. Mergos imitantur, & mare incolunt; sed subducunt se, quando procellis agitur. Solus Angelus amat nullō sui commodō; nec eorum è numero est, qui amicitiam, ut agrum, colunt: si frugem non promittat, nemo sementem spargit. Experiēre servum, cū, desertus ab omnibus, decumbes in lectulo. Habebis ocium, cū ultimū pugnabis cum styge. Videbis Ducem, cū evocatus à Judice ibis in Domum æternitatis. Si aliud non possis, saltem verbis gratum te siste, & Reverentiam habe. Absit, ut Angelo præsentē audeas, quod me præsentē non auderes.

*D. Stanislaus Dillingæ Convictoribus
ad mensam ministrat.*

XVI.

ETiam homini lucernæ serviunt. Serviit illa, de qua Lucianus, tam illustri indignus nomine, fabulatur. Infamis Lenonis anima ad infernam Plutonis Regiam deducitur, & Confessio à malefico urgetur. Herculi priùs clavam, quàm illi veritatem extorsissent iudices. Negat effrons, pernegat constans; donec Pluto, Judicii criminalis Præses, lampadem in Senatum adduci jubet, quæ noctu decumbenti lucebat. Hæc verò aliùm suspirare, & imos è pectore singultus emittere; subinde sic profari: Pudet vidisse tam pudenda! Et sæpiùs optabam, modicam, qua luxi, lucem tenebris excæcari, ut tenebrarum opera manerent obscura. Lucere debui, quando impiè arsit impurus; & cogebar illustrare ea, quæ quàm maximè volebant noctem. Fateor, non rarò igneas jeci scintillas; ut ardenti lecto faces adderem, & ignem igne punirem. At incassum spes, & vota cecidère. Finiit lampas, & oculato testi fides habita. Damnatur reus, sed ex gratia ad rogam; ne vitæ tenorem mutare cogeretur. Sed & illa serviit homini, quam Marcus Tullius Tulliolæ suæ accendit, & per annos mille quingentos defunctæ luxit, Patrum nostrorum ætate Romæ in via Appia, Paulo Terrio Pontifice maximo, reperta. Verùm vanæ sunt hæ lampades, quia vanum est lucere tantùm. Ut laudem & ætatem ferant, etiam ardere debent. Sola, quæ

ad aram DEI Evcharistici accenditur, lucet & ardet. Hinc etiam sola gloriari potest: *Servio, non homini.*

Nitor contra torrentem, quia Chymæram, quam hætenus possibilem negabant, digitò commonstro, si Stanislaum ostendo. Affero fidenter, Nobilem Erronem fuisse aliquid, fuisse nihil. Nihilne, si aliquid? Repeto; aliquid & nihil. Hæc miracula patrat humilitas, vera Thaumantias, quæ licet sapientum Magistra sit, nihil tamen scire docet. Elementarios suos sevocat in arenam, ubi nec tuba fremit, nec turba. Illud Pythagoreum insufur-rat, silere & sileri; infra se omnia ponere, & se infra omnia; denique setotos nihilo suo, velut pallio philosophico, involvere. Placuit doctrina Stanislao; qui ut lateret, fugit. Sed hoc ipso Peripateticus evasit. Namque hi sapientiam addiscunt ambulando. Quem Augustæ frustra quæsit, Canisum invenit Dilingæ; qui blandè excepit ut juvenem, & durè tractavit ut virum. Periculum enim virtutis facturus, jubet Dominum agere servum, & in æde Convictorum ad mensam servire. Sic est fermè Nobilitas: ubique se effert. Quidquid obeundum est, obit splendide. Enutritus in alto, ambit humilia; & in delicijs habet, si scutellas lavare, & sordes convertere liceat. Crederes, nunquam aliorum obsequio usum, sed in aliorum obsequijs ætatem posuisse. Nec mercenariam navat operam. Non venatur descendendo obsequia, per quæ ascendat. Officiosus est sanctæ humilitatis Candidatus, & vera divinæ nobilitatis eminet indoles. Cùm per totam diem hominibus interserviat, quàm verissimè de se dicit: *Servio, non homini.*

Romanis, olim terrarum Dominis, ne de nomine quidem nota erat humilitas. Inter Christianos hodie etiam imbecilli Juveni familiaris esse debet. Nulli ordini, nulli sexui, nulli ætati arrogantia tumere fas, postquam ille, qui ex nihilo fudit omnia, annos triginta domi suæ, quasi intra nihilum, latuit. Subinde apparuit, quia palam contemni voluit. Omnes ad cælum tendimus; & in cælum non nisi illi admittuntur, qui contractis quasi, & in exiguum quid compressis, membris per angustam portam luctantur. Disputabant olim Præside Minerva, quid homo esset? Dialectica, intellectuum Domina vocabat breve quoddam enthymema; in qua oratione nihil est præter antecedens, & consequens. Antecedens est nativitas, consequens mors. Astronomia appellabat hominem mutabilem, ut lunam. Physica contendit pro animali rationali mortali. Mathematica in hunc modum definiit: Homo est velut figura spherica. Sicut enim sphaera in idem punctum, quo incipit, desinit; sic homo pulvis est, & in pulverem revertitur. Placuit Minervæ Mathematica, & palmam tulit. Nunquid autem monstruosum foret, si pulvis superbiret? Habes pro principio nihilum, & peccatum; habes pro termino sepulchrum, & infernum. Desipis, gloriari si velis. Imò demitte te, quantum vales; nec tamen poteris te satis abicere. Solus homo DEUS humiliare se potuit; quia Omnipotens evasit debilis; quia Immensus intra Virginis sinum se concludit; quia Æternus factus est infans unius diei; quia

Im-

Immortalis se morti subjecit. Sed perge ad alta aspirare, non ero invitus. Ut autem altus fias, humilis sis, oportet. Omnis vera magnitudo in animo sita est. Nemo prudens statuam basi metitur. Pumilio parvus est, licet in alpidibus steterit. Colossus magnitudinem servat, licet oceano jaceat conspectus. In præsepio Christus fuit omni gigante major. Angelus, erigens se supra altitudinem nubium, pygmæus factus est. Nihil magis plenum est illustris gloriæ, quàm si juvenes illustres latere obscuri, & ignobili etiam plebi sua ament deferre obsequia. Ad triumphos Herculis plùs honoris reliquis laboribus attulisse dicitur draco, quem in cunis interfecerat. Circe est superbia, & vliſſæ fabulæ famam arrogat. Superbiens Nabuchodonosor hominem se negavit, nec fuit; sed ferus homo, vel humana fera, septennium tranſegit. Sed qui bellua fuit, cùm se Deum credidit, rursùm homo factus est, ubi humiliare se cœpit, & belluam credidit.

*D. Stanislaus Romæ à S. Franc: Borgia
ad Societatem admittitur.*

Figure 1. A person in a room, possibly a library or study, looking at a book. The room has a high ceiling and a large window.

XVII.

AUdax nixium fuit, qui primus Pelago ratem committere, & quatuor à morte digitis vivere ausus est. Currenti naviculæ mille occurrunt pericula. Jam furit æstus; jam intonant procellæ; jam nox ingruit, nimbus tumentibus illunis; jam montes aquarum volvuntur, & putes impugnari sidera; jam ad profundos vortices feruntur naves; & credas, inferis proximas. Nunc fretum Gaditanum, nunc Angustiæ Propontidis superandæ. Perditur ad promontorium malæ spei spes bona; & ad Promontorium bonæ spei spem malam latentes faciunt scopuli. Hinc subdoli infestant pyræ; inde blandientes in exitium Sirenes trahunt; ita ut etiam illa in mari noceant, quæ videntur recreare. Quod in Sirenibus, marinis illis cantatricibus, foris cernitur, formosum est; quod auditur suave; quod celat earum intentio, noxium; quod infra aquas demergitur, monstrosus. Vultus & forma hominis est: vox & cantus Virginis: cauda piscis: affectus naufragium. Quis crederet, tantum mentiri oculis, ut animum fallant? Quis suspicaretur, tam suavem esse concentum, ut naves impellat in scopulos? Quis putaret, tam blandam vocem, ut suffocet inter undas? Cæpio tandem, cur conspectâ terrâ incredibili læticia exularet Achates, & Æneæ gratulatus, Italiam primus inclamet! Felix enim verò, qui portum attingit *Post tot discrimina rerum!*

Dudum debebatur Romæ Stanislaus; quia par fuit urbi incola. Illa emporium hominum; hic virtutum. Illa hospitalis; hic benignus. Illa perfugium miserorum; hic solatium. Illam admirantur exteri; hunc colunt domestici. Illam venerantur advenæ; hunc suspiciunt incolæ, & sanctum vocant, antequam beatus esset. Igitur quam mundi pertæsus extra mundum quæsierat, tandem *post tot discrimina rerum* in urbe sancta sedem invenit. Prima cura fuit, ut sanctus ad sanctum properaret, & Stanislaus supplicaret Borgiæ; juxta quem olim staret in Ara. Explicuit desideria sua vir desideriorum; & postquam duodecies ferme centena millia passuum confecerat, quietem rogavit. Votorum compos factus, quiescere non potuit, sed præ gaudio cœpit exultare. Secutus est risus tam sincerus, qui teneras adstantibus lacrymas exprimeret. Fuere complures, qui visi sunt sanctè invidisse Stanislao, quòd non paria olim consilia iniissent. Societatem ingressus est luce, sanctis Apostolis Simoni & Judæ sacra; ut in facie Ecclesiæ ostenderet, Apostolicum se esse. Et annus à parta salute millesimus quingentesimus sexagesimus septimus jam fluxerat; quia tantum temporis requirebatur, donec tantus formaretur Tyro.

Miraris, nec capis, Timothee, quomodo in urbe Domina, in medio populi, sedem extra mundum invenit Tyro noster? Ego verò tibi affirmo, cœlum invenisse: ergò sedem extra mundum reperit. Stellarum patria cœlum est; stellarum patria Religio est. Videbis errantes; quia per orbem dispersæ, inflammant omnia. Videbis fixas,

fixas ; quia DEO conjunctæ, hærent immobiles. Audi ulterius, quid illis agatur, & cœlum esse credes. Silentium, tranquillitas, jucunditas. Amicus silentij DEUS est: semel in tota æternitate loquutus, uno omnia dixit in Verbo. Etiam hic rarus est sermo; plerumque nemo loquitur, nisi sibi. Retraçant ætatem præteritam, & emendant; recognoscunt annos elapsos, & meliores faciunt, quia faciunt pios. Neque ibi pietas sistit. Assuescunt morti, olim morituri; experiuntur artem moriendi, ne aliquando errent, ubi nemini errare bis licet. Imò ut mortem ludant, incipiunt esse immortales, dum vivunt. Plus ultra: auspiciantur æternitatem intra tempus; vivunt vitâ futurâ; præmittunt merita ad cœlum, quibus coronentur, & felices olim futuri præludunt felicitati. Nil refert, quòd homines taciturni DEUM & sanctos alloquantur. Hoc colloquium non violat silentium. Vita Religiosa tranquillitas est. Frustra tranquillitatem extra nos quaerimus. Donum domesticum est; igitur intra nos nasci debet. Quid nobis prodest pax Europæ, si in animo sint pugnæ? Licet una sit anima, ☼ eundem intra hominem vivit geminus homo. Ille jucunda amat, hic honesta appetit. Nec antè speranda pax est, donec ea pars regnet, cui Sceptrum natura dedit, & DEUS imperium. Porro ut semper ratio sit Domina, bis in dies firmissimè statuunt, quid agendum, quid prætermittendum. Momenta utriusque, & argumenta in promptu habent. Adhortantur seipsos in hunc ferè modum: Jubet lex suprema; confirmant sapientum testimonia; monstrant bonorum exempla; suadet salus; ratio dictat; imò

urget evidens periculum, ne, cum velis agere bene, non possis! Cum nolis agere malè, agas tamen; idque tum, quando ultimum aut bene, aut malè ages. Ex his æstimant agendi, & prætermittendi parem necessitatem: illius utilitatem, hujus perniciem; illius dignitatem, hujus turpitudinem. Implorant deinde de cœlo gratiæ subsidium, quò naturæ, malè propensæ, flectant duritiem. Demum etiam ad poenam DEO se obligant, si ex humana fragilitate defecisse contigerit. Vita Religiosa jucunditas est. Verè dixit Bellarminus noster: cum essem Religiosus, nesciebam, quid esset tristitia. Factus Cardinalis, nescio, quid sit lætitia. Etiamnum inter mortales assuescunt cœlestibus delicijs, & discunt tolerare DEUM; semper loquentem audiunt; semper illius voluntatem adimplent. Dabo in nuce Iliadem. Vita hæc character est Electorum, Arrha salutis, beatæ Spes æternitatis, Sponsio cœli, Beatitudinis Cynosura, Testimonium Divini amoris, certissimum prædestinationis Signum, æternæ veritatis oraculò juratum. O vitam dulcissimam!

○ Paradisum terrestrem, quem dulcior alius excipiet Paradisus!

*D. Stanislaus instruit conuivitos
in Spiritualibus.*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

XVIII.

INnatus quidam homini musices amor videtur. Arguere sic pronum est ex concinna corporis humani compage, tot ossibus, nervis, venis, & arterijs, veluti totidem organi fistulis, instructâ; quam Philosophorum Princeps contemplatus, aureum illud effatum pronuntiavit: *Animam esse actum corporis Organici* ❧ Vix nascimur, jam veritati huic suffragium damus. Sufficit, si Nutrices puerilia præcinant carmina, & tristis ridebit infans, vel inquietus obdormiscet. Etiam DEUS homo, & Verbum Infans musicâ delectari visus; dum primò cœlestes choralas, & divinam in terris musicam audiri fecit. Nec Stoici ita severi sunt, ut caperatam frontem non serenent, si fortè audiant, qui ex arte minutim concidunt sonos, & canora velut in puncta distinguunt; qui bellè cadentes ad numerum charites, velut artis appendices ultimas, & quosdam quasi concinnulos, concinnant; qui ductum celerrimè spiritum jam sublimè librant, jam ad ima devolvunt; aut retrorsum à medio cursu reprehendunt, & prorsum versum impellunt; qui jam sistunt, jam revocant, jam circumagunt velut turbinem, ut non ore, sed torno, vibratum crederes; qui improvisa demissione vocem introrsum flectunt, & surda quadam titillatione provehunt; qui exultantem cantûs hilaritatem, fractis itidem numeris, quasi tristitiâ temperant; qui sonos illidunt, implicant, explicant, suspendunt, variant, producant,

suspirijs , trepidatione , modulatione , munitione , concen-
 tu ; nunc plenè , nunc graviter , nunc acutè . Sed om-
 nium maximè placent organa , & animi medicinæ sunt ,
 si Purpurato Patrj Cajetano fides . Per aurium sensus ,
 quasi per animæ vestibula , dulciter illabuntur ; delicatè ti-
 tillant ; dulci lenocinio mentem surripiunt , & miti quodam
 dominatu omnes affectuum chordas concitant . Organista
 Timotheus jam animum Alexandri ita accendit , ut effe-
 ratus in arma rueret ; jam mutato tono ita placavit , ut fe-
 rociam poneret ; jam ita emolliit , ut ad epulas properaret .
 Quid multa ? *Alios quoque spiritus implet .*

Ænigma olim fuit : egressa ex forti dulcedo , & for-
 titudo ex dulcedine . Solvit hoc ænigma Stanislaus , in
 quo dulcedo fortis , fortitudo dulcis est . Quàm suavis aspe-
 ctus est ! Quàm amabilis consuetudo ! Quàm blanda conver-
 satio ! Nemo hunc aspexit , cui vidisse semel , sat fuerit ; ne-
 mo adivit semel , qui adire sæpiùs non optârît ; nemo ab
 hoc recessit mœstus ; nemo exivit iratus ; nemo adivit
 malus , quem bonum non fecerit ; nemo bonus , qui melior
 non redierit . A vero non aberrat , qui divini spiritûs orga-
 num appellat . Nec solus potis est latentem continere , sed
alios quoque spiritus implet . Quod addo , commune est ,
 & tamen illustre . Fuêre , qui , Româ in patriam reduces ,
 gloriarentur , vidisse se Romam , & Stanislaum . Fuêre , qui
 adderent , vidisse se innocentiam ipsam , suavitatem ipsam .
 Audacius aliquid dieo , & absolvo . Verba Stanislai imi-
 tantur gratiam victricem ; & penè sunt gratia , externa ta-
 men , & administra internæ . Illa suavis est , ut animum su-
 beat ; subtilis , ut pervadat ; sublimis , ut attollat ; mode-
 sta ,

fla, ut deprimat ; congrua , ut voluntati se accomodet ; blanda, ut delectet ; potens, ut adjuvet. Sermo Stanislai sic delectabat, ut persuaderet ; sic persuadebat, ut vinceret ; sic vincebat, ut non cogeret, & prædeterminaret. ❧ Nec alibi magis facundus exstitit, quàm si de dono religiosæ vocationis sermo incideret. Tunc ita suaviter insinuare se auribus, & delinire animos noverat ; ut ipsorum penè affectuum Dominus evaserit Novellus Religiosus. Voluntas audientium manebat Domina sui, & simul fiebat subdita alteri. Manebat Domina sui ; quia trahebatur, quò volebat : fiebat subdita alteri ; quia trahebatur, quò volebat Stanislaus.

Quanta hæc infelicitas Juvenum, Timothee ? Amarus est mundus, & diligitur. Putas, si dulcis esset, quomodo amaretur ? Turbatus est, & tamen amatur ; quid fieret, si tranquillus esset ? Flores mundi quomodo colligerent, qui à spinis non revocant manum ? Despici debbat hic mundus, etsi blandiretur, & rebus prosperis animum demulceret : at postquam tot flagellis premitur, tanta adversitate fatigatur, tot nobis dolores quotidie ingeminat ; quid nobis aliud, quàm ne diligatur, clamat ? Mundus clamat : ego deficiam ; Caro clamat : ego inficiam ; diabolus clamat : ego decipiam ; Christus dicit : ego reficiam. Desipis planissimè, si deficientes potiùs sequi velis, quàm reficientem. Quàm facilis in Religione via est ad vitam beatam ! Multò difficilior est, facere, quæ mundus facit. Quid quiete otiosius ? Quid irâ laboriosius ? Quid clementiâ remissius ? Quid crudelitate negotiosius ? Vacat pudicitia ; libido occupatissima est. Omnium virtutum

Tutela faciliior est ; sola vitia magno coluntur. Audi, quæso, quas hominis Religiosi prærogativas Divus Bernardus enumeret. Hic, inquit, *vivit purius* : quia in ordine Religioso nugæ blasphemix, & verbum otiosum reputatur piaculum. Convictus sociorum verè ad omnem modestiam compositus est, & omnes Anguli spirant Angelos. *Cadit rariùs* : quia positus in caastro munitissimo, quod impugnari potest, non expugnari. *Surgit velociùs* : Habet Patrem, qui sublevet verbis ; habet fratrem, qui sublevet exemplis. *Incedit cautius* : Avicula, quæ laqueo capta, semel elabitur, altera vice non redit. Nôrunt & viri, DEO sacri, fallaces mundi hamos ; evaserunt, nec redeunt : cuique sit experientia cautelæ Magistra. *Purgatur citius* : considerat ignis lustrici pœnas ; hinc vel verbum acerbius, mollior offensa, risus levior, copiosior cœnula, aspectus incautior, cogitatio tardiùs expugnata, oculatis Dei servis uberrimas lacrymas, subinde & Sanguinem exprimunt. *Irroratur frequentius* : plantatus est secus decursus aquarum ; trudit unda undam, & gratia subsequitur gratiam. *Quiescit securius* : nullæ sunt curæ sæculi ; nulla sollicitudo vitæ. Verissimè Kempensis : in omnibus requiem quæsi vi, & nusquam inveni, nisi in angello eum libello. *Moritur confidentius* : qui semper ad mortem paratus est, non poterit mors invenire imparatum. Vix unquam aliquis, nisi cœlo prædestinatus, usque ad mortem in religione perseverat, pronuntiatum est Doctoris melliflui. *Remuneratur copiosius* : qui centuplum in ista recipit vita, quantum mercedis accipiet in altera ? Finio cum Bernardo ; verè claustrum, fratres mei, verè religio est Paradisus. Qui potest capere, capiat.

*D. Stanislaus acceptis literis Deplorat
Patris sui cæcitatem.*

XIX.

DUplex hominum genus est, quibus impunè datum mentiri. Primi sunt Astrologi, qui Judiciariam exercent, & futura prædicunt, quæ à libertate pendent: posteriores sunt Chymiei, qui fumos venditant. Vei sola origo suspectos facit. Ajunt, Chamum Noëmi filium, libros de Alchymia dudum filio Misraimo reliquisse. Atqui orbi notum est, quod præstigijs hic inferorum scrutator magicas artes orco evocârit, ipse ad orcum revocandus. Certè nulla foedior bellua ex arca, natante illo stabulo, prodijt. Nam illæ inclusæ castimoniam servârunt; Chamus ipso in falo salax, vel in arca solutus, sanctissimam illam salutis onerariam lascivo concubitu polluit. Deinde fidenter assero, sciri non posse, quod Salomon ignoravit. Hic autem si Midæ virgulam Domi habuisset, non tantis impendijs aurum ex Ophir convehi curâsset. ☼ Quis, amabò, naturæ Consiliarius intimus, quis spectator, aut assessor adeò felix fuit, ut veram auri matricem perspiciat? Miror, si Lapis Philosophicus ad manum sit, quod nunquam bene numatum mundus viderit Alchymistam. Quin potius, chymicò calente focò, friget culina; Iròque similes, pannosi, & famelici incedunt; sua prius, & aliena dilapidant bona, quàm Lapidem Philosophicum reperiant miseri ciniflones. Quoties grandi promissor biatu aureos montes parturiit? Nec tamen peperit aliud, quàm ridiculum murem, qui principibus aurum roderet. Id solum

laudis Chymicorū furnis dederim quòd, dum metalla durissima aut fulminant, aut præcipitant, Inferni memoriam commodè ingerant. Vel sola *internos probat unda calores.*

Putabam, me tragœdiam supra in fugiente Stanislao dedisse. Ut video, Prologus fuit; & nunc primum tragœdia incipit. Furit enimverò Pater; contemptum se, despectam matrem, derelictos cognatos clamat: dolet, iniustum Prosapix dedecus, quæ per plura sæcula feliciter florujset. At enim quàm ineptè! Quasi multum interest, quos majores habueris, si tu es minor; quo ex sanguine fluxeris, si es decolor; quo ex genere veneris, si degener es. Præstat, antecessores minores esse, & te majorem. Præstat augeri in te, quàm decrescere; & nolo te Augustulum, sed Augustum. Quid juvat, jactare cineres, unde venisti? Omnis cinis ab Adamo; atque hic à nihilo est. Malè explorantur alieni cineres, si tui scerent. Malo, te ex tuo divitem esse. Caput veritatem hanc Stanislaus. Aspirat ad propriam nobilitatem, ne debeat emendicare alienam. Imò vilescit status Illustris, prensat Regium; DEI obsequium amplectitur, cui servire regnare est. Sed furdo cano. Pergit indignari genitor. Jam degenerem vespam, jam ignobilem fungum vociferatur filium. Tandem cùm in absentem frustra fureret, ad insidias confugit, & literas exarat. In his ut citiùs noceat, tenerrimè amat; ut reditum persuadeat, viaticum accumulatur; ut etiam urgeat, minas intentat. Res mira! Cæcitas Patris visum acuit filio. Legit oculis Amorem humanum Stanislaus, & divinum colligit in corde. *Internos probat unda calores.*

res. Nam ut ardorem cordis restingueret, debebant oculi aquas affundere.

Paradigma litterarum exhibeo, Timothee. Velim, te attentè legere. Tuo commodo feceris. Ne præcipitata sententiam, fili. Etiam, atque etiam considera, quid agas, quantum opus moliare. Diu deliberandum est, quod statuas semel. In ista ætate, puer magis, quàm adolescens, nondum explorasti, quid humeri valeant. Non præstabis adolescens ea, quorum oneri ne viri quidem pares semper vires afferre possunt. Turpe est, ab incepto pedem referre; & plenum dedecoris, desperatâ victoriâ hastam abjicere. Consultius non arripitur, quod aut cum ingenti molestia tenetur, aut non minori infamia dimittitur. Delicatè hætenus nutritus es; quâ vitam posthac asperam vires? Non licet, brevem hîc comœdiam cogitare, ut unum, aut alterum diem hanc personam sustineas. Hîc ultimus actus agitur, cùm agitur anima. Longa erit Theatri hujus molestia, & ad purpuram redire nunquam Concessum est, nisi ubi immortalitatem indueris. Institutum, quod ambire te audio, novum est, & insolita vivendi ratio. Reprehenderis? tacendum est. Infamaris? dissimulandum. Vapulas? sufferendum. Atque hæc non solum, cùm malè feceris, subeunda fortuna; sed etiam, cùm bene. Nullus apud hos homines purgationi locus etiâ in optimâ causâ. Necdum satis. Ita aliorum te voluntati, imperiôque obtemperare necessum erit, ut ne tussire quidem, aut sternutare aliquando, nisi impetrata facultate, tibi liceat. Liberè natus es; liberè vivendum est. Ne aviculæ quidem adeò sineratione, aut corde sunt, ut seipsas caveis includant, & igno-

bili morte occidant. Deinde illud præ alijs plùs accepisti, quòd parentes Senatorij ordinis, quòd tales nactus sis majores. Paucis verbis omnes simul numero. Gesserunt illi varios honorum titulos: illustrârunt Sagum & Togam. Ignorat partem historiæ Polonicæ, qui ignorat decora gentis Koskanæ. Esto, difficile videatur, & arduum, inter spineta versari, & non perstringi; inter enses & pericula discursare, & non lædi: at nunquid difficilia, quæ pulchra? Quid magnum est, si nihil concupiscat, qui, obscurâ conclusus cellâ, nihil videt, desiderare quod possit? Quid mirum, si pacem conservet, qui adversarium non experitur? Quid singulare, si nunquam irascatur, cui inter agnos commorari licet? Illa potissimum laudari virtus debet, non quæ certamen detrectat; sed quæ se contra infert audacior, & materiem laborum putat esse occasionem gloriæ. Profectò nimis alta Philosophia est, à locuplete in pauperem, à nobili in ignobilem transire vitam. Mutabis immaturum Consilium, si sapias, & redibis ad patrem; qui præter optimam hæreditatem etiam Regum favores tibi promittit. Redibis ad matrem, quæ dulces in amplexus se parat. Redibis ad cognatos, qui spes & amores suos dudum in te collocârunt. Scio, quàm reverens sis. Hinc Patrem agere volui. Si nutum non observes, addo imperium. Istud si detrectes, Patrem exuo, Judicem induo. Vincula te manent, & carceres. DEUM testor, ut tantum familiæ inuras dedecus, non sino, non fero. Legistin, ut parentes ament? Simiæ sunt; quos tenere premunt, foetus opprimunt; & perire volunt, quos deperire se mentiuntur.

*D. Stanislaus se amore vocationis ad
vincula paratum offert.*

XX.

S Tupenda res est magnes. Rerum omnium domitrix fer-
rum pedissequam magnetis agere, confestim accurre-
re, parere imperio, assistere, tenacique complexu veluti
deperiens adhærere cogitur. Jure Lapis Hercules nominatur;
quando instar Herculis, omnium domitoris, materiam
omnium domitricem domat. Mirati sunt Ægyptij simu-
lachrum ferreum Reginz Arsinoës, in medio tholo suspen-
sum, pendere. Scilicet Damocrates, supra & infra paribus
armatum viribus, magnetem ita constituit, ut æqualis ab ut-
roque vis in ferrum ageret: quo factum, ut nec ascendere
posset in tholum, retrahente inferiori; nec delabi in pavi-
mentum, retinente superiori. Magnetis virtus signum solis,
in medio libratum aëre, in templo Serapidis tenebat Ale-
xandriæ. Sola magnetis virtus hodie apud Turcas prodigio-
sa est, quòd Machometem, sepultum in inferis, penden-
tem in alto exhibeat. Famosissimus magni Ducis Hetruriæ
magnes ferream octo librarum massam pertinacissimè sibi
copulavit. Miraculum pene excedit alter, Lugduni in
Gallijs visus. Si quis ferrum oblongum eminus applicuit,
tanta id vi ad se rapiebat, ut viri decem, alligato ad ferrum
fune, nequirent abstrahere. Nemini dubium erat, quin
virum cataphractum ita tenuisset appensum, ut nullis
sefe viribus potuisset exolvere. Placet igitur celebre sym-
bolum, quod Collegij Romani Sodales sibi delegerunt.
Magnetem offerebant Virgini Matri, ex quo annuli, arca-

na amoris vi, & secreto complexu innexi, catenam referebant, subiecto lemmate: *Arcanis nodis*. Vidit ejusmodi catenam Magnus Augustinus, & mundi stupor stupuit magnetem, qui *ferrato pondere gaudet*.

Credant alij, naturam deficere: meo quidem Judicio plurimum proficit. Sapiunt hodie prae Patribus Filij. Lutum pro auro, coenum pro caelo, miseriam pro felicitate habuit, & obtulit Genitor. Bellè discernebat Stanislaus, & amplum inane risit. Novit, æquè familiarum, ac hominum fata volui. Quidquid incepit, necessario desinero; si DEUM excipias, qui nunquam desinet; omnia in interitum ruere, & ut citius ruant, etiam à fatis impelli. Novit, fortunæ nihil inausum esse; idem jus in arcas & arces habere; omnia súsque, deque miscere sine discrimine: cæcam pingi, quia non aspicit, quod evertit; pilam illi esse orbem terratum; pro ludo & ludibrio habere, si per damna Magnatum eat. Novit, caduca omnia, nihil stabile adhuc fecisse naturam, neque ipsam stabilem esse; etiam è firmissimis montibus aliquos à terræ motu aut æquatos, aut sublatos. Novit, inquam, isthoc Stanislaus, & quoties promissa Patris recoluit, illa melliflui Doctoris verba tacitus repetivit: O durum Patrem! O sævam Matrem! O crudeles cognatos! Imò non parentes, sed peremptores! Malunt, ut peream cum eis; quàm regnem sine illis. Domus ardet; ignis instat à tergo; & fugienti prohibetur egredi! Evadenti suadet regredi! Nunquid autem hæc obstinatissima dementia, & dementissima obstinatio? Ardens ardentibus quod.

quod solatium præstare potero ? Dixit , & quia magnetis instar *ferrato pondere gaudet* , in hæc verba Patri rescripsit.

Cœlites te sospitent , verende Genitor. Sapientis quidem est , in quavis alia re diu multumque deliberare ; at nemo sanus dubitat , an melior fieri debeat. Helleboro indiget , Anticyram ablegari dignus , qui in longam quæstionem trahit , utrum DEO pareat , ex sordibus ad nobilissimum vitæ statum liberaliter invitanti. Non debet attendi origo sanguinis. Periculum est , ne in fonte fallamur. Omnis princeps ab ignoto venit , & omnis plebejus è nobili est. Nemo benè triumphat alienâ gloriâ. Sola virtus verum Nobilem efficit. Nobilitas hominum est , non Nominum. Quanta Judæ Nobilitas fuit ; quod novo miraculo , quia sine mutua naturæ prioritate , ❧ Sui Author Authoris , numen numeret inter Nepotes , & Judæus dicatur DEUS ? Sed tanti nominis gloriam simile infecit nomen Judæ proditoris ; ut adeò tribus litteris Messæ Patrem appelles , & Parricidam. Austera vita est , quam amplexus sum ; sed ignorare nec potes , nec debes , cœlum , ut omnia pulchra , in arduo collocatum. Eò non nisi per abrupta & umbrosa , per viam molestatam , & portam Angustam eluctandum. Si Gulæ servire , si vitam otio terere , si commodis indulgere vellem , cœlum sperare non possem. Non nisi omnia deferentibus illud pollicitus est DEUS. Scio , etiam in sæculo esse , qui sua genua ante Baal non curvent ; sed hominem sapientem id movere nec debet , nec potest. Habet ignis hanc naturam , ut exurat , aqua ut suffocet ; Petrus in mari , tres parvuli in fornace Babylonica mansere incolumes :
stultus

stultus tamen sim, si, argumento hoc ductus, in ignes & aquas me conijciam. Potius terrere debet, quod passim natent tabulae, merces jaceant in profundo, & ad ripas putrescant cadavera. Fluxa res est humana dignitas. Nulli fortuna pareit, nisi sibi. Insidet rotae, & stabilis est; dum movet omnia, manet immobilis. Aulicis primum applodit, mox supplodit, demum explodit. Quod si aule vicibus principum vires accedant, etiam qui cautus est, non vitabit has cautes. Qui voluntate, & exemplo DEI vivit, nec servit, nec vivit illiberaliter. In oculis Christus est, cruci suffixus. Coelestibus hic relictis thesauris vitam pauperem elegit. In ortu non habuit, quo diverteret; in occasu non invenit, quo se tegeret; nudus obiit. Istius me ducis pudeat? Aut Stanislaus non ero, aut ero talis, qualem me esse vult Dominus meus JESUS. At vincula manent, imò carcer & mors. Necessarium utrique malum minaris. Solvendum semel hoc vitæ pensum; quod qui perendinat, mortificatur, & diu moritur. Quin si me intactum fata præterirent, sponte tunc fati occurrerem, cum pro DEO pati & mori ligeret. In hoc nascimur, ut honestè cadamus. A primo in Societatem ingressu jam ad hoc initiatus sum, ut DEO hostia fierem. Vale genitor. Aliquando laudabis, quod vituperas. Nec verbulum addo, Timothee. Sapienti pauca.

*D. Stanislaus Regulus Soc.: IESU, à se
descriptas, continuo apud se gestat.*

XXI.

Philosophus noster, in quo, teste Averroë, natura extremum potentiz suæ exhaustit, in Historiâ animalium hæc, cedro digna, locutus est: nullum reperitur animal, quantumvis exiguum sit, in quo non sit Divina admiratio. Christianè ab ethnico! Divinè à gentili! Certè Grammaticos docuerunt grues, quæ vario tractu sic per aëra se diffundunt, ut aut V, aut Y distinctè videantur efformare. Observavit id tempore Trojani belli Palamedes, & has literas prioribus Phœnicum addidit. Poëtæ & Musici cantum ac numeros à Philomela didicere: quo factum, ut Ovidius pennas & modulos, quos ab avibus acceperat, in celebranda philomela gratanter referret. Sed levia hæc sunt; majora audite. Nobilissima Architecturæ scientia prima ab hirundine hausit principia; quòd eo artificionidum ædificet, ut peritissimos etiam artifices in admirationem rapuerit. Quid rei nauticæ aves contulerint, Plinium consule. Milvus flexu caudæ suæ, quo per aëra iter dirigit, modum gubernandæ navis edocuit; cum natura præmonstraret in aëre, quid fieri oporteret in aqua. Ita à remigio alarum remos, & à cauda clavum adinvenere, ut inter naves & aves non solum nominis, sed & rei summa affinitas sit. At enim illud pene admirationem excedit, quòd scientiam, quam omnes supremam dicunt, reptans humi limax doceat. Con-

templare ; si liber. Quomodo te ipsum nôsse , & domi-
tux habitare debeas , limax ostendet , qui *nunquam*
pandus deponit amatum.

Paradoxum est , semper mori , ut vivas ; & sem-
per vivere , ut moriaris. Utrumque examûssim imple-
vit Divus noster. Moriebatur continuò , quia nunquam
ex suo , semper alieno vivebat arbitrio. Ita vivebat DEO,
ut in dies & horas moreretur cum Crucifixo. Omnis il-
li cogitatio de creata Triade. Jam Jesum sibi propone-
bat, Patri Cœlesti obedientem ; quomodo questus sit , se
tanquam latronem quæri in agro , quem paratissimam
victimam semper invenissent in templo (Ita de se credi
noluit, quod execrabatur in ceteris , qui , nisi coacti , ad
divina obsequia non trahuntur) quomodo idem mutilatum
Cayphæ servum absque aure non toleret ; eò quòd
sensus hic Obedientiæ facer sit , quem præ aliis serva-
re studuit , cùm obedientiam commendâset omnibus.
Jam Divinam recogitabat Parentem ; quomodo recusâ-
rit titulum Matris sine titulo Virginis : quomodo nolue-
rit concipere de alieno , sed voluerit de suo : quomodo
optârît Spiritum sanctum pro sponso , non marito. Jam
oculos in Josepho figebat ; quomodo pauper artem ligna-
riam exerceret : quomodo filius , qui de Nutritii sudo-
ribus potuisset vivere , nutriri mallet de suis ; & faber
lignarius factus ex figulo , ad dolabras accederet : quo-
modo laborantes adjuvaret mater , & segmenta colli-
geret , ne panem comederet otiosa. Cogitabat hoc
STANISLAUS ; & ut propositum Exemplar propiùs i-
mitaretur , Societatis Regulas continuo gestabat manibûs ;
quòd

quòd sciret , divinas virtutes , ibi ad vivum descriptas , contineri. Non ita limaci sua domuncula , ac Stanislao pretiosa sunt sua statuta : *nunquam pondus deponit amatum.*

Annis omnino triginta , Timothee , latebat Christus , & parentibus erat subditus , ut obedientiam te doceret. Nunquid difficilis lectio , quæ tot annis doceri debuit ? Porro ut infimus sit , maximè tamen necessarius obedientiæ gradus est , observare sanctissimè , quæ DEUS homini graviter prohibita voluit. Hoc habet impia Sacrilega , ingrata , maledicta Synagoga , quòd jam sit Ecclesia sine capite , Religio sine Mysteriis , Fides sine veritate , Synodus sine potestate , Templum sine sacerdote , Ara sine sacrificio , Sanctuarium sine DEO. Sed enim pereat vetula illa , & dudum putredini matura Synagoga. Major abominatio est homo peccator. Extincta jacet Charitas : Fides semiviva relicta est : Spes languet : Prudentia cæcutit : enervata est Fortitudo : Temperantia diruta : Justitia corrupta : & quod malorum omnium epilogus , perditus DEUS. Falleris , si , qua facilitate pellitur Christus , eadem putes reduci. Illum , nisi Herodem amiseris , non acquires. Reges duos tellus una non capit. Regnare Herodes cum Christo non vult ; Christus cum Herode non potest. Magis à peccato distat DEUS , quàm à Borea Auster ; & faciliùs in eodem nido accipitrem & columbam , in eadem speculum & agnum , quàm in eodem corde peccatum , & DEUM repones. Ad vivum suis coloribus depingitur peccatum , dum à patre

Diabolo dicitur ortum habere. Exurgunt suos in ortus virulenta germina; radicis vitium continuant Thyrsi. Deformes sunt omnes peccatores, non diffformes, quia scdō exemplari similes. In eo infelicissimi sunt, quōd, quem collegam noluerunt DEUM, pati debeant Judicem. Gaudebunt ad sonitum organi; sed dulees inter modulos modum non observabit mors; sed inauditum securiūs explicabit pedem, & læta meditantes letho præveniet. Sic in puncto ad inferna descendunt, & infinitum Syneategorematicum ❧ Deslebunt mortui, quod riserunt vivi. Amabō, quā delectanda res peccatum grave, propter quod unicum DEUS infinitē sapiens, infinitē bonus, infinitē justus, illos ipsos homines, pro quibus ab excessu amoris etiam mori voluit, ad supplicia æterna condemnat! Verūm & illud scito, animam peccatricem esse infame macellum, ubi Deicidium renovatur. Exaltatur in thronum voluntas propria; depravati sensus constituuntur consiliarij; cupiditates assumuntur in falsos testes; passionēs agunt furiosam plebem; deliberatur de occidendo Christo. Clamant Atores nocentissimi: crucifige! Dimitte Barabbam! Vivat voluptas! Regnet peccatum! Moriatur Christus. Et quid agit voluntas perversa? Agit, quo scelestius nil egit Synagoga! Agit, quo secleratus nil agere potuisset infernus! Approbat consilia; recipit falsa testimonia; subscribit iniquis postulatis, & dum peccat, crucifigit
 Judex iniquissimus.

*D. Stanislaus in lacerna è lotione scutellarum
Cardinali obviat, et plurimum inde
æstimatur..*

XXII.

Ignis inter Elementa principatum tenet ; & prope
 pœnituit , quòd lucem , præstantis patris præstantif-
 simam filiam , ad familiam accidentium ablegârim. ✠
 Certè indignari vix possum iis , qui , tanto decore & splendo-
 re exœtati , substantiam dixêre. Nescit luci pretium po-
 nere , qui tenebras non est expertus. Obrigit mun-
 dus universus , cùm patiente DEO tenebræ lucem per tri-
 horium oculis eripuerunt : & tamen nunquam copiosius ,
 quàm in his tenebris , Divinus sol benignissimos suos ra-
 dios sparsit. Excitatum erat in perniciem nostram cœ-
 lum ; ut laceffitum injurijs Numen ulcisceretur ; no-
 ctem superinduxit DEUS , ut tegeret nos. Quin ut ho-
 minum nequitiam faciliùs excusaret apud patrem , &
 efficacius suaderet , nescisse illos , quid facerent ; amo-
 to lumine cæcos fecit. Taceo , quòd consultò faces
 suas sol subduxerit , ne DEI Imago , quæ tunc maximè
 depravata erat , superis fieret conspicua. Stupuit Ang-
 lia , cùm sub annum 733. sol nigerrimo cœpit operiri
 scuto , quod totum ejus orbem contegeret. Hæsit attoni-
 ta Italia , cùm erumpens ab Æthna cinis finitimas re-
 giones ita obscuraret , ut per bidduum nemo hominem
 agnosceret. Horrui omnis Europa , cùm ætate nostra
 sub annum 1706. clara meridies in noctem verteretur ;
 adeò , ut Agricollæ , desertis operis , fugam ad domos

intenderent ; brutæ animantes horrendum ejularent ; & multi hominum turbatas naturæ leges inclamarent. Non antè reviviscere , non respirare sunt visi , quàm reducem lucem viderunt. Nunquam sol gratiùs luxit , quàm Post luctum : nunquam nitidiùs splenduit , quàm post squallorem. Verissimè cecinit poeta : *Augens obscura nitorem.*

Haud immeritò geminos vultus Jano suo adscripsit antiquitas. Quatuor aures habere debuit , ut fabulas undique colligeret : quaternos oculos , ut duobus res veras , & duobus falsas , aspiceret : geminam linguam , ut sæpiùs mendax esset : geminam frontem , ut utrimque impudens esse posset. Bifronti Jano effrontem mundum sapienter comparat sapiens Seneca. Bonum est , inquit , infantes nos nasci , & rerum inexpertes esse. Nisi natura ingeniosò hoc dolò hominem circumvenisset , nullus foret , qui mundum hunc ingredi vellet. Nihil tam fallax , nihil tam insidiosum , quàm vita humana. Non mehercule quisquam accepisset , nisi insciis daretur. Nemo sorte sua contentus vivit. Formosa est Rachel : sed sterilitate affligitur. Lia fœcunda est : sed formâ destituitur. Naaman locuples est : sed leprâ scætet. Potens est Augustus : sed liberis caret. Etiam modici boni nunquam plena in hoc mundo , & quieta possessio est. Convicit Stanislaum Seneca ; & fallacem sæculi pompam generoso calcavit pede. Hodie è culina redux in obsoleta veste occurrit Commendono ; & adhuc lis est sub iudice , an Cardinalis in purpurâ , an Stanislaus ad conspectum purpuræ magis rubuerit.

Vix

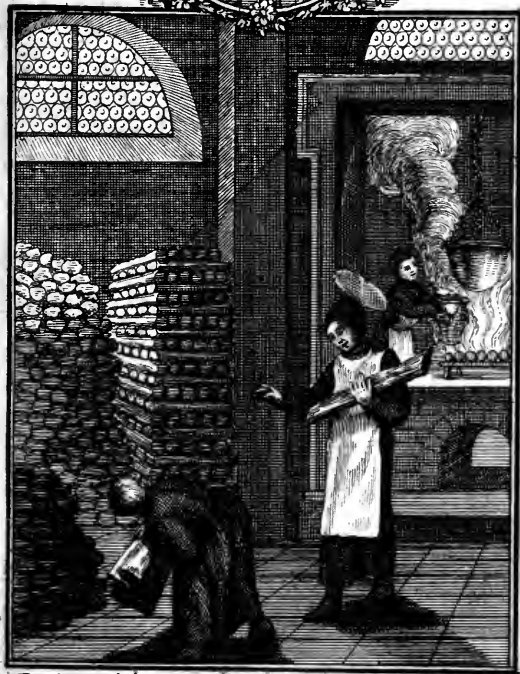
Vix loqui cœpit modestus Tyro, statim cepit Purpuratum Patrem. Hic, ut vicissim caperet, aulam Polonicam, quam vidit præsens, commendavit absens. Risit aulæ ingenium Stanislaus, ubi malefacta in saxo, benefacta in aquis scalpuntur, & cum beneficiario beneficium interit: ubi hæc plerumque principum natura est, ut divitias rapiant, quas donant; timeant, quas dederint; ac ditatos calcant, ne calcitent: ubi cum dignitatibus coacervantur curæ; cum nullibi plures curæ, nisi in curia. Subinde sermo ad nobilem Koskarum profapiam delapsus est, quam Commendonus sibi, in Poloniam Legato, notissimam dixerat, & cum à sanguine, tum ab avita potissimum fide prolixè laudaverat. Tandem ad laudes rubescere incipit, qui continuus corporis sui carnifex hætenus semper palluit Stanislaus. Declinat responsum, & solum ait, inter cineres non debere distingui: nullum cinerem olere principem: neque Pontificem agnosci ex cinere: omnem cinerem esse æqualem, & omnem sanguinem concolorem. Probavit cœlestem sapientiam Cardinalis, & nunquam magis suspexit Stanislaum, quam cum hic se maximè despexerat. Adcò non solum coram DEO, sed & hominibus primum crescendo initium est, velle imminui: *Auget obscura nitorem,*

Magnanimos nos natura produxit, Timothee; ut quibusdam animantibus feram, quibusdam subdolum, quibusdam pavidum, ita nobis gloriosum dedit, & excelsum spiritum. Optimi mortalium altissima petunt. Porro ut generosos hos spiritus continuò foveas, iterum atque ite-

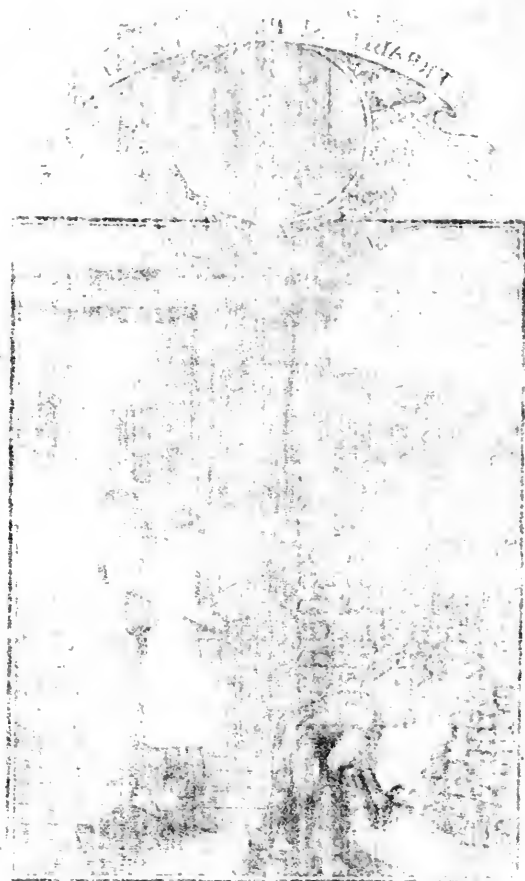
rum

rum sume cibum fortium. Generosus DEI sanguis majores mundô , & dignos DEO tibi spiritus faciet. Achilles esse incipies, postquam te Leo - Judæ medullis suis pavit. Vix se Christus Discipulis apposuit, non dubitabat, aspera quæque prædicere. Nôrat videlicet , terreri non posse , quos tali amuleto adversus omnem metum muniverat. Ex quo se ipsum in suprema cœna deglutit Amor divinus, conceptio igne statim febricitare cœpit ; & cœnaculi, etiam capacissimi, non ferens angustias , in aperta horti prosiliit , ut respiraret. Postquam expertus est , etiam iterata sanguinis emissionem ardorem non minui , tegumenta abjecit , & reclinatus in Cruce, liberiores aërem nudus captavit. Ita nusquam minus, quàm in visceribus, celari potest Christus. Nullæ saris eum latebræ tegunt , quem magnitudo, & numerus beneficiorum detegit. Illud cave , ne pollutus accedas. Idolom Priapi in Cedron demersit Asa ; & Ecce ! Subita gliscente flamma à torrente torretur idolum. Quid ita ? Aqua , quæ virgineos Christi pedes olim libatura erat , ob impuræ imaginis contactum prius igne lustrari debuit. Plus audi. Profanatus Judæ osculo Salvator tuus ad Patris oscula venire horruit , donec se prius quâ felle , quâ aceto lavit : tandem etiam spongia detergere voluit , si quid in labijs de osculo superesset. Itaque cortuum mundum serva , quod sibi in sepulchrum divinus amor elegit.

Cogita, quòd se voluerit apud amicum deponere,
ne totus esset in potestate hostium.

*D. Stanislaus iussu Coci ligna sigillatim
ad focum comportat.*

XXIII.

OMnium horarum homines existere Romanī , & ad certos horologij pulsus certa opera Religiosè peragebant. Primas dici horas mutuis salutationibus insumpserē : tertiā forensibus causis vacabant : quintā omnes opifices insudârunt laboribus : sextā , quæ nobis duodecima meridiana est , respirabant ab opere : Octavā exercebantur Palæstris ; & nonā accedebant ad cœnam. Ipse Pompeius , cū triumphatâ Africâ victor invehēretur , inter alia spolia , artificiō spectanda , elegans horologium circumferri voluit ; ut palam faceret , omnia ex horologij , quasi optimi monitoris , ductu cū auspicanda , tum moderanda. At , quæso te , quas tu gratias referes , si quis tibi horologium offerat pretiosum , aurō vermiculatum , argenteis radiis in horas distinctum , pellucidæ crystallo insertum , in quo nihil desiderari posse videatur , nisi quòd quandoque hallucinetur ? Nunquid ipsam quietem vocabis vitium , & errorem vel in auro damnabis ? Igitur horologii pretium in pondere est , & mensura. Conticescet , si pondus desit ; & *errabit , si plura ferat.*

Vita ignota , vita divina. Amat latere DEUS , & intra se esse. Ante orbem conditum DEUS intra se vixit ; & sibi ipse mundus , domus , ac socius fuit. Deinde Homo , & mundi Magister factus , cū aliis ita

M

mul-

multis doctrinis tres duntaxat annos dederit , uni Demissionis dogmati omnino triginta assignavit ; quod qui in schola Christi semel didicerit scire nesciri , facile demum cætera omnia doceatur. Scilicet præter Altissimum nemo poterat humilitatem honestare : nec minor sufficebat Authoritas , ut ambitiosis mortalibus sui idololatria dissuaderetur. Crederem , nisi ubique necessarius foret Dei influxus , ✠ Tunc saltem requiri , cum se homo demittit , Profecto virtus hæc difficillima est captu. Plures mundos capere potuisset Macedo , lectionem hanc non potuit capere : aliàs arenâ excessisset victor. Sed quia orbes quæsiuit , orbem amisit ; & exile sepulchrum subire coactus est , quia se Magnum jactitavit. Occultam DEI vitam imitari studet Stanislaus. Qui nobis natus est , sibi vivit , & omnes domi delicias in DEO habens , eas renuit vestigare in publico. At enim nunquam minùs solus erat , quàm dum humillimus Juvenis voluit solus latere. Vix Zachæus , qui cæteros non æquaverat corpore , supra cæteros eminuit fide , & in suis etiam oculis homo pusillus factus est ; illico ad se traxit oculos DEI , & jussus est festinans descendere. Majori favore beatur Stanislaus , ad quem DEUS ipse descendit , & jacentem miratur Victorem. Porro cum DEUS & solitudinis , & publici exemplum doceat , semper solus , & semper publicus , semper cessans , & semper laborans ; subinde à MARIA ad Martham redit Tyro veteranus , & gaudet , si non fabrilia , saltem humilia cum Christo agere. Nihil leve ducit , in quo æternum Gloriæ pondus inesse

potest. Etiam coci nutum exhaurit cœcâ sapientiâ , quam sciebat oculatam DEO. Hinc Aquaviva demere cogitur ligna , quæ numerum superant , quem singulis itineribûs numeraverat cocus. Paret libens , qui præpositus erat Claudius ; & quem à superiore acceperat discipulum , restituit obedientiæ Magistrum.

Ah , quam de minimo perivit Adamus , Timothee ! Quantum malum attulit malus ! Parva sunt rebus initia ; finis immodicus est. A minimis est exordium : fit gradus ad majora : tandem pervenitur ad maxima. Unicum arenæ granum sumptis incrementis excrescit in montem. Fium capillare incrassatur in rudentem. Gutta intumescit in oceanum. Quanto Danubius alveo in Pontum Euxinum sese effundit ? Et quàm modicis natalibus in Sueviæ planitiæ terræ utero prostillat ? Quod in natura , idem in moribus observare est. Nemo repente fit pessimus , nec optimus. Erat primùm in Juda amor inordinatus loculorum ; processit subinde ad avaritiam , & alimenta pauperibus abstulit , mox etiam DEUM sibi. Mirari volueram , si potuisset perseverare cum Christo , qui pauperem non amaret. Hinc ab avaritia ventum ad proditorem , à proditione ad venditionem DEI , à venditione ad laqueum , à laqueo ad orcum. Ita per suos gradus profecit impietas , & dum avara esse voluit , prodigalissima exstitit ; quia inexhaustum ærarium unica effusione abligurivit. Dæmoni ne fide. Non sollicitat primo statim assultu totam animæ deditorem. Demissè postulat alloquium ; deinde accessum petit ad fossas ; tum demitti vult sublicium pon-

tem ; demum arcem invadit , vexillum erigit , & cordis tui dominum se constituit. Ecce , quomodo in rima ruinam , in scintilla incendium meditetur ! Irrepunt parva versipellis instar vulpeculæ , & ideò facilè admittuntur : magna , quia irrumperè conantur apertè , excludunt se ipsa. Parva silentio suo fallunt excubias : magna strepitu excitant præfidiarios. Tenuitate sua penetrant minima : sua mole ingredi prohibentur grandia. Non facilè fauces obstruuntur osse carnis bubulæ ; non comeditur , quia magnum est. Multis interclusit spiritum spina piscium ; hæc attrahitur incautiùs , quia minima est. Sed esto ; mortale crimen non admittas : jam graviter ruisti , dum leviter peccasti. Gravis culpa est , quæ DEO adversatur. Gravis injuria , quæ DEO infertur. Grave malum , quod majus est , quàm omnium gentium depopulatio , quàm creaturum omnium interitus , quàm ipsum totius universi excidium. Sufficit dicere , peccatum veniale esse quandam actionem , quæ DEO displicet. Satis est. Ah ! Quî fieri potest , ut in homine hæc duo concurrant , cognoscere

& profiteri , se amare DEUM , & tamen ipsi displicere velle ?

*D. Stanislaus optat missiones Indicas,
ut possit convertere animas.*

XXIV.

NEc navis sine gubernatore, , nec tabella sine pictore, , nec sine architecto palatium, nec sine Rege imperium, nec sine duce exercitus, nec sine DEO est mundus. Si terra, si maria, si cœli scirent loqui; loquentis naturæ vox una hæc esset: datur DEUS. Et mundi quidem administratio nihil habet in se, quod reprehendi possit. Si quis corrigere aliquid volet, aut deterius faciet; aut id, quod fieri non potuit, desiderabit. Porro quanta maris est pulchritudo? Quæ species, & varietas insularum? Quæ amœnitates Littorum? Quot genera, quàmque disparia belluarum, partim submersarum, Partim fluitantium, partim innatantium, partim ad saxa nativis testisinhærentium? Ipsum autem mare si eteram claudit, ut una ex duabus natura conflata videatur. Exinde mari finitimus aër, jam fusus, & extenuatus in sublime fertur: jam coneretus in nubes cogitur: jam humores colligens imbribus terram auget: jam huc, & illuc defluens ventos efficit. Si cœlum aspicias, miraberis, uno sidere omnia impleri; solem, contrà quàm putabat Copernicus, ☼ Quotidiano cursu diei noctisque spatia signare; æstatem & hyemem æqualiter dividere. Videbis, lunam, solis vicariam, aquis potissimùm, & rebus humidis dominari. Mare, tanquam servum, quocunque eat, secum trahit; ut cùm ascendit, augeatur; cùm descendit,

scendit, decreſcat. Reliquarum ſtellarum ornatum, & numerum quis enarrabit? Nemo certè præter illum, qui ſingulas ſuo nomine vocavit. Igitur hominem non dixero, qui univerſum hoc & caſu coaluiſſe, & ſine ratione gubernari, affirmet; cùm nullo conſilio aſſequi poſſit, quanto iſta conſilio gerantur. Ipſa inanima artificem mirantur intellectum; & Circinus, in globo expaſus, *totum capit ire per orbem*: Adeò pellaſx eſt rerum creatarum varietas, & pulchritudo.

Summa res deſiderium. Hinc eidem pro regno datus eſt mundus. Quidquid in ampla huius ſupelleſtili continetur pretioſi, ad illius obſequia deſtinatum eſt. Interim dum omnia attingit, non tangitur deſiderium: dum omnia percurrit, non movetur. Volitat per aëra cum avibus: trajicit æquora cum navibus: innatat aquis cum piſcibus: conſcendit montium cacumina cum feris: diſcurrit per latebras cum canibus venaticis. Adeò nullis circumſcribitur limitibus; nullo anguſtatur loco; nullo contrahitur littore; vaſtiſſima petit, & *Plus ultra* habet pro teſſera. Illud lacrymâs digniſſimum, quòd, ſicut omnium ferme mortalium eſt deſiderare, ita paucorum ſit, ſcire deſiderare. Multorum deſideria imitantur foſſores auri, qui cavitatibus non contenti, novas aſſiduò caveas fodiunt, & umbras eligunt, ut lucem abigant, ſibiſque noceant. Utinam à Stanislao deſiderij modum addiſcant, licèt hic abſque modo deſideret! Nihil grande, nihil arduum eſt, & heroicum, quod vota Stanislai fugiat aut excedat. Quos fines præfixit ſibi
Homo

Homo DEUS , ii sunt fines zelosi Tyronis. Major Gloria DEI , salus animarum , auxilia ad salutem , scientiæ & virtutes , supplicia , exilia , cruces , & mortes , hæc est materia Zeli. Aut terminos non habet hic zelus ; aut limites hujus Zeli sunt limites mundi. Suspirat Indos , amplectitur Sinas , dissuaviatur Japones ; omnis populus est ipsi popularis ; & nulla gens est , cui ipse non velit esse gentilis. *Totum cupit ire per orbem* , & DEO plenus optat nunciare DEUM , ubicunque DEUS est.

Alexander esto , Timothee , cui unus orbis non suffecerat. Nolim tamen , desideria tua in alium ferantur caducum pariter , aut imaginarium mundum , ubi præter fortunæ lusus , honorum instabiles ventos , divitiarum luteas massas , & voluptatum venena , *nihil*. Tyanæus conscendit caucasum , ut avium cantum perciperet ; tu Olympum pete , ut Coelitum intelligas musicam. Ut itineris socios habeas , proximum lucrare. Venationi hominum adeò laboriosè insudavit Redemptor noster , ut in ea fatigatus supra fontem quiescere debuerit , quando ad hauriendas aquas Samaritana accessit. Sitis solatium non ab hydria , sed ab anima haurientis expectans , rogat hauristum aquæ , ut rependat fluvium gratiæ. Quos coqui Apostoli cibos attulerant , fastidit. Et ut gulæ suæ genium prodatur , palam edicit , cibum suum esse , si Patris voluntatem expleat. Quo quidem apertè significabat , nunquam se epulari lautius , quàm si peccata comedere , & oviculas posset servare illæsas. Imo cum in Domo Patris sui mansiones multæ essent , pauci cives ; mortuus descendit

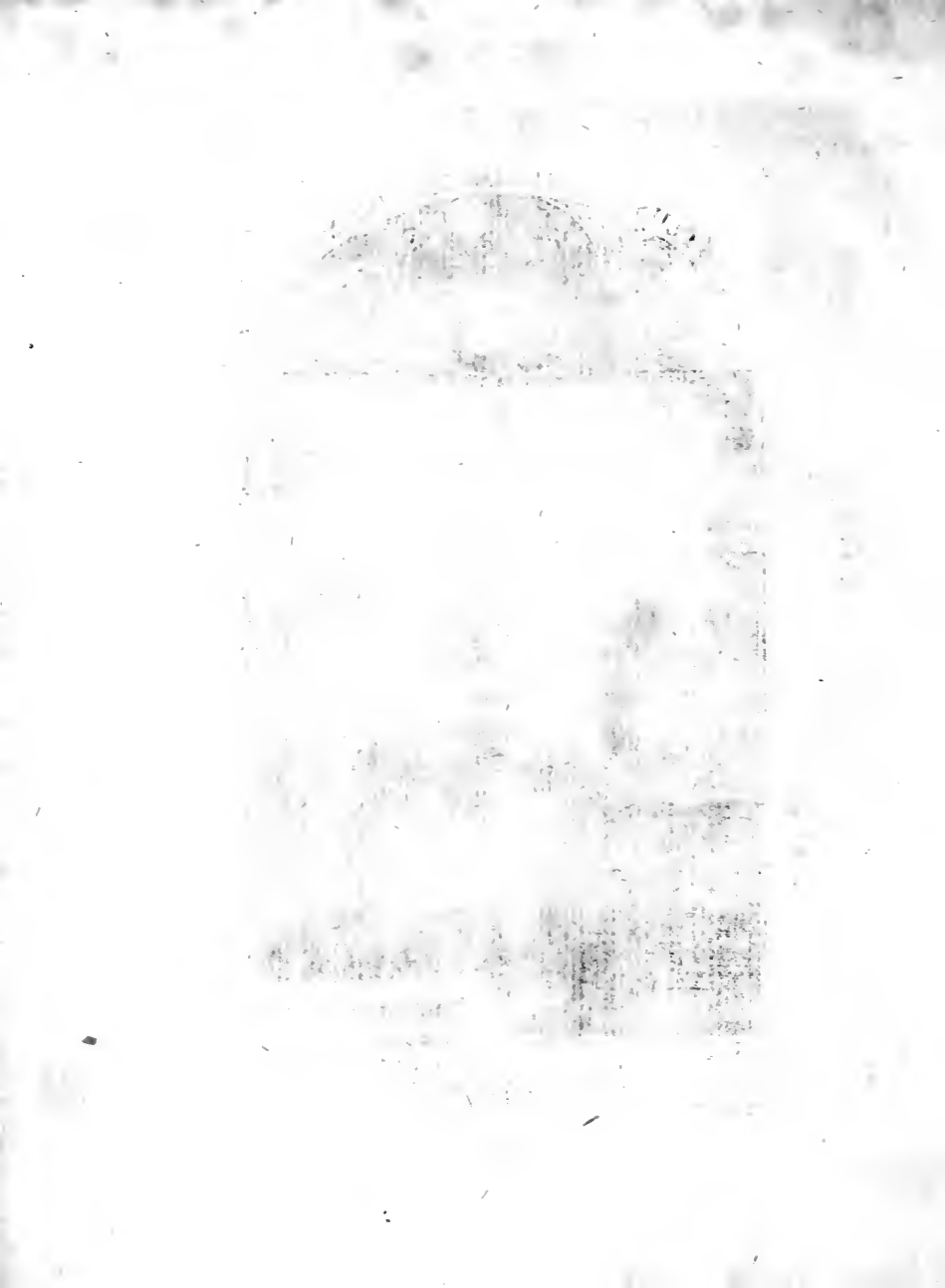

scendit ad inferos , & vel ab inferno corrasit coloniam ,
 quam illuc deduceret. Divino Venatori canes venatici
 defunt. Age , & animas in speluncis ac recessibus præ-
 dare. Infelix recessus peccatum est ; nec recessus so-
 lum , sed & infelix etiam accessus. Recessus à luce , ac-
 cessus ad tenebras ; recessus à DEO , accessus ad Satha-
 nam. Ovicula ejulat inter lupi dentes ; & subvenis.
 Turtur gemit inter ungues accipitris ; & accurris. Ecce !
 Formosissima illa Rachel , pro qua Christus non qua-
 tuordecim , sed annis triginta tribus serviit , hæret intra
 fauces infernalis draconis ; opitulare , DEUM urge pre-
 cibus , peccantem monitis. Suade exemplô , concionare
 modestiâ , vitam offer , sanguinem para. Noli , quæso ,
 excusare te , quòd nulla ad id lege tenearis : aut ego jube-
 bo , Salvatorem tuum de cruce descendere , cui tui amo-
 re affixus hæret. Nec enim ulla lege tenetur , ut
 tam caro sanguinis sui pre-
 tiote redimat.

*D. Stanislaus Deiparam, ardentissimo
amore prosequitur.*

XXV.

Industria mortalium , & solertia ingeniorum affec-
ta est , quæ nunquam ullus veterum Romanorum ,
vel Græcorum excogitavit. Inventio papyri ex vilibus
centonibus , quid non orbi utilitatis attulit ? Cùm vete-
res illi litteras suas in corticibus arborum describerent ;
unde & Tabellarij dicti sunt. Quis artem libros impri-
mendi satîs admiretur ? Sex millibus annorum nullus
codex , nec sacræ , nec profanæ paginæ exstabant , nisi
summo labore , & magna lucubratione , scripto exara-
tæ : donec Moguntix in Germania Joannes Gauden-
bergh typos primùm fudit , digessit , prælo aptavit ,
& unâ impressit die , quantum vix anno scribebatur.
Ignorabant olim campanarum usum , quas sanctus Pau-
linus , nolæ in Campania Episcopus , in Ecclesiam indu-
xit. Omnes Romanorum testudines , balistas , & arie-
tes hodie parvulus pulvere nitrato subvertit , quem Bar-
tholdus Niger , Monachus , adinvenit. Sic tubi opti-
ci , & conspiciæ , humanis usibus pernecessaria , plausum
tulêre. Verùm laudem præripuêre omnibus Acûs Mag-
neticæ Authores , quæ virtute insita , quin agat in di-
stans , ☼ Semper ad stellam polarem se convertit , &
plûs diligit omnibus unam. Hæc nautarum dux & Ma-
gistra est , quo in climate versentur ; quò cursus diri-
gendus ; quæ vada , & syrtes vitandæ. Hæc nihil un-
quam

quam humanis excogitatum artibus, humano generi magis profuit. Hujus adminiculo fides ad extremas terras oras feliciter migravit, & nostræ fiunt orbis alieni opes.

Amantium inter se studia non tendunt in diversum. Ut idem protinus amet uterque, satis est amor alterius. Raptis is secum amici animum & vota, quocunque fertur. Amor animos non tantum inter se jungit, sed eodem facit; ita ut nec possint velle contraria, & tamen amare. Ut unica voluntas à se divelli non potest, & tamen amare, ita neoantium affectus dissidere potest, quia unus, quia idem est. Atque hic dulcissimus amoris fructus est, idem velle, idem amare. Quid verò mutuo amore conjunctius, quàm *JESUS* & *MARIA*? Societatem amavit *JESUS*; & amavit *MARIA*. Huic *JESUS* se propitium fore, adpromisit; erat propitia & *MARIA*. Felix Societas! In quam tam dulcis certaminis fructus redundat: cui ut benefaciant, certant *JESUS* & *MARIA*. At enim necdum satis de *MARIA* dixi. Societas *JESU*, quanta quanta est, Beneficium est *MARIÆ*; quia *MARIÆ* debet Ignatium, & in Ignatio se totam. Materni hi amores Stanislaum non latuere, qui nihil prius habuit, quàm ut animum indueret filii. Solo Matris nomine *MARIAM* solebat appellare, idque tam suaviter, ut ille non virtute minùs, quàm scientiâ præstantissimus Theologus, Emmanuel Sà aliquando admirandus dixerit, vocem hanc nequaquam sibi hominis visam fuisse. Certè mira semper in vultu

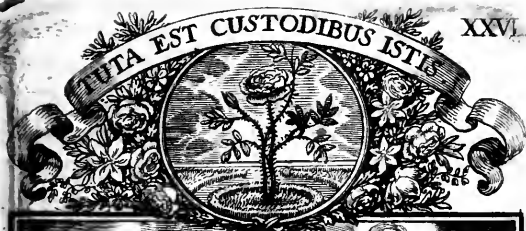
valtu gratia feluebat , quoties illi de Matre Gratiarum sermo. Nunquam magis vilus est comburi , quàm eum de Rubo Incombusto loqueretur.

Nihil ego de tuo in Deiparam affectu dubito ; Timothee. Sodalis eum sis , primam dubio procul sedem filialis in Mariam pietas in corde tuo occupaverit. Dubitarem sanè de tua salute , nisi ardentissimo in eam amore te ferri , imò rapi crederem. Idem est **MARIÆ** dilectum esse , quod electum. Idem à **MARIA** amatum , quod beatum. Jam olim pars salutis fuit , credere Matrem **DEI**. Colebatur à Patribus Mater **DEI** futura : offerebantur preces Virgini parituræ : tradebatur hæc pietas à patre filio , ab hoc nepotibus. Natæ sunt Congregationes Virginis , antequam ipsa nasceretur. Quid ergo magnum est , Timothee , si servias Virgini Natæ , cui Patres tui serviêrunt futuræ ? Præsertim cum id maximò tuò lucrò fiat. Mater **DEI** est ; ergo Filia **DEI** Patris : igitur petet à Patre , cujus filia est , gratiam electionis pro servis suis. Mater **DEI** est ; ergo requirit à Filio divino , cujus Mater est , hæreditatem pro fratribus , quorum ipse Primogenitus. Mater **DEI** est ; ergo exiget à Spiritu Sancto , cujus Sponsa est , Sponsalitiam æternæ salutis arrham pro amatoribus suis. Igitur tota increata Trias eliget , prædestinabit , quosquos & quotquot materno affectu **MARIA** commendaverit. Nec mirum , quod **MARIA** incomparabilis hujus doni administra sit ; cum illi **DE-**

US donârit seipsum , & illa hominibus donârit DE-
 UM. Non deest illi voluntas donandi , quæ à DEO
 donare didicit. Non deest facultas , quam DEUS pe-
 ne omnipotentem reddidit. Imò non tantum est ad-
 ministra hujus doni , sed amoris impotens etiam Domi-
 nam vocat Marianus Bernardus ; quasi diceret in ex-
 cessu suo : Rogare potest filium , si velit donare : si no-
 lit , urgere. Quanquam urgendus non sit filius , qui
 legis observans , quam tulit , reveretur Matrem , explo-
 rat ejus vota , & prævertit imperia. Porro ut ab hac
 eligaris , elige ; vult à te eligi. Neminem relinquit mi-
 serum , nisi esse velit. Quid , quòd nec omnes patia-
 tur miseros , qui esse volunt ? Patet omnibus , etiam
 dum non patet DEUS. Post amissum DEUM adhuc
 superest Mater DEI : & post naufragium adhuc se offert
 tabula navis. Abiecisti hanc tabulam ; per-
 iisti. Apprehendisti illam ;
 evasisti.

*D. Stanislaus acceptum à coelo Castitatis
donum variis modis tuetur.*

2121 208

2121 208

XXVI.

A Nacreonte iudice , Rosa honor decusque florum ;
Rosa cura amorque veris ; Rosa coelitem voluptas.
Omnium oculorum pellex est , quos suâ facit ardere formâ. Opes habet , & formam , & etiam anus placere potest. Verum non hic tantum oculi prestant , sed & manus , & nares. O Rosa (Aiebat rosacei odoris amantissimus) quam velim , cum te olfacio , cum Catulli Fabullo totus fieri nasus ! Tu in trielinis & mensis , tu in hortis & aureolis , tu in templis & aris , tu ubique formosa es. Lis de te sit , odore , an colore magis placeas. Color tibi nobilissimus ; odor gratissimus. Natura geminas has tibi dotes concessit , ut imperium haberes in omnes flores. Tu , ô Rosa , horti purpura , veriprius sanguis , corollarum ostrum , murex ruborum , valetudinis antistita , morborum fugatrix , reparatrix sanitatis , mensæ amœnitas , gratiarum cura , capitis ornamentum , narium delictum , illicitum oculorum , Regina florum , flos florum omnium. Quid mirum igitur , quod prodigiosus hic naturæ partus tam sollicitè custodiat ? Adversus noctis injurias in globum contracta elauditur. Aurora surgente in calycem cuditur. Sole altiore Nympha hæc incedit explicatio. Demum spinis semper munitur , quas divinus opifex non ignominie dedit , sed custodiz. *Tuta est custodibus istis.*

Spargite lilia , jacite rosas , nectite corollas , dicite præana triumphatori STANISLAO ! Admirabilis fuit in pugna , mirabilior in victoria , gloriosissimus in triumpho. Sine ferro vulneravit , & fugiendo superavit. Ante currum triumphantis trahitur ligatis manibus Amor impurus , quem vincere pulcherrima est victoria. Fuit Samson Alcidis coætaneus , Alcidi similis , robustus & fortis. Primus illius labor , qui primus Aleidis , leonem immanissimum sternere. Dulciore tamen victoriâ , ferinas inter exuvias favum mellis invenit. Philisteos subinde triginta occidit , & hostium spolijs hostes induit. Mox trecentis vulpibus faces subligat : ludicro initio , flebili eventu. Nam incendiariæ animantes , per segetes sparsæ , famem cum flammis spargunt. Necdum contentus , aselli mandibulâ cervices cataphractorum terit , & Philisthinis destinatus ad prædam , exitu inopinato declinat exitium , quando urbis compages revellit , & portarum fores foras portat. Sed tantam famam Amor impurus infamaverat ; & qui leones stravit , à lupa sternitur. Ne suos amores contristeret , virtutem , comis implicitam , prodit : quibus per fraudem resectis , enervis in nervum mittitur , & oculis orbatur , quos dudum in aliena fronte perdiderat. Samson fortior est Tyro parvulus , quia prudentior. Sciebat perbene , etiam Martem facillimè capi , si Venus captaretur : etiam robustissimis tergiversari difficile esse , ubi apparitor cupido faces admoveret : ceterum nunquam majus prodicionis periculum , quàm si sensibus libertas concederetur. Hac

de

de causa perpetuum carcerem indixit oculis. Illibati audi. ūs specimen supra dedimus. Nullam rem aut nativo, aut adscititio odore imbutam, in manus sumpsisse visus. Delicatum tactum cilieijs, & flagellis pessimè habuit. Gustum credi poterat funditus perdidisse; adeo inter epulas, animo ad diuina defixo, nullum cibi percepit saporem. Qua integritatis custodia eam à DEO adeptus est innocentiae prærogativam, quæ non homini, sed Angelo debita, illum supra communem mortalium sortem procul evexit.

Nemo castus, Timothee, nisi cautus. Sine cura & sollicitudine nec hortus à lolijs, nec integritas à labo conservatur immunis. In flammam mutatur flammarum hospes; & cœlo cadens, ubi stare non potuit, incendit, quacunque incedit. Quamdiu sensus probè sunt clausi, *tuta est custodibus istis* Innocentia. Per hos si pateat aditus, ignem concipiet, & in cineres ibit misera. Opes magnæ, malè custoditæ, non fures tantum alliciunt, sed eosdem faciunt fures, qui hanc aliàs artem non fastidiebant. Ante omnia Hussitarum Principis exemplo fœdus paciscere cum oculis, ut ne cogites de virgine. Lubrica res est amor. Medullis coercitus pupillas rumpit; cæcusque per oculos viam rimatur. Rectè oculi sunt fletus instrumentum, quia sunt peccati principium. Ab obrutu curioso transitur ad verbulum unicum: non diu post profertur quid subobsœnum: mox & ridetur: deinde etiam gestibus aliquid sibi amantes significant, nec quidquam ulterius. Tandem ignis hic modicus to-
tam

tam absque remedio comburit animam , & præter laceras Christianæ fidei reliquias nihil jam superest. Pene damnâssem oculi retinam , quòd tam multos irretiat , nisi nobilissima visûs sensatio ibi formaretur. ❀ Alterum est , ut à fœminis tibi caveas. Phrao fœmineos Hebræarum fœtus vivere jubebat ad venerem ; masculos vetabat : æquè iniquus , dum perdidit , ac dum pepercit. Puellarum sinu pessima fœventur incendia , quæ , diu clausa , ruinam faciunt. Et quid videas in fœminis , nisi fictum ? Insulsa Lothi uxor migravit in lapidem : mortua est in sale , quo carebat viva. Sic solent fœminæ. Sapiunt , cùm pereunt. Fuge hunc salem , si sapias. Sapuit castissimus Ægypti Prorex Josephus , dulces illæ Rachelis Primitiæ. Serviebat impuræ purus ; captivæ ingenuus : quia liberali mancipij specie capitur domina , & verecundum invereconda procaciùs persequitur. At ille domino , quàm dominæ obsequentior , statim fugit ; nec suum ampliùs pallium ausus est tangere , quod fœmina tetigisset. Quid multa ? Magdalena experta toties , quæ de JESU virtus exiret , non contenta videre , volebat etiam resurgentem tangere. Arcet ille manum fœminæ ; ut videres in DEO ,
cui non fideres homo.

*D. Stanislaus sæpe præ amoris Divini
vehementiâ deliquium patitur.*

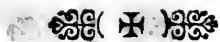

XXVII.

SI mortalium ullus unquam *Magnifici* nomen jure potuit adipisci, certè Salomon adeptus est. Regum basilicæ, imperatorum curiæ, septem orbis miracula, Ephesinæ Dianæ templum, ad unum Salomonis templum mapalia fuerunt, & tuguria. Operarij templi tot fuerunt, ut, nisi eorum numerum distinctissimè dicerent divini libri, vix quisquam fidem haberet. Hierosolymis laborârunt hominum supra centum millia trecenti. Pro-felitorum, in monte onera portantium, 70. millia; latomorum, & saxa templo parantium, 80. millia; Præfectorum 3600. Nutriit has operas ultra septennium, & ditavit etiam ditissimus Rex sine hostium spolijs, sine amicorum injurijs. Augebant splendorem trabes innumeræ, & quidem, quod fidem pene excedit, maximam partem cedri, quæ senectutem nesciunt, & cariem non admittunt. Dixisses, sylvas integras in unam domum commigrâsse. Lapidés erant saxa quadrata, & marmor Parium candidissimum. Crederes, tantam molem non humana industria, sed angelorum operâ eductam. Ut paucis dicam omnia: duo potentissimi, & sapientissimi Reges omnem & sapientiam, & opulentiam huic fabricæ insumpserunt. Sed heu! Quàm nihil mortale durat? Illam angelorum coloniam, cœli suburbium, quò nemini polluto impunè penetrare licuit, homicidæ persultant flammæ, eodém-

○

quo

que elemento profanatur sanctuarium , quo lustrabatur. Liquescit lampas, æterni solis æmula. Jam nihil est, nisi lampas una , totum templum. Armillæ , & mundus fæminarum præda sunt , inter incendiarium & incendium divisa. Incumbit spoliis prædator ignis : qui avarus juxta ac prodigus , quidquid rapit , momento decoquit ; & alumnus ingratus alentem perdit materiã. Accurrite cives, *ferre citi fontes !*

Quod ego infinitum negavi , ☼ Posthac concedite Philosophi. Potest pars non tantum æqualis esse, sed & major suo toto. Exilis STANISLAI portio toto Stanislao est major. Modica pars corporis cor est , & mundi particula ; at enim cordi Stanislai ipse mundus votorum particula est. Admittit omnia , nec impletur : post omnes thesauros adhuc avarum , post omnes delicias adhuc avidum , post omnium bonorum copiam adhuc egenum est: etiam cum plenum est , vacuum manet. O amplitudinem cordis, æqualem amplitudini DEI ! Meditabatur Augustinus mysterium Trinitatis, & audaci cogitatione cõibat, quò ire homini non licet. Risit Angelus puer Doctorem senem , & fossulam ostendit , in quam prius se totum oceanum dixit derivaturum , quàm Augustinus in se totum derivaverit DEUM. Agnovit errorem Augustinus , clausit ingenium , & cor aperuit. Res mira ! Statim totum excepit DEUM. Sequitur tantum Doctorem discipulus Stanislaus. Quod à DEO acceperat cor , vix DEO restituit , plenus DEO incessit , & immersus divinis animus posthac ad creata emergere non potuit. Haud
im-

immeritò Stanislaum templo comparares , ubi fidei Petra fundatur in basin ; virtutes eriguntur in columnas ; divinæ gratiæ disponuntur in fenestras ; amor exaltatur in tholum ; sensus aperiuntur in portas ; divinæ laudes animantur in musicam ; cor exornatur in aram ; voluntas consecratur in sacerdotem ; cupiditates mactantur in victimas ; pia opera offeruntur in sacrificia. Certè nihil videbis in hoc juvene Religioso , quod non sacrum horrorem , cœlestem quandam reverentiam , religionem angelicam , & divinam quasi spiret majestatem. At enim templum hoc Divinus ignis subinde ita corripuit , ut solliciti tyrones exclamârint : *ferre citi fontes!* Verùm novô miraculô aqua ambiebat ignem , non exinguebat : pacem in corde retinent ignis & aqua. Qui alibi hostes , in Stanislaio amici sunt , & domus ejusdem inquilini.

Non frustra imberbis ore pingitur Divinus Amor , Timothee. Vult imago hæc cum parvulis semper crescere. Ut nemo sine corde , ita nemo vivit sine amore. Felicem te , si amor tuus ibi sit , ubi amores posuisse nunquam poeniteat ! Rara inter homines amicitia constat. Sæpe quos mane junxerat dies , serus idem dividit. Sunt corcula plerumque diaria , lubrica , & fluxa fide. Sunt plumâ magis plumei , & vitrô magis vitrei , indigni amici nomine. Sic amat amicus Pylades , ut nemini bis sit amicus. Sic amat amicus DEUS , ut amorem æternus foveat. Elatus in crucis cathedram Magister hic veri amoris , idiomate amantium posthac loquuturus,

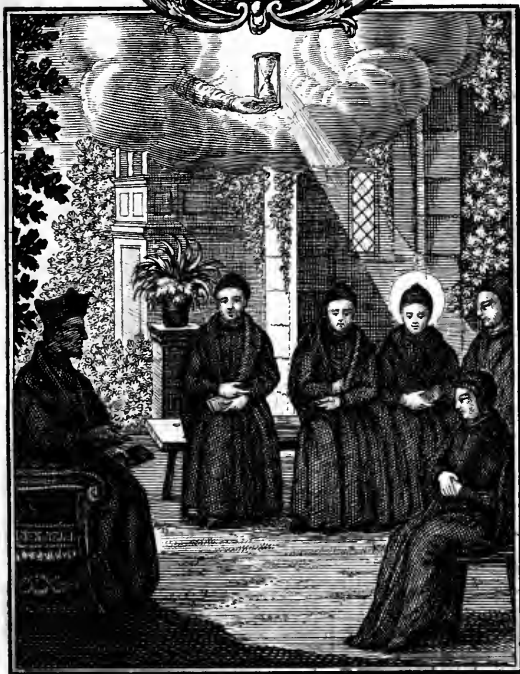

ore clauso cor aperuit. Fideliorem interpretem doctrinæ cordium hætenus non invenit. An amet, & loquatur ex corde, transfixum latus, veluti novum guttur, interroga. Videbis, quàm sincera tela ibi faber Amor cudat, & ipsa pectoris arcana pandat. Cùm adhuc multa volentem flere spiritus defecisset, quas non potuit ampliùs ex lumine, dedit lacrymas ex vulnere; ut novo probaret argumento, quòd Amicorum calamitates planè miseratus sit ex corde. Quid ergo hoc est? Ubi iudicium nostrum? Ubi fides? Amantur opes, pecuniæ, aurum: quid periculo sius? Amantur honores, tituli, dignitates: quid vanius? Amantur deliciæ, voluptates, illecebræ: quid scœdius? Amantur equi, canes, feles, porci: quid vilius? Etiam quæ odio dignissima sunt, Mundus, Caro, & Dæmon amantur: solus *Amor non amatur*. Fierine poterit, ut, quem Deus ita diligit hominem, tam parùm homo diligat. DEUM? Ama, amabò, Amantem te! Nimis durus fores, si amorẽ rependere nolles, postquam te tanta dilectione prævenit. Non alius petit cor tuum, quàm qui illud condidit: imò munus credit, dum suum recipit Implere hospitium cupit, quod extruxit sibi. Ne homo cor recuset, impressit cordi desiderium sui, & tamdiu inquietum reddit, quamdiu eo hospite caret, qui solus hospitium implere potest. Admitte, &

ama me; clamat tibi apud Divum

Bernardum; aut ego

damno te.

*D. Stanislaus de hora mortis
cum gaudio admonetur.*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

XXVIII.

Qui laudes Auroræ celebrant , mirum quantum facundiam suam exerunt. Solis eam vocant filiam , oculorum jucundissimum spectaculum , venustatum deam , primi diei pictissimum decus , Anteambulonem regis astrorum , gemmis & unionibus refulgentem , voluptatem in Theatro mundi omnibus sensibus blandientem. Inde est , quòd populi ad Polum Boreum siti , cùm sex admodum menses in continua versari nocte cogantur , reditû solis avidissimè præstolentur. Locant excubias in jugis montium , ut albescente cœlo abs mora festo tubarum sono incolis auroram denuntient. Quanto , putas , gaudio ac plausu Pontici illi , & Cimmerij , quibus sive DEUS, sive natura omnem solis aspectum ademit , exorientem lucem salutarerent ? Nos ipsi post brevem noctis moram experimur auroram , ut horam auream , qua cantare aviculæ , ridere prata , levare ægroti , & mortales omnes penè ad vitam redire solent. Verùm nullibi magis , ac in floribus , gratiosam Auroræ virtutem videre est. Vix illa roseis bigis invehitur , statim vario se schemate , ac odoratissimâ animâ , quam alij ex aliis pro naturæ suæ ratione expirant , flores exhibent. Rubent anemones , ranunculi , violæ : candent hyacinthi , lilia , cariophylli : splendent calendulæ , fritillaria , tulipæ ; in quibus nescias , quid tibi sit gratius , vel floris color ,

vel figuræ venustas , vel odoris suavitas. Dum noctuæ , & cæci vespertiliones aufugiunt , subridet flosculus , & hac sibi applaudit epigraphæ : *Alii paveant : ego recreor inde.*

Antiqua querela est , & acerba in mortem satyra mortalium. Malè actum est , inquiunt ; factum pessimè. Nunquam debuit osseus ille gigas , exsangue monstrum , informe exuviarum sceleton , vitæ ac viventium latro , in mundi hujus theatrum admitti. Vix non orbem in orbem vertit. Decerpit flores in flore ; stellas in ortu è firmamento dejicit ; flammæ prima in luce opprimit. Quod terra tulit , hoc latro hic sustulit. Eundem in tumulum , sine respectu , sine sensu , conjicit triplicem Romani Pontificis tiaram , Purpuratorum galeros , Episcoporum infulas , Sacerdotum stolas , Imperatorum sceptrâ , Regum purpuram , Doctorum epomides , Magistratuum fasces , Militum balthea , Gynecæi cymelia , Opificum malleos , Rusticorum ligones , & centones Mendicabulorum. Clauso olim tumulo resurgere voluit Christus , ne urnam frangeret , quam morti carcerem destinâssent ; quin ubi illam sepultam reliquerat , etiam Angelos posuit custodes. Sperari dein poterat , quòd fecunditas feritatem cicurârit. Filios enim habere cœpit , cùm mortuorum Primogenitus natus est. Saltem illo tempore in lætitiæ signum carceres laxavit , ut , apertis monumentis , exire captivi , & Principem filium stipare possent. Hodie ad ferocem naturam redijt , & inveteratâ audaciâ pauperum tabernas , regûmque turres æquo pede pulsat.

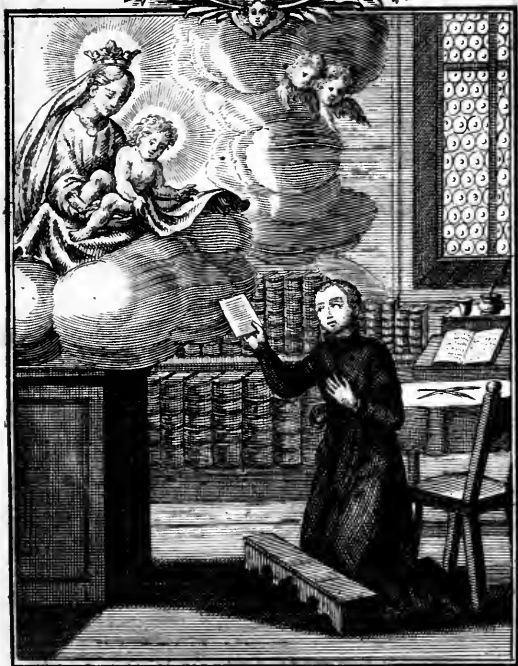
Ita

Ita declamare solent , qui vitam, velut solem orientem, adorant ; & morti , ut occidenti, terga obvertunt. At ubi flere alij , STANISLAUS noster ridere incipit. Commodum Romæ appulit Petrus Canisius , ut rationes sublevandæ germaniæ cum Pio quarto conferret. Invitatus , ut ad tyrones Sancti Andreæ verba faceret , pro concione exposuit , illum demum mensem felicissimum fore , quem quisque ultimum sibi putaverit ; & cum in modum vixerit , quemadmodum velit paratus in ipso vitæ exitu apprehendi. Subsecutum est Divi Menstrui Sortilegium ; & Stanislaos inclytus Martyr S. Laurentius obvénit : adjunctum apophtegma virtutem patientiæ promorientibus commendabat. Ut audiit , & legit hæc Tyro noster , ut animo subsilire , & vultu cœpit ignescere. Causam insoliti gaudij rogatus , blandè respondit , id sibi maximo esse solatio , quòd hoc adhuc mense è vivis excederet. Scilicet nemo mori timet , nisi qui nondum vidit DEUM. Tenuit hunc brachiis Stanislaus ; & postquam fluente salutis innatavit , mirum non est , quòd Oloris instar sibi inferias præcinuerit.

Alii paveant : ego recreor inde ; responsum erat Magistri tui, Timothee. Inter alia , quæ lætum mortis nuncium fecêre , Divi Menstrui cultus fuit. Sancti quidem bonorum nostrorum non egent. Nihil illis devotione nostra præstatur. Planè quòd eorum memoriam veneramur , nostri interest. Sunt sidera propitia , quæ in homines , sicut planetæ in sublunaria , ❧ Benignos influxus præstant. Sunt feraces oleæ , ut vitæ præsentis ama-

amarorem nobis mitigent. Sunt candelabra lucentia, ut nobis viam ad supernam patriam commonstrent. Interis visi sunt, ut essent exemplo; in cœlos levati sunt, ut sint patrocinio. Quare quem per intervalla fortitò accepit, exquisitis obsequiis demereri sibi studuit Stanislaus. Non dubitabat, quin magno delectu habito sibi à DEO porrigeretur, velut clypeus contra incursum dæmonum, velut calcar ad virtutis studium, velut compendium ad metam salutis. Virgines innocenti puritate, Martyres singulari patientia, Confessores exemplari vita devinciebant. Contentus non erat solo osculo, aut perfunctoria lectione; minùs multò inter quisquilias rejiciebat, nimis indecorum ratus, si magnum principem domum suam reciperet, & continuò quasi fastiditum inurbana digressionem solum relinqueret. Æmulabatur charismata meliora. Thesauri instar asservabat sollicitè. Quas ex eorum nominibus Litanias concinnaverat, in mortis confinio sibi prælegi, & non nisi cum his schedulis, è collo pendulis, animam agere voluit. Quàm securè migrabit igitur, qui tot talèsq; Duces sibi adjunxit! Quàm nihil metuet dæmonum assultus, cui tot Custodes scutum prætendant! Quàm non expavescet Judicis sententiam, pro quo tam eloquentes perorant Advocati! Paulùm erit, & momento unico in æternitatem attonitus rapieris, Timothee. O æternitas! Quàm te nemo capit, nisi qui à te captus est! O æternitas! Quàm tibi vox brevis, & quàm longus est sensus! O æternitas! Quàm paucis descripta litteris, sæcula quàm immensa describis! Æternitas vitæ aut mortis! Horribilis sine menstruis Advocatis! Beata cum his Patronis!

*D. Stanislaus à Deipara libello Sup-
plici bonam mortem exorat.*

1901. Hotel Niagara Falls, N.Y.
The view from the hotel.

XXIX.

Scribit Maffeus noster, Cambaiz in amplissima ci-
 vitate, nosocomium avium magnificè exstructum,
 & annuis vectigalibus lautè dotatum; in quo Picæ, Mo-
 nedulæ, Phasiani, Pavones, Psittaci, morbidi, ac fau-
 cii, magnâ curâ studiôque fovebantur. Verùm licet
 & medicus, & medicina ægrotis pretiosa charitate ad-
 hiberetur; semper inquietas tamen aviculas vidisses.
 Quid ita? Animal est libertatis amans. Captivitatis
 impatiens, etiam aurea vincula dedignatur. Philome-
 lam dapsili, & regio pabulo domi tuæ nutri; perniciousè
 avolabit, si vel rima pateat; ac libertatem eliget, quan-
 tumvis frugi victitando. Maximæ aliàs admirationi
 est, quòd in tam exili corpore vox tam suavis hospite-
 tur; quòd verno tempore, cum arbores frondent, ac
 herbæ pubescunt, quindecim diebus per diu ac pernox liqui-
 diffimos cantus tenui gutture funditet. Unde enim in avi-
 cula tam pertinax spiritus? Unde tam perfecta musices
 scientia? Tam ingeniosa modulatio? Tam dulcis sonus?
 Qui modò trahitur in longum spiritu continuo; nunc va-
 riatur inflexo; nunc distinguitur inciso, copulatur in-
 terito, promittitur revocato? Quid, cum modulos præter
 opinionem commutat? Quid, quòd jam plenam,
 gravem, acutam, crebram, contractam, diffusam; jam
 attenuatam, inflatam, vibrantem, summam, me-
 diam,

diam, imam cansionem exprimat? Adde, quòd plures singulis luscinij cantus sint; nec iidem omnibus, sed sui cuique. Certant inter se, palamque animata, contentio est. Victa sæpe vitam morte finit, & prius spiritus deficit, quàm vita. At enim omnia hæc miracula carcer intercipit. Nihil canit captiva; id unum per intervalla gemit: *Cupio dissolvi.*

Quòd DEO deficiente mundus omninò non ruerit, causa fuit, quia stabat adhuc *MARIA*. Potuit toti mundo basis ista sufficere. Ut tamen majorem hominibus venerationem *MARIÆ* imprimeret, suprema Christi vox ad homines fuit commendata Mariæ. Rebatur nempe, hærrere firmius, quæ postrema sunt, monita. Testari prodigus, ita hæreditatè partitius est, ut reveretiam, quam habebat erga Matrem, filiis crederet; & providentiam, quam habebat erga filios, Matri. Præ cæteris commendavit Joannem; quòd sciret, nullius adolescentiam securam unquam futuram, nisi sub tutela *MARIÆ*. Demum ubi in crucem actus, animam Patri commendavit, ultimos ad Matrem halitus direxit, & in illam effudit spiritum; ut totus mundus agnosceret, mortem sanctam sperari non posse sine *MARIA*. Audiit divinum Præceptorem Stanislaus; & ut sub *MARIÆ* tutela sanctè moreretur, supplices ad Matrem suam litteras ipso divi Laurentij festo exaravit. Summa voti, & postulati hæc erat. O *MARIA*! Mea tot titulis, quot ego tibi obligor beneficijs. Mater mea es, non conditione natura,

turæ , sed jure gratiæ , sub cruce constituta. Ibi me genuisti , non ex utero naturalem , sed ex corde Filium spirituales , Non quidem doloribus parturientis , certe tamen dooribus morientis ! Non tui , sed in te morientis filii tui , unicè dilecti. Ecce ! Venit ad te filius tuus , Primogenito tuo longè dissimilis , & inter adoptivos infimis. Filius tamen est tuus , & venit ad Matrem suam . Supplicat pro salute sua ; sanguine Filij tui parta , lacrymis tuis impetrata , patrocinio tuo obtinenda. Monstra ergo te Matrem , & respice me filium. Nomine filij si ego indignus sim ; tu nomine Matris dignissimæ. Respice , nec me despiciet DEUS. Subditus olim tibi DEUS nunc etiam paret , si præcipis. Quamquam imperiò tuò non opus est erga volentem. Nam id quoque DEUS Matri subdidit , ne à Matre aliud velit. O ! Qualis ille currus , cujus aurigæ sunt immortales spiritus ? Qualis illa , quæ ascendit , & cui DEUS sit obvius ? Nempe tu es , o Mater mea , Regina naturæ & pene gratiæ. Tali pompa excipienda eras , quæ Deum exceperas. Sedes jam proxima DEO , Mater DEI. *Cupio Dissolvi.* Utinam ! Emoriliceat ea luce , qua in cœlos assumpta es ; ut possim cum thronis Angelicis throno tuo supplex advolvi. Nam Maria inferius est , quidquid non est DEUS. Si quid in me offendis , unde displiceam ; in te reperis , unde placeam. Recipe me , obsecro ; & per illud tibi charissimum , mihiq̃ue dulcissimum nomen *Matris* supplico !

Ut Pater contentissimus fuit æternus Filius , ita ab

æterno avidissimus erat Matris. Quam nascendo non potuit, renascendo quæsit. Qanta potentia cœminæ, quæ mundum ea ipsa voce refecit, qua olim est factus? Dicerem, creaturarum perfectissimam; nisi perfectissimo DEO injuria foret. ☼ Nunquam tamen potentior fuit MARIA, quàm ex quo tempore in cœlis moratur; nisi velis, potentiozem esse reginam in exilio, quàm in regia: magis efficacem esse sponsam, cùm sponsa est, quàm in ipso Hymenæo: magis gratam esse matrem absentem, quàm filio præsentem. Calidior est sol æstatis tempore, quando apogæus est, & remotiùs à terra ascendit sursum. Nunquid autem Maria electa ut sol? Non potentior est luna, quando terræ est propior, & dychothoma; sed quando plena; utut sæpè à terris remotissima. Nunquid autem MARIA pulchra ut luna? Stella matutina non in ortu suo, sed in altissimo ad meridianum circulum ascensu splendidiùs illucescit. Nunquid autem MARIA est stella matutina? Elevata est, non ut miseros despiceret ex alto, sed ut miserandos respiceret in profundo. Non evolavit in cœlum, ut cœlaretur; sed ut salutem fervorum suorum ardentius zelaret. Pernubes ascendit, non ut fulmina & grandines euderet; sed ut copiosiores gratiarum imbres deplueret. Assumpta est, non absumpta: erecta, non crepta est nobis: cessit, non excessit. Salva res, si hanc tibi Patronam demerere. Addit animos metuenti animæ; libram severi judicis onerat mole peccatorum; & sua supponit merita. Hac supplice vincitur DEUS, & immutabilis mutat decreta.

XXX.

*Divo Stanislao B.V. in articulo mortis
apparet, et Solatia affert.*

XXX.

INter meteora pulcherimum, Iris. Platoni mater admirationis, & ornamentum erat cœli. Veteres communi nomine Thaumantidem appellârunt; quod non aliud Phœnomenon tantæ venustatis sit, qua perinde, ac Iris, hominum oculos animosque delectet. Forma Iridis venustissima, coloribus ac figura absolvitur. Figura arcuata est; nonnunquam semicirculum explet; rarissime superat; sæpius non adæquat. Colores ut plurimum terni comparent: puniceus, seu rutilus, ac lucidissimus, qui supremus est; viridis, qui medius; & ruber, qui infimus. Materies Iridis nubes rorida est, quæ in exiguas guttulas colliquefeit, & solares radios per illas transmittit; quos dum inæqualitate partium inæqualiter refringit, & varia lucis ac umbræ commixtione jam magis, jam minùs opacat; eam, quam in Iride miramur, amœnam colorum varietatem concipit; cuius id argumento est, quod non, nisi dum aut delapsis jam pluviis, aut ingruentibus eliquatæ nubes rorant, Iridem conspiciere sit datum. Ita tamen diversitatem transeuntium colorum in lucem, diversò modo refractam, reiiicimus, ut solam pro causâ non assignemus; sed veros etiam colores, aut species saltem concurrere, non ex vano arbitremur. ☼ Ceterùm pulcherri-
mus hic lætorum novorum nuncius, quod olim finitò diluvio munus suscepit, hodièque prosequitur; & orbem universum exhilarare pergit. Nam dum post imbrium &

procellarum bella pacem nuntiat, *Quanta hæc tunc gaudia portat?*

Deesse aliquid non potest, ubi adest Maria. Deerat vinum convivis in Cana; & statim MARIA etiam à Filio subirato, evocavit miracula, quæ evocaverat DEUM. Qui timebant, ne aquam biberent; ad imperium Mariæ bibebant miracula. Imò hæc una voluptas est divinæ Matris, prodesse omnibus; quæ, quod vult, ita potest, ut cum Filio, rerum omnium Domino, divisum Imperium habere videatur. Potestatem porro suam cum voluntate ita conjungit, ut supplicum desideria occupare malit, quam admittere; effundere potius Beneficia, quam dare. Fecerat vota Stanislaus, humana conditione prope majora. Nihil precibus his Virgo, quanquam audacibus, penèque violentis, offensa est; sed abs mora clientulo, quod ita de se meritum videret, morem gerere statuit. Ipso adhuc Divi Laurentii festo tentarij cœpit febricula; qua nondum ingravescente, asseveranter prædixit, à Cœli Regina impetrâsse se, ut, quod unicè oprâisset, luce, illius in cæleste regnum migrationi sacra, Beâtam æternitatem auspicaretur. Hinc vitæ jam omnis fortunæ neque satur, dum nihil mortale in hac sibi Colonia reliquum videt, quod votis etiam mediocribus esset ambiendum, ad longinqua cœpit spes omnes curasque convertere; & rei, jam semel conspectæ, magnis assiduo novisque curis æstuarè. Præoccupavit partem solatij clementissima Cœlitum Regina; quæ Augusta specie, multoque lumine circumfusa, spectandam se illi ultro præbuit. *Quanta hæc tunc gaudia portat?* Aspiciebat Stanislaus Virginem, Virgo Stanislaum; & quamvis tacitis
utrinque

utrinque vultibus, amor tamen hinc omnem addicebat curam, illinc omne promittebat obsequium. Non opus erat verbis, ubi amor tam facundus fuit. Non poterat esse mutus, quia erat mutuus. Sed nec otiosus erat. Ex illis quippe oculis tela & faces vibrabat, quibus per reliquum vitæ saucius vixit, & arsit Stanislaus. O! Quis tunc illius sensus fuit, cum vidit illos oculos in se coniectos, quibus DEUS ipse adspici gaudet? Cum vidit illos oculos in se figi, quibus mortalem aspici, est immortalem fieri, est perire non posse, est cœlo Deoque donari? Sed enim his illum tam sanctis deliciis immorantem, facinusque jam, nescio quod, expectatione majus molientem, fortuna in medio cursu destituit; atque insperatò pulcherrima illa Virgo ex oculis recessit, Cujus mihi tam improvise recessus, si divinare fas est, causam videor non absurdam odorari. Scilicet nisi fuga violenta formosissimam Matrem abstulisset, nunquam poterat illa ad cœlum redire.

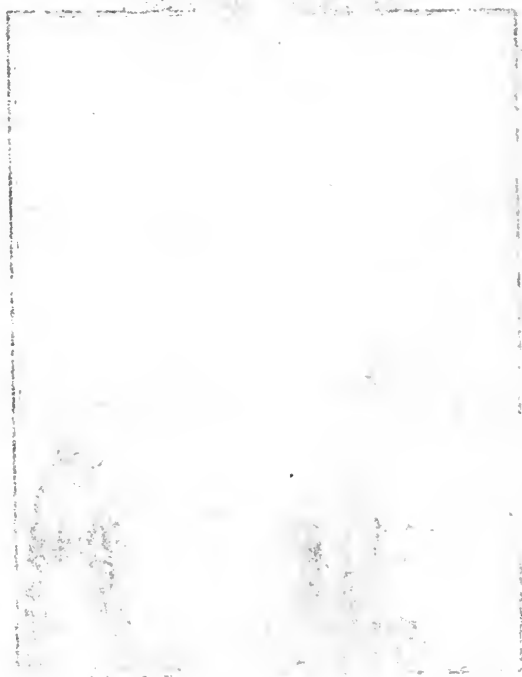
Hic ego mecum statuere non audeo, Timothee; majorémne credam, ab aspectu MARIÆ suavitatem, an ab erepta, amissaque dolorem in animo Stanislai successisse. Profectò moderatiùs ille potuit dolere, qui sciebat, se propediem insequi fugientem, & assequi feliciter. Post aspectum DEI pars aliqua gloriæ est aspectus Virginis. Ut sperare hunc possis, illa ipsa est Mater spei. Sine MARIA nunquam est Jesus; sine Jesu nunquam MARIA. MARIAM invenisti, JESUM invenisti. Manna, cœlitus delapsum, non invenitur extra Arcam. Flores non

reperiuntur extra hortum. Divina Sapiencia non habitat extra sedem, sibi constructam : & JESUS non separatur à Maria. Felicem te, si ita JESUM inveneris ! Qui invenit conjunctum cum Virgine, invenit leonem cœlestem ; non ut dentibus & rugitu sæviat, sed benefico influxu recreet. Qui invenit in brachiis Matris, invenit Judicem fasciis ligatum. Qui invenit Deum in sinu Virginis incarnatum, invenit Majestatem, aliàs inaccessam, totam humanam. Ut autem tantum favoris tibi ab hac Matre polliceri queas, Filium te monstres, & devotissimum Clientem exhibeas, oportet. Miserrimus fores, si nomen Sodalitatis inaniter gereres. Næ tu tenebras in lumine, umbram in radiis lucis, deliquium sine delicto videbis in luna ; quia Mariam non Advocatam, sed provocatam ; non Patronam, sed bellonam ; non Imperatricem, sed fulminatricem experiêre. Si nolis teneri Lege Matris, cum potes in vita ; non poteris teneri ope Matris, cum voles in morte. Negligêris, si prior negligas ; & deserêris, quia desertor ; exspes in morte, quia exlex in vita.

*D. Stanislaus inter suavissimos
affectus pie moritur.*

XXXI.

QUOD est spiritus in homine , hoc est nativa virtus in aromate ; intus agit , foris sentitur. Corpus sine spiritu est cadaver ; aroma sine halitu est tetrimentum. In recessu quid lateat , odor ejus & acrimonia prodit. Ex omni porrò odoramentorum genere principatum tenet suavitas Balsami , cujus tanta vis est , ut fugientem animam feratur revocare. Præterea hoc antidoto nullum habetur præsentius , nullum præstantius ; sive virus sit arcendum , sive corpus ab eo præservandum ; adeò quidem , ut viperæ , teste Pausaniâ , sub Balsami arbusculis latitantes , hujus succi pastu venenum amittant , & morsus figant prorsus innoxios. Regina Sabæ prima has narium delicias ex Arabia felice in Palæstinam importavit , dignum munus , quod Regum potentissimo juxta & sapientissimo Salomoni offeratur. Indi genuinum opobalsami succum non minore pretio , quàm gemmas , & aurum æstimant ; præsertim quòd fragrantia sua à putredine conservet cadavera. Vespasianus ac Titus , Romani imperatores , tanti fecêre hunc fruticem , ut , devastatâ Solymâ , etiam pro arbuscula balsami , tanquam Jasonis vellere , acerrimam dimicationem susceperint ; cùm Judæi , ne sibi delictum illud eriperetur , velut pro aris & focis , pugnarent. Tanti stetit , odorem frondem balsami occupâsse , quam Moscho , Nardo , Amomo ,

Q

aliisque

aliisque odoramentis commistam, ac subjecto igne deliciosè fumantem, reportatæ victoriæ manubium ac trophæum voluere, adjecto lemmate : *Suaviter expirat.*

Magna æternitatis invidia est virtus perfecta ; & quid quid venit ad summum , festinat ad exitum. Verum non tam avidum erat Stanislai cœlum , quàm avidus cœli Stanislaus. DEUM totus anhelat. Ad hunc porrò ut rectà tenderet , æmulus esse voluit morientis Christi. Elegit hic humiles fabri natales ; nec erat alienum à Christi Patre ministerium. Quid enim DEUS, nisi faber ? Tornare orbem , inspicare montes , dolare campos , excidere homines , fabrilia sunt. Respondebant hi natales morienti Salvatori. Nam ut eadem humilitate viveret , & occumberet , malleus , forfex , telæ , clavi , ligna , vitæ ministeria , mortis instrumenta fuere. Sic eadem arte domesticâ dolabantur cunæ, & cruces. Placere ligna , & asseres etiam morienti Stanislao. Sæpius repulsam passus, ultimi favoris locò à præpositis tandem obtinuit , ut humi deposito corpori liceret. Ad spectaculum pene hoc novum in terris Angelici chori se cœlo effundunt , & vix credunt , quod vident. Jacet invictus Pugil , nec succumbere didicit, licet graviter decumbar. Ita adversa adversis adversa non sunt , sed averfis ; & ubique sanctitati patet occasio , modò voluntas occasione non desit. Ubi primum sacrosanctum Christi corpus cubiculo illatum est , gessit ad Dilecti conspectum Virgo, & mirabili modestia sponsum suum veneratur, osculum pacis, ac dotem æternitatis accipit.

pit. Subinde oscula & animam inter socios dividens ; rerum omnium oblitus est , præter nomen *MARIÆ*. Scivit illud , antequam aliquid disceret : scivit illud , postquam omnia dediticit. Prima hæc vox erupit infanti , & ultima morienti. Tandem *Suaviter exspirat* Angelo similis , & pene versus in spiritum , eò ivit , ubi spiritus immortales habitant. Excessus amoris fuit , non febris ; nec mori nisi amore debuit , qui amore vivebat. Improbe Amor , quid petis amplius ? Olim occidisti Primogenitum *MARIÆ* : paulò post & Matrem sustulisti : hodie etiam secundo Genito non parcis.

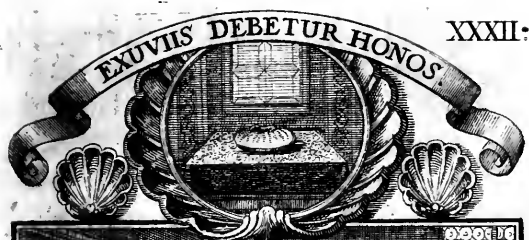
Mortuus es , nisi seriò ad mortem te pares , Timothee. Non addiscitur unò momentò , quod nunquam antea fuit in usu. Non dediscitur unò momentò , quod semper antea fuit in usu. Momentum est , quo experienda hæc scientia est. Nôsse mori tam arduum est , ut cum illud totâ vitâ didiceris , momentò unicò experiaris. Ad momentum ergo istud per totam vitam te exerce. Parva cura impendenda est parvis negotiis ; maxima cura rebus maximis. Sapiens nihil magni momenti aggreditur , quod non seriò priùs expenderit. Omnes homines discunt artem , quam tractare volunt. Plerumque non bene agitur , quod non nisi semel agitur. Semel tantùm moriendum est. Error , qui in morte committitur , irreparabilis error est. Actor in theatro malè agit personam suam , si non frequentius se antè exercuit. Advocatus malè agit causam , cui evincendæ se non priùs paravit. Heu ! Quàm periculosum est errare ,

Q 2

quando

quando error est sine remedio ; & poena subsequens sine fine. Ut discas bene mori , exemplo Stanislai discere mori à morte. Mors separat animam à corpore : & licet amara sit , violentiam tamen inferre non potest , quam suavissimus DEUS sæpiùs creatis infert. ❧ Separabat & STANISLAUS , qui corpori , cui necessario naturæ nexu conjunctus fuit , nullo vitioso adhærebat affectu. Hinc mortuus est sine tristitia , quia vixit sine adhæensione ad creaturas. Mortuus est sine dolore , quia vixit sine delectatione. Mortuus est sine timore , quia vixit sine peccato. Jucundum est mori illis , quos vivere non delectat. Anima sine dolore migrat è domicilio , quod nunquam libenter incoluit. Acceptabile est divortium illis , qui se mutuò non diligunt. Mors adimit omnia fortunæ bona. Id ne sine questu accideret , mortem tempore præoccupabat Stanislaus : dividebat cum indigentibus , & thesauros præmittebat in cælum , ubi perpetuâ eorum usurâ erat fruiturus. Mors vitæ & gratiæ tempus claudit. Certabat cum velocissimo Stanislaus ; quod sistere non poterat , in cursu intercipiebat tempus. Usurpabat de illo , quidquid concessum erat : transigebat diem omnem ut ultimam ; horam omnem , ut supremam. Sic discere mori. Negotium istud negotiorum summum.

Lucra in eo , damnâque vertuntur æterna.

*Ad Divi Stanislaw defuncti corpus
venerandum multi concurrunt.*

XXXII.

CRederem, fabulatum esse Platonem, nisi fabulam affingeret Socrati, quem refert, montes in Cœlo gemmeos afferuisse, quibus gemmæ, quas in terris videmus, tanquam decidua fragmenta, originem deberent. Negabit tantos unioni honores Alexander Lithuanix Dux, ratus, è cœlo mortem non oriri. Hic dum pretiosum unionem sæpius imittit, & eximit auriculâ, tandem altius insertum extrahere non valet. Luditur itaque, qui ludit, & exorto ulcere vitam amittit. Sic unio perdidit unionem. Verùm hæc ita habeant; suum tamen pretiosis cimeliis manet pretium. Purpuratus ille Galliarum Antistes miro unius gemmæ splendore mirificè captus, (propè dixissem) excæcatus, rem tantillam centum millibus aureorum æstimabat. Nul- li hanc arcæ credidit; soli famulorum fidissimo fidem habuit, iussitque, ut cordis ac vitæ instar diu noctûque sub axilla custodiret. Quid, quòd Josephus, Venetorum legatus ad Uscassenum Persiæ regem missus, inter alia monilia tantæ pulchritudinis carbunculum viderit, quem regno integro venire jactitabant. Et certè ingens Thesaurus unio sit, oportet, quem in sinu suo natum conchyliâ tam sollicitè custodiunt, ut, nisi piscator in eo tollendo cautissimum se præbeat, furaces digitos non solum arctissimè stringant, sed etiam amputent. Probatur hæc cura mortalibus; rependunt custodiam, dum exempto unione custodiunt

conchylum, & Poetæ concinunt: *Exuviis debetur honos*. Dum negavit Seneca, vitam humanam brevem esse, sed fieri. Non, inquit, exiguum tempus habemus; sed multum perdimus. Impendimus bonam partem somno, magnam otio, aliquam ludo. Cur ludimus eam vitam, quam brevem querimus? Cur impellimus tempus, quod ire velocius dicimus? Sic est. Non accipimus brevem vitam, sed facimus. Non inopes temporis, sed prodigi sumus. Nihil vivunt, qui malè vivunt; nec annos impii usurpant, sed perdunt. Amplæ ætas virtuti patet, si bona disponatur. Certè modico tempore longam ætatem decurrit Stanislaus, quia annos auxit virtutibus; & ut mortem falleret, jam cœpit immortalis esse, cùm viveret. Suspexit in juvene senem antiqua Roma; & difficile est credere, quantum divulgatus illius obitus omnium animos affecerit. Etiam sexagenarii adrepebant, ut à juvene sedecim annorum discerent vitam prorogare. Plurimis spontè fluxerunt lachrymæ; & ex repetitis suspiriis facile conclusit forma cadaverica, quàm nobili animæ successisset ✽ Funus in Tyronum solatium ad templum Divi Andreæ longa serie deductum est. Jacere alibi Magister virtutum non debuit.

Exuviis debetur honos, Timothee, quia rarissimam clausere gemmam. Si admirabilem omnium virtutum varietatem spectes, Sapphirus: Si ardentem, tam in DEUM, quàm homines, amorem, Chrysolithus: Si ad Christi legem alios trahendi desiderium, Magnes, ac planè Siderites: Si omnium oculis gratam innocentiam, Smaragdus: Si temperantiæ studium, Amethystus: Si in bene cœptis laudabilem

dabilem constantiam, Adamas : Si rari denique exempli
optimam indolem , Peryllus fuit , aliàs in sola , ut
scribunt, India reperiendus. Hinc nemo domum redit;
quin non illud secum tacitus repetat : Utinam moriatur
anima mea morte sanctorum ! Nec miror ; quia nemo
ita vivit sceleratè , quin optet mori bene. Desperatissi-
mæ vitæ est , qui bonam mortem non optat. Roga,
quàm voles, improbum , neminem offendes , qui talis
mori velit , qualis vivere audet : nisi quis aut DEUM ne-
get ; aut inferos nesciat ; aut rideat æternitatem. Ve-
rùm quàm lepidè ista ! Bene mori omnes cupimus ; vi-
vere omnes, sed bene, non laboramus. Ita multis vivitur,
ut sperari , nisi miraculò, mors bona non possit. Votum
illud ne eludat fatum ; hoc desiderium ne evadat in de-
lirium , spem mortis bonæ non à morte, sed à vita sumam-
mus. Ut Echo voci , ita mors vitæ responderet. Si blan-
dè vox insonuit, & ipsa blandè resonabit Echo. Si autem
absona, insulsa, aspera, hiulca horida vox intonuit ; & ipsa
absonum quidpiam, insulsum, asperum, horridum, & triste
reddet Echo. Qui vivit vita peccatorum , morietur morte
peccatorum. quomodo enim parebit coram Deo , quem
irritavit ? Coram Patre , quem injuriis affecit ? Co-
ram Rege , quem despectui habuit ? Coram Amico ,
quem perfidè prodidit ? Coram Belli Duce , quem turpiter
deferuit ? Coram Sponso , cui fidem fregit ? Coram Ju-
dice , quem protervè despexit ? Coram Redemptore ,
quem sceleribus suis iterum in crucem egit. Quomodo
evadet Immensum ? Quomodo resistet Omnipotenti ? Quo-

Quo-

Quomodo faller Sapiientissimum? Enimverò videbit tunc, quod nunquam fuerat spectatum. Comprenderet, quod nunquam fuerat cogitatum. Experietur, quod nunquam fuerat apprehensum. Igitur methodus bonæ mortis est methodus bonæ vitæ. Ne fallat desiderium, præveniat studium. Præcipitant tempora; evanescent horæ; occidunt soles; transcunt dies; effluunt menses; dilabuntur anni; avolant lustra; volvitur vita. Post primum momentum, quo egreditur, & Domum Eternitatis ingreditur anima, mox audies: *Tempus non erit amplius.* Decursum est stadium: ergo nulla spes amplius obtinendi braviæ. Confectum est bellum: ergo nulla spes amplius referendæ coronæ. Finitæ, sunt nundinæ: Ergo nulla spes amplius comparandæ mercis. Clausa est janua, : ergo nulla spes amplius intrandi Cælum. *Tempus non erit amplius.*

*D. Stanislai Cadaver post aliquot annos
integrum, et incorruptum invenitur.*

XXXIII.

PHœnicem dixit Claudianus solis avem , ad cujus
immortalem interitum ceterarum volucrum turbæ
convolant , & spectant admirabundæ. Avis est rarissi-
ma , & mundi unica ; hæres , prolésque sui. Gignitur
absque conjuge ; renascitur absque pudoris calamitate.
Postquam quingenta vixit sæcula, præfaga natura de mor-
te admonet. Igitur thus , myrrham , cinnama collig-
git ; unquibus & rostro nidum construit ; tandem faces
subdit , & hilaris rogum ingreditur. Res mira ! *Etiam
post funera vivit.* Dum ævum in odoribus finit , de-
cedenti Phœnicii succedit iterum Phœnix. Ubi jam ne-
mo , iterum ipse : qui jam non alius , idem : ipse qui-
dem , sed non idem : quia & ipse , nec ipse est.

Ingeniosum extat Poëtarum commentum , cupidinem
una cum Morte iter ingressum . Jàmque longiùs progressos , &
oppidò lassos , ad obvium diverforium se pariter recepisse.
Ibi arcum quisque suum cum pharetra in mensam ne-
glectim abjicit. At ut nulla , aut exigua quies amoris est , cupi-
do insomnia passus , ortum solis prævertit ; felici infor-
tunio arcum & pharetram Mortis involat ; & quos dein-
ceps suis telis fauciat , non gestire , non lascivire , non
solitis æstare ignibus , sed è vestigio pallefcere , lan-
guere , frigere , exanimari demiratur. Econtra Mors ,
Amoris jaculis instructa , hæret attonita , quòd suis sau-

eij jaculis , non illicò concidant ; non extinguantur ; non efferantur mortui ; sed toti in flammâ abeant , & ex cineribus Phœnicis instar feliciùs renascantur. Hujusmodi spiculò sauciatum credo STANISLAUM. Certè perstat etiamnum incorrupta caro ; nec corrumpi debuit , quæ semper mansit integra. Minùs multò me persuadebis , ab initio carnem hanc solùm animâ sentiente informatam fuisse. Nunquam brutum esse potuit , quod Angelis est proximum. ❧ Vide ; etiamnum vultus rubet , Angelo similis , si Angeli vultus haberent. Igitur non obiit , sed amavit tantùm. Dum Amoris tela vibravit Mors , extendit amorem , & æternum fecit. Hinc *etiam post funera vivit.*

Ad cœlum ! Ad cœlum , Timothee ! Capio tandem , cur sub finem mundi stellas suas cœlum projiciat. Scilicet tot soles excipiet , quot corpora beatorum. Si adhuc in terris defuncti STANISLAI corpus tam amœnè rubuit , tam decorè fulsit ; putas , quomodo fulgebit in cœlo ? Igitur ad cœlum ! Ad cœlum ! Quid tibi porrò est cum isthac lacrymarum valle , ubi nil , nisi singultus & gemitus , ærumnæ & miseriæ audiuntur ? Quid amas vitam , quæ deficit ? Majestatem , quæ cadit ? Magnificentiam , quæ evanescit ? Vix Petrus delicias in rupe Taborea degustare cœperat , cùm fragor importunus omnes asportavit : adeò vel in ipsis oblectamentis , quæ à DEO sunt , expertus est , evanescere omnia , præter Auctorem. O montes & valles , ô campi & sylvæ ! Tædet , vos diutius intueri. Sordet mihi terra , cùm cœlum aspicio.

picio. Non jam vobis invidco vestras opes , ò Principes ! Vestras lauros , ò Milites ! Vestram scientiam , ò Litterati ! Vestras voluptates , ò Amantes ! Vestros thesauros , ò Avari ! Vtimini , fruimini ; non invidco. Paradisus , Paradisus ! Nulla ibi nox aut caligo , quæ terreat ; non calor , qui adurat ; non gelu , quod affligat. Oculi , quidquid amœnum & elegans ; aures , quidquid harmonicum & suave ; nares , quidquid odore gratum ; palatum , quidquid dulce ac sapidum ; tactus denique percipiet , quidquid delicatum & blandum cogitari potest. Corpus claritate solem , agilitate auram , subtilitate ignem , robore adamantem superabit. Quidquid in singulis hominis ætatibus perfectionis est , complectar in cœlo. Candorem suum pueritia , vivacitatem juvenia , robur ætas virilis , & majestatem senectus contribuet. Ibi nationum omnium linguis promptissimè loquar ; omnium temporum gesta , & historiarum monumenta callebo ; gratiarum & charitum lepore affluam ; omnium vocum varietate cantabo. Ibi erit matutinum sine vespere , meridies sine æstu , dies sine nocte , serenitas sine nube , lux sine umbra , pax sine bello , libertas sine mancipatu , gaudium sine dolore , felicitas sine miseria. Ibi erit aula sine ambitu , thronus sine periculo , corona sine sudore , purpura sine onere , sceptrum sine labore , regnum sine tumultu , dignitas sine æmulo. Ibi erit Ver sine pluvia , Æstas sine grandine , Autumnus sine defloratione , Annus sine hyeme , Tempus sine fluxu , Vita sine morte , Æternitas sine fine. Quid amplius ? Ibi etiam DEUM vi-

debo. Superi ! Quæ visio ? Videbo splendoris abyssum , majestatis theatrum , centrum omnis gloriæ. Videbo magnum sine quantitate ; bonum sine qualitate ; infinitum sine numero ; immensum sine extensione ; æternum sine duratione ; pulchrum sine figura. Videbo , qui remotissimè distat , & vicinissimus est ; qui nullò locò constringitur , & ubique præsens ; qui nullam percurrit ætatem , & omnibus sæculis convixit. Videbo , qui dat omnibus esse , à nemine accipit ; qui dat omnibus vitam , nemo ipsi ; qui omnibus dat vires , ipse nullius indigus. Juvat Substantia Accidens , dum producit accidens ; ❀ Nec sufficit : debet utrumque adjuvare DEUS. Juvat Accidens Substantiam , dum producit substantiam. Nec satis est : debet utrumque adjuvare DEUS. Nil potentius voluntate humana. Semper agit , quod vult , & quando vult. Sed nec ista potest agere , nisi agenti succurrat DEUS ; imò & individuum effectûs feligat. ❀ Agunt simul homo & DEUS ; nec prior homo , nec prior DEUS. ❀ O me beatum millies ! DEUM videbo.

Obstupefcite cœli super hoc. Cœli , ò quàm belli !

Obstupefcite ! Ecce ! Timotheus terram amat ,
cœlum despicit.

*D. Stanislaw opem in varijs Corporis, ac
animi afflictionibus omnes experiuntur.*

XXXIV.

CHinenses, populi gentiles, Cælestium inanes, illos Sophos summis honoribus prosequuntur, qui hominis immortalitatem quàm efficacissimè probare, & in speciem solidissimè videntur astruere. Hos inter repertus est, qui, ut regis gratiam aucuparetur, & ingens mendacii minerval referret, temerè imposuit, indefesso se studio tandem potum immortalitatis adinvenisse. Hanc divinissimam potionem cùm Rex avidissimè exposceret, è primis aulæ proceribus quidam in abacum involat, poculum arripit, & bonam amyssidem è potu immortalitatis sibi propinat. Agitur in furorem princeps. Et abs mora obtruncari debuerat Aulicus, nî opportunum hoc dilemma pro clypeo obiecisset: Frustra in se gladios intentari, si potio hæc immortales redderet: hac virtute si careat, sibi præmium deberi, quòd ipse præ rege decipi maluerit. Agnovit errorem Princeps, & mortalem se credidit, qui aliis tam facile mortem decerneret. Et verò vanæ sunt herbæ medicæ, vanum aurum potabile, si immortalitatem inde speres. Ea lege quisque nascitur, ut denascatur. Quòd si tamen in taberna pharmaceutica frequens mercium instituatür lustratio; Abiiciantur fatua aromata, & nova herba in succos medicos, trituras, pulveres, pastillos, trochiscos, varia unguenta & Balsama

scitè præparentur ; non abnuo, ad plures annos etiam debili vitam prorogari posse. Quin ipse trabalibus litteris encomii loco gratus inscribam : *Morbos ac vulnera sanat.*

Principium vitæ ; initium dolorum. Nescias, an in vitam mortalem veneris, an in mortem vitalem. Nuntiata Lazari morte gaudere se dixit Christus. Ubi eum miseræ vitæ redditurus erat, plorare cœpit, & tota viscerum commotione turbari. Medicorum Princeps Galenustrecentas, & ultra numerat, principes solùm, & quasi matrices miseras ; quarum vel infantes quodammodo prophetæ sunt, cùm non à risu, sed fletu hanc lucem ordiantur. Veritatis huius testes habes, quos ad aram Divi Stanislai supplices vides. Oratio disertus est deserti fletus ; & magna largiuntur cœlites, cùm flectuntur. Hic unus miseris jam dolor relinquitur, quòd medicorum indigi, Eum postremùm adiùssent, quem primum debuerant. Miraculo opus esset, ut numerari possent miracula Thaumaturgi Juvenis : *morbos ac vulnera sanat.* Prope dixissem, reliquis hominibus perfectiorem ; nisi scirem, gratias esse gratis datas. ✱ Dum loquitur, aures surdis ; dum aspicit, oculos cœcis ; dum tangit, pedes claudis restituit. Paralysis, hydrops, lepra, morbi sunt, quamdiu permittit ; sanitas, cùm jubet. Mors ipsa reveretur mortuum, quem timuerat vivum ; & miratur, sibi vitam vel invitæ reddi. In iis, qui sanitatem à Divo referunt, stat pro luculenta gratiarum actione ipsamet muta, & mutua admiratio beneficii. Levìa loquuntur gaudia ; ingentia stupent.

Hoc est Sapientem esse ; Timothee , bene omnibus facere. Habe tibi ferias tuas , perfida Judæorum natio , quæ hominibus severiores sunt , quàm asellis. Asinum licet Sabbatho attollere , si in puteum decidit ; & Christus vobis violator Sabbathi est ; quòd die quietis suæ homini , malè affecto , publicam servitutem impendat. Tacete posthac ; frustra estis. DEO , & sapientibus , quæ die non licet bene facere , nec licet vivere. Illos peculiariùs diligunt , quos ab aliis derelictos inveniant. Non habuisse hominem , statim DEO necessitas fuit ad piscinam Probaticam accurrendi , ut Paralyticum sanaret. Similiter STANISLAUS pene se miserum putat , dum miseros videt. Exonerat morbo , onerat beneficio : imò beneficium suum reputat , quod aliis dedit. Ut sapiens sis , beneficentiam hanc æmulare , Timothee. Ante omnia te invito ad piscinam Probaticam ; ubi miselli non triginta duntaxat & octo annorum spatio , sed hic centum , ducentis ille , mille alius annis inter summos cruciatus , & inexplicabiles gemitus morantur. Animas , in igne lustrico detentas , intelligo. Heu ! Quis locus ? Abyssus est tenebrarum , mare flammarum , officina dolorum. Heu ! Quis locus ? Locus est , in quo bullit sulphur & pix , concamerantur tenebræ & fumus , congrassantur glacies & ignis. Heu ! Quis locus ? Locus est , cujus pœniæ , si æternitatem & desperationem excipias , inferorum pœnas æquant ; cujus dolores etiam atrocissimos Martyrum cruciatus superant. Heu ! Quis locus ? Imaginare noctem cimmeriam ,
den-

denſiſſima caligine mixtam , incumbere ; aërem intermicantibus fulgetris ſcintillare ; terram horrendis motibus concuti ; antra gemitibus perſonare ; monſtra viperiſ ſibilis ſtridere ; & non niſi umbram flammæ purgantis concepſti. Pone , quidquid barbari humana mens excogitavit : cœrtatim ſe immittent in tauros famoſi Phalaridis ; in gratiæ loco numerabunt , à Mezentio ad cadavera , vermibus ſcatentia , alligari ; ultrò conſcendent fatales Diocletiani rotas ; velut apiculæ ad fragantiſſimos flores , convolabunt ad ulcera Jobi , & mellis inſtar avidè ſugent. Verbo : erunt amantium vota , quæ nobis ſunt reorum ſupplicia. Ex miſerrimo hoc ergaſtulo miſellæ animæ tibi acclamant : *hominem non habeo*. Barbarum te ! Niſi coronam , quam vocant , Virginis lapſis porrigas , ut ad coronam gloriæ eleves. Crudelem te ! Niſi ſextâ quavis feriâ , ſerías à ſecunda comeltione tibi indicas , ut fameliças recrees. Immitem te ! Niſi ferreô lumbos tuos cingulô quàm arctiſſimè adſtringas , ut ignium vincula captivis ſolvas. Inclementem te ! Niſi primâ menſis cujuſque dominicâ immaculatum Chriſti ſanguinem effundas in maculatas , ut maculas eluas.

Væ ! Si lapides , qui lacrymantibus colla-
crymantur , duritiæ ſuperes. Cor
durum malè habebit
in noviffimo.

*D. Stanislaus egrum, et sibi devotum
Clientem ad Caelum invitat.*

1957

XXXV.

DEebetur ea laus bombyci, quòd vix aliud animal divinam modestiam propius æmuletur. Nunquam DEUS cessat agere; & nunquam videtur: etiam bombyx, cùm maximè operatur, operitur. Parva ovula vermiculi hujus incunabula sunt. Ubi in lucem prodiit, ter in dies comedit, ter dormit, donec penitus adolescat, Adultus cibum omittit, & ad opus se accingit, ut pretium hospiti solvat. Igitur collum extollere, & sibi ramum seligere, quo sua utrinque fila annectat. Subinde in medio suam domum ordiri, fila modò huc, modò illuc, modò sursum, modò deorsum ducere, & parietes ita duos efficere, ut ex membrana constructos diceret. Neque sibi laborat industrium animal, sed DEO, sed homini. Laborat DEO; quia templis & aris de serico ornatu providet. Laborat homini; quia holosericum villosum, & vestes undulatas suppeditat, quæ viros Principes à plebe secernunt. Opere confecto suis sibi oscillis aditum patefacit: *Tristi de carcere sursum* eluctatur, & album mutatus in alitem amplissimo cœlo angustissimum commutat ergastulum.

Facile est DEUM probare ex ordine mundi, quem nec statuere potuit fortuna, cùm sit cœca; nec stabilire natura, cùm sit infirma. Difficilius est, DEUM pertinaci probare, si processum infinitum permittas. Sed & illò

admissô adhuc evidens manet , extra DEUM non dari DEUM , atque aded nec causam , quæ sibi & aliis plenè sufficiat. ❧ Illud adhuc turbat atheum , quomodo , si DEUS existat , bonis possit esse malè , & malis benè. At enim DEUS paternum animum gerit adversus bonos , quos fortiter non amaret , nisi haberet severè. Consulit probis Christianis , dum illos præparat virtuti , & sibi : malè autem de illis judicat , quos indignos putat rebus adversis : quin etiam hortatur malos exemplo bonorum. Nunquam , credo , grätius spectaculum habuit , quàm cum gemini illi Athletæ congressi sunt , Orientis alter , alter Occidentis solis imperator , Job & Dæmon. Simplex ille cum hoste pugnat multiplici. Hic enim forma carens , formas alternat. Nunc Jobo prædatur boves ; nunc pascentes oviculas igni depascitur ; nunc camelos cum rectoribus corripit ; nunc in ventum vertitur , & regiam evertit ; nunc purpuratum efficit uleerosum. Sed prodest Jobo Adversarii varietas ; quia in uno triumphat multos. Æquè beneficum vocat Numen , sive afferat , sive auferat opes. Nunquam magis laudavit DEUM , & illudit fortunæ , quàm dum ostendit , hanc rideri , non illum posse deferi. Hodie aliud spectaculum , iterum Deo dignum , exhibetur , scilicet adolescens Christianus , cum adversa fortuna compositus ; quia gravissimis morbi doloribus conflictatur. Ridet hic tamen , & nihil amaturus præter DEUM , etiam mortem odit , ratus , majus patientiæ exercitium esse , si quis postremis in malis potius arceat , quàm accersat mortem. Porro ut sanctius viveret ,

&

& perfectiùs pateretur , Patronum & Magistrum sibi delegit Divum STANISLAUM ; qui tam fortem pugilem admiratus , ipse advolat , & ad cœlestem coronam amicè invitat. Acceperat sponsonem Cliens , & ducem suum *tristi de carcere sursum* lætus sequitur.

Non legisti , Timothee , quòd flenti Ezechiz anni quindecim ad vitæ stamen assuti fuerint , illustri teste sole , qui supra lineas decem retroactâ styli umbrâ , viam & vitam redorditur ? Hem , quid solidum in humanis , si ætas horarium est , annus linea , umbra vita ! Lethalis umbra ; quæ lineas enecat , quotquot attingit ; paritèrque dum proficit , deficit. Ætas nulla , hora nulla secura est ; umbra eadem celeritate & æqualitate , horarium mundi planum in terra pervolat , qua igneus ille cursor. Sol , cujus æmula est , immensam cœli planitiem emetitur in alto. Delige jam horam , quæ placet ; vel primam infantiz , vel mediam juventutis , vel ultimam senii ; nullam invenies , qua vitæ tuæ clepsydra vel non effluat , vel segniùs elabatur. Imò media juventutis hora omnium maximè periculosa. Primus flagitiorum institor Cain , Mortem invenit , & invexit. Horruit Mors , expiandis sceleribus nata , primos sibi aditus per innocentis Adolescentis jugulum pandi. Quæris , quo telo petiverit ? Ligneo : nam tali ex materia nata Mors. Quæris , quid primum ferierit ? Guttur : ut in Abele parentem multaret , quòd pomum momorderit. Ab eo tempore , quia dulci delinita Sanguine , juvenes avidiùs petit. Fuère complures , stellæ in ortu simul & occasu ,

S 2

quibus

quibus idem oculorum ictus , & aperuit , & clausit lumina ; eadem ligna cunas dedere , & tumbam ; qui eodem momento spirârunt primò , & expirârunt.. Fuere alij , stellæ ascendentes simul & descendentes , flammæ & funus , læti & lethum , flores & fœtores , papavera & cadavera. Et quæ securitas sit juventuti ? Ventus est ; quid velocius avolat ? Ventus ; quid facilius expirat ? Ventus ; quid facilius in ventum abit ? Dicam ampliùs. Vitrum est juvenus ; quid fragilius ? Bulla ; quid subtiliùs ? Cera ; quid fluidius ? Flamma , quid tenerius ? Umbra ; quid fugacius ? Flos ; quid flaccidius ? O delicate floscule , superbe troffule ! Illa tua caro , quæ in capite flavis crispatur comis ; quæ in vultu roseis purpurascit genis ; quæ in cervice lacteo candet nitore ; quæ in ore corallinis rubet labiis : illa tua caro , quæ induitur bysso & purpura , flos est diarius. Sole oriente oritur ; meridie pandiculatur ; vesperi mareescit ; sole occidente occidit. Hodie sumus validi , cras morbidì , perendie mortui , paulò post à vermibus exesi , tandem in cineres conversi. Unò momentò stamus ; altero cadimus. Uno valemus ; altero rigemus. Uno vivimus ; altero morimur. Si sapias , tempore utere , & usurâ temporis fœnerare momentum unicũ ; momento unicũ æternitatem.

*D. Stanislaus Polonis in bello
contra Turcas succurrit.*

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

XXXVI.

PRodigiis pene habentur similia, quæ fulminum viribus effecta constant. Integris non nunquam oculis vaginæque, liquâsse aurum ferrumque perhibentur; absumpsisse e contra etiam oculos, vaginamque, illæsis auro ferroque; Salva Matre peremisse in utero foetum; sed & foetum salvo enecuisse parentem; doliis integris exhausisse funditus vina; non effuso vino combussisse circum dolia; rede- gisse penitus in cineres humana corpora, & verò etiam peremisse homines, vestigiò sui nullò relictò. Id quoque mirum videri possit, quòd immunia quædam, à fulminum violentia sint; quædam verò præ cæteris illi obnoxia. Creduntur vituli marini pelles, laureæque coronæ præstare securitatem à fulmine, unde imperatorum olim tentoria ejuscemodi pellibus contegi solita memorant. E contra *micat exitiale superbis*, & celissimos montes, turrium apices, densas quercus, sæpiùs de cœlo tangi advertimus. Verùm effectus hos mirari potiùs licet, quàm rimari. Ita humana ratio etiam in iis quàm maximè caligat, quæ, dum fiunt, plurimo lumine collustrantur.

Huc mala verba! Primus armorum inventor Tubal tales meretur inferias. Crudus hic artifex ipso prope de tartaro vulnificum ferrum seruratus est: coxit subinde, & flammis domitum malleo cruciavit, Ne mirare amplius,

quòd tam ferum sit ferrum. Ferrum à fumoso fabro flagellatur ferrô ; hinc sua in nobis vulnera vindicat, & vulneribus eruditur, ut vulneret. Experitur modò vindictam innocens Polonia, cui sanguinis Christiani Helluo Turca imminet. Serit hic clades ex cladibus ; & dum captis dominatur, minatur capiendis. His lanceas inter lanceas, illis tumultos inter thalamos infert, ut pari somno accubantes & cubantes occumbant. Ah dolor ! Diruuntur sacra Deo templa, & Divorum divitias prædatur sacrilega manus. Infelix metallum ! Nulli bi tutum, ne in templo quidem : merito pallidum, quòd ubique insidias paves. Ne tamen avarus prædo videretur, si Polonorum gazas, non ipsos raperet, aliquot millia catenis onerat. Trahuntur hostiles per cuneos indignâ pompâ : exercitus olim, nunc turba. Trahuntur captivæ matres, & alumnos trahunt vinculis, antequam fasciis obvolutos. Pari ludibrio nobiles Poloni inter fercula eunt. Verbo : evertit Poloniam, & everrit victor Turca ; citiùs rapit arces & oppida, quàm videt. Quæris, quanta acie ? Terra contexta, montes depressi, flumina epota. Tandem tot armatorum millibus unus obstitit Stanislaus. Voverat hunc in vota Poloni militis Ductor ; & abs mora in aëre visus est, divinam placare Nemefin, hisque verbis patriotas suos pro defendenda Patria animare. Quid agitis, imbellæ ? Occidi cupitis, cùm liceat occidere ? O ingloriam Fortitudinem, quæ pati tantum potest ! Hoc ipso peribit exanguis Religio, si sanguinem totum fundatis inulti. Capite potiùs in armatos arma. Miseri fiant, qui vos miseros fecere. His monitis perpunctus Princeps preces per castra,

castra, & Sacras liturgias indicit, ut incruenta divinæ hostiæ cædes cruentæ hostium cædi præluderet. Alternò enim foedere Religionem Princeps, Religio Principem servat. Deinde primus in procinctu Lunam laceffit; non recessurus, nisi victoria receptui canat. Præposterè nempe bellatur, cùm Dux ab agmine ducitur, non agmen à duce. Stanislaus ipse clientum suorum signis centuriatus, *micat exitiale superbis*; & fulminea manu fecialem se præstat. Crederes, utrosque Deo sic volente ex æquo victores, nisi duplex actio totalis etiam miraculis superior foret. ☼ Volutantur humi nigra corpora; fugiunt ad orci flammæ fuliginosæ jam animæ, ac furiis similes sibi advenas stupentibus, Tartari tenebræ à barbaris geminantur.

Mundum energumenum invenit Salvator, Timothee; ut dæmonem, hominum obsessorem, ab hominibus amoveret, illum quàm potuit procul, ad se in desertum abstraxit. Et verò etiam pugnam impudens iteravit cum eo, à quo dudum in cœlis primo statim congressu castris exutus, & ad inferos dejectus est. Paulò post tamen desperatâ rursus victoriâ ad homines rediit, hodièque corda nostra, vitrea illa animarum castra, furiosus oppugnat. Verùm macte animis esto! Contra mille hostes unum unicum tibi custodem selegi. Hoc solo si uteris, arx tua rupis instar perstabit secura. Et quod magis mirere; miles hic fortis est sine robore, armatus sine armis, magnanimus absque animo; imò cùm ipse timidissimus sit omnium, omnesque timeat, omni-

nibus tamen est timendus. Pando secretum. Timor DEI est , qui, si ad portas cordis tui excubet , in tuto posita sunt omnia. Vix Cainus , Perditorum Princeps , timorem DEI deposuit , fortis esse desiit ; quia timenda non timuit , timet modò non timenda. Inani pavore territus , ac seipsum terrens , idem semper , & alius ; ibi semper , & alibi ; se fugit ac sequitur , scelestus scelestum : umbram suam pavet , mendax mendacem. David , coronatorum primus , Carneum Philistinorum propugnaculum Goliath stravit Juvenis , & unico lapide fundavit Rempublicam : sed ubi adultus nihil periculi in ipso periculo timuit , imbellis à foemina vincitur , eodem prope momento , quo timorem abiecit , integer & confractus , castus & adulter. Quid solidius , quid firmitus petra ? Scissa tamen est petra , postquam timorem perdidit Petrus , & commota est , postquam ille desiit trepidare. Igitur DEUM time , & tibi cave , quia vitreus es , & inter casus ambulas. Perversa sanè temeritas , quæ stuppæ flammam subjicit , & cupit , ut non succendatur ; quæ vitra collidit cum marmore , & cupit , ut non frangantur. Putas , arundines restituras , dum cadunt columnæ ? Noctuas non offensuras , dum offendunt Aquilæ ? Vitra fore tuta , dum rumpitur crystallus ? Nemo vincit , nisi qui trepidat ; nemo securus , nisi qui timidus. Quamdiu trepidus non fueris ,
te securum ne puta. Cogita perire
te posse , ne percas.

*D. Stanislaus Totius Regni Polonia
Patronus eligitur.*

XXXVII.

SCitum ænigma suburbanus ille villicus proposuit , quando dixit ; *optimum lignum non cadi : optimum florem non carpi : optimam volucrem nullo jaculo feriri.* Etiam peritioribus peregrinum hoc ac paradoxum est visum : tandem dubium exemit hac paraphrasi. Optimum lignum , vitis , non cæditur. Optimus flos , frumentum , non carpitur. Optimam volucrem , apem , nemo jaculatur. Plus dicit Orator aureus : quid abjectius ape ? Et quid Pavone pulchrius ? Uter autem præstantior ? Apisne , an Pavo ? Non dubium , quin Apis. Pavonem de medio tolle , nihil detrimenti attuleris. Apem de medio tolle , & sustulisti sapidissimum illud mel , quo tot cibi condiuntur , tot ægri reficiuntur. Sustulisti candidissimam illam ceram , quo Regum mensæ , & Divorum aræ collucent. Ego plus illud miror , quòd Apis , animal per excellentiam purum , flores visitet , non vitiet ; lilia delibet , sed illibatè ; inter violas agat , sed inviolatè. Cæterùm primas fert fabrica , respublica , & œconomia Apum. Hanc si consideres , magis mirabere , quàm Regina Saba Salomonis familiam. Certè Apicula in suo mellificio longè superat Salomonem in solio. Omnes cellæ sexangulæ sunt , & æqualia latera habent ; ut adeo Geometriæ peritissimas crederes. Tres primi cellularum ordines relinquuntur inanes , ne in promptu sit ,

T

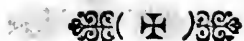
quod

quod vespas , & muscas ad furta invitet. Omnes eodem tempore comedunt ; eodem discedunt cubitum , ut quietem & laborem ex æquo dividant. Triplici bombô quies imperatur ; quo percepto , ut in alveo maximè strepant, statim omnes conticescunt. Triplici bombô excitantur ad operas , quo audito ad sua quæque munera avolant ; somnolentæ & inertes notantur , castigantur , quin & morte puniuntur. Demum, quod ars inter homines invenit , inter apes natura effecit ; unam sibi deligunt in Regem. Huic magnificum construunt domicilium , & mæniis obvallant ; hanc seniores , tanquam emeritæ , comitantur egredientem ; reducem excipiunt *votis communibus omnes*.

Hactenus eas stellas imitatus est Stanislaus, quæ circa Jovem de novo deprehensæ, appellantur comites Jovis & ministræ. Hæ lucem Jovis è propinquo hauriunt non tam sibi, quàm Jovi: propterea subtiles sunt, ut radios Jovis excipiant ; fideles, ne retineant ; ipsæ ministerio suo contentæ , videri non appetunt. Sufficit illis , si incedat magnificentior , & gloriosior appareat Jupiter. Id ipsum muneris egit Divus noster. Elegit latere obscurus, ut magis emicaret Deus. Sed enim The-saurus ignoratus neminem ditat ; & lucerna sub modio demeretur lumen, quod habet, quia nulli dat. Celata virtus sterile bonum est ; prodita & admiratores parit, & amatores. Hinc ut Deus glorificantem se tandè glorificet, hodie supra candelabrum statuit Stanislaum , quem Roma Beatum declarat, non facit. Beatus jam erat ante Romanum

manum iudicium ; quia nemo bene dives est, nisi de suo. Examinavit Roma divitias Juvenis, non dedit. Jam fama publica beatum vocabat ; & difficile est, omnes falli : imò impossibile ; alias immortalitas animæ ex communi sensu haud amplius foret evidens ✠ Jam miracula Beatum loquebantur, & sunt lingua cœli. Meretur igitur honores publicos, qui merebatur privatos. Tria Stanislaum declarant beatum, & brevè declarabunt sanctum innocentia vitæ, puritas morum, eminentia virtutum. Addit quartum titulum Polonia, & auget triumphum. Affirmat Stanislaum etiam Thaumaturgum, & literatori suo tot spirantes ponit statuas, quot ex nupera pugna servati restant cives. Ab eo tempore patronus populi, & pater patriæ audit. Ut esset Solemne patrociniū, transiit in votum, & servatorem suum colunt *votis communibus omnes.*

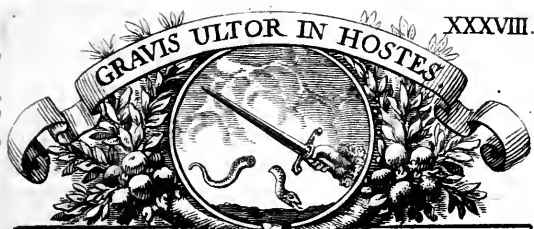
Quamdiu leprosi morbô tenebantur, Timothee ; tamdiu humiles steterunt à longè ; accedere prohibuit pudor ex conscientia morbi : calamitas faciebat reverentes, & ærumnæ modestos. At ubi morbus abiit, simul evanuit memoria beneficii. Mundati corpore, cœperunt inquinari mente ; nec aliud recuperatæ valedutinis signum dedere, quàm quòd ostenderint, se jam posse fugere medicum. Unicus ex decem rediit, & Christo supplex palam probavit, quàm magni fecerit donum. Mirabatur reliquorum absentiam Salvator, tanquam novam. At enim magis mirari debuerat, si rediissent. Ingratitudo inter homines nihil habet jam novum : ea vivimus tempora, ut potius grati-

tudo jam monstri locum obtineat. Non est ferè vitium aliud, quod tam multi verbò damnent; tam multi rebus ipsis amplectantur, ac teneant. Vah perversos mores! Nil cogitari pestilentius potest. Ingratus hoc unum bene facit, cum perit. Vel bestiarum sentiunt beneficia; nec ullum tam immansuetum animal est, quod non mitiget cura & amor. Leonum ora à Magistris impunè transeunt. Elephantorum feritatem usque ad servile obsequium demeretur cibus. Adeò etiam, quæ extra intellectum atque æstimationem beneficii posita sunt, assiduitas meriti pertinacis evincit. Avertant superi, Timothee! Ut bruta posthac Christianorum Magistros agant. Execramur Israëlitas, quod tanta in illos missa beneficia, & amissa. Advolabant è cælo coturnices; sed dum rabida ora munus mandunt, munificem mordent. Canescebant agri dulcissimo rore; sed delicata mancipia delicias fastidiunt, & jumentis similia jumentum colere incipiunt. Quanto magis detestanda foret in nobis ingratitudo, quos non creavit solum, & aluit, sed & redemit Deus, cum servi essemus, & mancipia. Imò etiam Christianos nasci, ac in vera fide educari voluit; ne Lytrum Sanguinis sui periclitetur. Absit, ut beneficia maleficos nos faciant.

Pereant enim verò cum Israëlitis, qui beneficium in vitium vertunt.

*Cultus erga D. Stanislaum ofores
varie puniuntur.*

XXXVIII.

ÆTernam memoriam meretur Gladius Gedeonis. Hic è Sacerdote Miles, ex DEI cultore illius ultor, ut sanctè cultrum ; ita fortiter vibrabat gladium. Centum & triginta Madianitarum millibus trecentos objecit, numero impar, successu major, causâ melior. Ipse DEO fidens, primus hostem laceffit. Nam virtus, in exemplum posita, micat, dum dimicat. Vix sensère fulgurantem Gedeonis gladium Madianitæ, lymphatis terrore, & errore animis, ceu Cadmæi Terrigenæ, inter se gladiis transigunt ; & mutuis vulneribus cadunt. Premittit victoriam victor, & hac illac fugat intrepidus, quos antè fugerat. Neminem suorum amittit ; Neminem hostium servat. Quid ? Quòd duo Reges etiam superbi- re incipiant, quia gladio Gedeonis cadunt. Tantam huic gladio invidisse gloriam visus est Georgius Castriotus, quem vulgo Scanderbegum nominant. Claruit Castrioti virtus plurimum Bassarum periculò ; & gladiò suò majora gessit, quàm putares geri posse. Alios cataphractos transversim dissecuit medios. Alios à vertice ad umbilicum divisit. Omnes ita exterruit, ut Solymanus ipse in parte felicitatis poneret, si thaumaturgum Scanderbegi gladium daretur intueri. Utrique meritissimo jure id laudis cum Poëta dederis : *gravis ultor in hostes.*

Nemo culpet mala tempora. Semper sibi orbis con-

stitit. Ter si diluviô mergatur , ter emerget impuriôr. Vitia erunt , donec homines. Mundo coæva est invidia; non desinet , dum mundus desinat. Pene ab orbe condito tabuit cæca rabie invidus Cain , quòd Abeli hostias voraret avidius Numen ; nec secundas Caini mentas curaret. Igitur diu designatum fratrem blandè seducit , proditoriè trucidat. Sed brevè malus malo pœnas dedit ; quia Lamechus nepos parricidio fratricidium expiat , & Cainum , urbe sua exulantem , pro fera ferit , facili errore , quia ferarum similem. Nocentem Caini sobolem etiam innocens experitur STANISLAUS ; quem cùm mordre non possit , canum more , in stellas sævientium , impudenter allatrat. Verùm non impunè feret hoc facinus invidia. Fateor quidem , hanc nobilissimam DEI artem esse , parcere posse , & velle ; nec divinius aliquid facit , quàm dum ignoscit. Imò , ut videas clementiæ modum ultra omnem modum , parcit armatus , dū ulcisci potest ; parcit ingratis , & sæpe invitis ; pepercit ab ineunte mundo , & perseverat parcere ; prævidit peccaturum mundum , & tamen condidit : demum Patrem se misericordiæ appellat , non Justitiæ. Interim & illud fateri necesse est , æquè justum esse DEUM , ac misericors est. Agnoscit illius Justitiæ scelus , & virtus. Justus est DEUS , dum promissam mercedem bonis rependit ; justus est , dum scelus punit ; imò , manca foret Justitia , nisi foret gemina ; & non minùs pœnam sceleri , quàm coronam daret virtuti. Addo , graviùs sentite DEUM injurias Sanctis suis , quàm sibi illatas. Has pupillas qui lædit , DEI oculum lædit ; læsio oculô , frustra

frustra benignus speratur aspectus. Rei hujus testes in imagine expressos vides. Primus Societatem oderat , & Stanislaum , quem nobis inviderat , Jesuitam negabat. Sed homo elatus in præceps ruit è cathedra , & propè abest , ut ex hominum societate exturbetur. Armenorum quispiam Sanctitatem beati Juvenis suspectam habuit; & ecce! Pene Sanctum Sanctorum perdidit, quia Imago Divi, è muro decedens, pertinaci caput fregit. Noli jam quærere , quid resurgens à mortuis Christus apud inferos egerit. Si bonus es, tibi aditum claudit; si malus , aperuit , *gravis ultor in hostes.*

Ah! peccantium stolidæ mentes ! Increduli monentur , Timothee , nec moventur : qui flenda vaticinantur , vates ridentur. Nimirum præcipites lentam ultionem non timent; ignari , quòd , ut gravissima quæque, ita poenæ graviores ferantur lentius. Deberet Jabelo impietas , si cœli oculos posset fugere ; nam cùm ex Caino didicisset , cœlo teste vivere impios , nec ullam sceleribus latebram dari ; pellicea primus tentoria prætexuit , quæ cœli conspectum raperent. Sed incassum laboras : proditorem omnia produnt , & infandum facinus suo tempore etiam muta fantur. Veniet summa dies , die carens ; cùm Apparitor Angelus omnes antistare jubeat hoc forum , cui omnia liquent. Quod vadimonium nec favor excusabit , nec lacrymæ ; imò ne mors quidem. Nam elementa sessuri Judicis metu festinabunt reddere , quod singulis debent : de cadaveribus , quæ absumpserunt , ne ipsos quidem cineres retinebunt. Jam aperti sunt DEI libri ; timete peccatores!

res ! In his totum continetur , unde mundus judicetur. Totum : cogitationes , verba , & opera. Totum , quid contra DEUM , contra proximum , contra te ipsum peccâsti. Totum , quod commisisti , quod omisisti , quod neglexisti. Totum , quod memoriâ , intellectu & voluntate ; quod auribus , oculis , manibus , linguâ , stomachô , ventre , pedibus & toto corpore deliquisti. Totum , quod domi & foris , clâm & palâm , in lecto & cubiculo , in schola & platea , in sacello & templo , in sylvis & agris commisisti. Totum , ita ut dissimulari nihil , negari possit nihil. Negare si velis , accusabit conscientia scelerum conscia , quam commaculâsti ; accusabunt dæmones , quorum tentationibus acquievesti ; accusabit infernus , quem non timuisti ; accusabit cœlum , ad quod non aspirasti. Fortè mutabis sententiam , & credere incipies , elementa mansisse in mixtis omnibus ❧ Ita ex omni parte te accusabunt , quia abusus es ; accusabunt Angeli , quorum monita sprevesti ; accusabunt Sancti , quorum exempla non es secutus ; accusabit te Mater Dei , & Luna non ampliùs dabit lumen suum , quia misericordiam non acceptâsti. Nesciet tunc Deus mitis esse crudelibus ; damnabitur unusquisque se teste , se accusatore , se iudice. Abradentur è mundo monumenta omnia scelerum ; & ne vel ipsa jam extent eorum loca , nova tellus educetur , & novum cœlum. Metue , Timothee , non cunctaturum iudicem. Plus metue cunctantem. Diu gravida nubes damnosiùs parit.

*D. Stanislao devotus singulariter Convictus
Dilinganus ingentia ab eodem beneficia accipit.*

XXXVIII.

A Mor , leonum domitor , humanos inter affectus sedem principem occupat , ex bono natus , & cor hominis nactus in cunis. Dulci quodam lenocinio hominem devincit , & plùs,quàm magnes ferrum , attrahit animum. Infundit amor objecto amabili , nescio , quid fideris , quod potenti vi etiam invitos conciliet , etiam incultos blando incendio adurat. Sæpiùs videas primo aspectu ita pellici , ut sui parùm memores , in eo, quasi Polypo, hæcant. At verò , ut fortis sit omnis amor , prævalet tamen amor Matris ; cujus rei vel inter bestias luculentum testem agit gallina , dum pullos suos educat. Amor illius potest omnia ; vincit omnia ; nunquam sibi deest, ut in eos, quos amat, cumulatior esse possit. Jeiunat læta , si pulli sint saturi ; si securi , periclitatur libens. Alio clamore prolem ad pastum convocat ; aïlo sub alas congregat. Hi verò nuper nati , sine doctrina , sine præceptore, intelligunt linguas , quas nos ignoramus. Porro ut timidissima aliàs, & sine audacia sit , vix accipiter pullis imminet , crocitare incipit , & unguibus sese armare. Tam sollicitè *suos fovet , atque tuetur.*

Olim leo ex ungue , & colossus ex pollice : hodie STANISLAUS ex digito noscitur. Thaumaturga fuit manus Moyfi , cùm petram percutiens , lapides emollit , non homines ; & ingratis Hebræis non ingratum liquorem

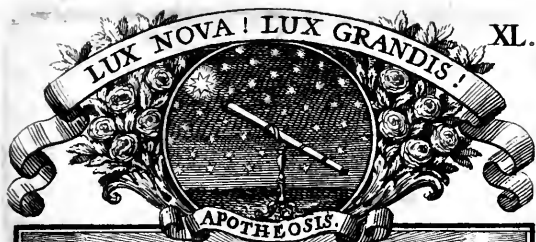
ē pumice produxit : thaumaturga ; cū naturam mo-
 vit , ut tota condiendis altilibus ancillaretur : thauma-
 turga ; cū hostes dejecit , quando in monte fixus , ma-
 num suam ad DEUM erexit. Stupere hanc manum
 Ægyptij : & Moysen Pharaonis DEUM dixerunt. At
 enim Moyſi STANISLAUM præfero , hoc ipso , quod divi-
 nam virtutem propius æmuletur. DEI potentia non ex
 manu , sed ex digitis commendatur. Miramur , quia
 tribus digitis appendit molem terræ ; miramur , quia in
 digito eiecit dæmonia ; miramur , quia luna & stellæ o-
 pera digitorum sunt ; miramur , quia in uno digito sur-
 di , muti , & cæci totam manum sensere. Etiam unus
 STANISLAI Digitus instar manûs fuit. Parum dixi : centum
 manus superavit. Prædator ignis Convictum Dilinganum
 ex improvise invasit , & spoliis suis adeo pertinax incubuit ,
 ut frustra fux præces , & altiora votis fuerint incendia.
 Tandem extorris domesticorum ordo , fuligine ac fa-
 villa sordidus , ad Divum Indigenam accurrit , thauma-
 turgum aufert Digitum , & ad locum incendij affert.
 Res mira visu ! Vix Digitus ignem tetigit ;
 avarum elementum omnem potentiam amisit , &
 solâ fugâ contentum , intacta reliquit , quæ furori jam
 destinârat. Latuisti hætenus , Modestissime juvenis , &
 mirabili humilitatis tuæ virtute virtutes omnes sic operui-
 sti , ut nemo te Dilingæ vixisse senserit. Hanc tamen
 unam , qua cæteras tegis , nunquam teges ; quia ex
 eo jam dudum plurimis gloriosior apparuisti , quod ,
 cū talis ac tantus esses , non apparere volueris. Tan-
 dem

dem in plena luce appares , & nulla re magis ; quàm humilitate tua , gloriantur Convictores. Imò supplices ad aram sternuntur , quibus olim sternebas mensam ; & ideò maximè ambiunt esse famuli , quòd tui potuissent esse domini,

Tandem tibi testamentum Stanislai configno , Timothee. Hæredem scripsit Convictum , & Academiam Dilinganam. Aperi , & lege ; brevis synopsis sic habet. Abiturus è vita , vera scribo ; quia scribo eo momento , quo nemo mentitur. Vicinus æternitati , quasi æternus loquor. Morituro summum fecère solatium Regulæ , Rosarium Magnæ Virginis , & Imago Salvatoris Crucifixi. Has meas divitias vobis lego. Amplæ sunt ; quia post se trahunt amplissimas , scilicet æternas. Si Convictus , & Academica ædificium est ; Regulæ sunt fundamentum. Si corpus ; Regulæ sunt nervi. Si arx ; Regulæ sunt muri. Si locus sanctus ; Regulæ sunt claustra. Nolite credere falsis Prophetis. Mel habent in ore , fel in corde ; basia in labijs , venenum in lingua ; risum in oculis , iram in visceribus ; sanctitatem in verbis , sacrilegium in factis. Angeli vultu , Dæmones mente ; habitu oves , moribus lupi. Nihil parvum est , quod DEUS præcipit. DEUS autem has regulas fundatoribus dictavit. Verus Christianus non est , qui vel in uno infidelis est. Qui non omnes observat regulas , verus Convictor , verus Academicus non est. Deinde cultum Divinæ Matris commendatissimum vobis volo. Nihil isthac potentius ; nihil amabilius,

bilis ; nihil potentius. O quanta dignitas , filium participare cum DEO , & ulnis Alumnum gerere , orbe majorem ! O gratas educationis vices ! Illa servat ; hic servit , & altricem suam Alumnus alit. Orant alij numen , hæc cogit ; nam Matris vota imperia sunt. Nihil hac amabilius. Annis triginta domi hæsit Divinus Philosophus , quia omnes in Matre delicias habuit. Athenæum supplebat MARIA , & hujus assidua contemplatio erat encyclopædia ; quod alia in terris eruditio Magistro hoc digna non fuerit. Rursum sicut descendens è coelo prima statio MARIÆ uterus , ita ascendens è sepulchro prima requies fuit MARIÆ domus. Si apud inferos pœnam potuisset pati , alia certè non fuisset , quàm quod ibi se vidit , ubi MARIA non esset. Demum pendens è cruce DEI effigiem vobis relinquo. Ut morienti peccatori in Civitatem Refugij facilius esset ingressus , non in uno duntaxat latere , sed in omni angulo januam aperuit. Avarus DEUS non est ; promptuaria sua ultrò offert sine seris. Divitiæ illius omnes his in specubus asservantur. Quem hîc thesaurum non inveniris ; planè perditum puta. Hac ad arcana coelitus inter est ; qui per hæc ostia ad DEUM non intrat , fur est , & latro.

Cedite Romulei superato exhoste triumph!
Multo major erit, quem Sacra Roma dabit.

Il y a une grande quantité de...
dans le...
et...
et...

XXX.

O Nobilem universalis statum ! Homo in eo statu extra omnes homines est , sed non exclusus ; intra omnes , sed non inclusus ; in singulis unus , sed non totus ; in omnibus multiplex , sed non divisus. Homo vivit in eo statu , nec vescitur ; rationalis est , nec discurret ; sensitivus , nec sentit. Non est albus , nec niger ; hæc sunt accidentia , quibus exuitur. Non videtur , nec videt ; hæc sunt officia sensuum , quibus non utitur. Si quæras , ubi sit ? Intra intellectum Logici est , & extra illum. Hic faber , & artifex ; hospes , & principium est tanti miraculi. Facit hominem universalem , dum abstrahit ; abstrahit , dum nudum concipit. ☼ Verùm ut Logica thaumaturga sit , præplacet tamen Mathesis ; quia pene divina. Hæc sola alumnos suos cœli ac terræ dominos constituit. Diametro terræ bifariam divisâ , reperit semidiametrum longam esse 17200000. pedes ; horas verò 1146. & minuta 40. Porrò cum sciat , hanc esse longitudinem viæ ad medium inferni , quam tamen urgente divina Nemese anima peccatrix intra momentum emetitur ; discipulis suis sollicita acclamat : O terribile momentum , quod est initium pœnæ , nunquam finiendæ ! Cogita , quòd , ubicunque stes , ad exordium hujus viæ stes. Cave , ne per peccatum in ea ulterius progrediare.

Ex inferis eluctata, parvum terrarum globum cum cœlo comparat; quem cum vix punctum sensibile inveniat, terram ex alto velut despectat, & cum Seneca miratur, quod hoc punctum inter tot gentes ferro & igni dividatur. O quàm ridiculi sunt mortalium termini! (tacitè suspirat) Punctum est istud, in quo bellatis, in quo navigatis, in quo regna disponitis. Subinde cœlos contemplatur; & si fortè tubi optici ope novam stellam conspicit, primum admirabunda exclamat: *Lux nova! Lux grandis!* Deinde quia tot oracula, quot sidera; tot linguæ, quot stellæ, Deum loquuntur; laudat providentissimum intellectum, quod intelligentias, cœlorum motrices, constituerit. ❧ Demum quos paulò antè suspexerat, etiam cœlos despicit; totam se ad pulcherrimum illorum artificem convertit; & hunc demum epilogum, à Patre Salomonis desumptum, Auditoribus suis dictat: Quid mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum! Ecce, Terram supra ac cœlos ascendit divina Mathesis. Verbo: terris dominatur & astris.

Adesto Fama. Ad Christianam juventutem te delego, paucis verbis res magni momenti nunciaturam, Stanislai Apotheosin, & virtutes, compendiò illis refer. Dic, Clementem XI., infra quem est omne solium, ex quo cathedram Petri ascendit; infra quem est cœlum ipsum, ex quo claves Petri accepit; supra quem est solus Christus, ex quo vices Christi gerit; quem huic dignitati Virtus, Scientia, & Prudentia præpararunt; quem ad hoc fastigium humana & divina suffragia extulerunt;

tulerunt ; qui dum credit , falli non potest , nec errare ; dum colit : Dic , sanctissimum Patrem hunc elapso anno Sanctorum honores , Stanislaodecrevisse. Sic *DIVIS NOVA STELLA EST ADDITA STELLIS*. Deinde memoratas hætenus virtutes obiter repete. Fidem sanctam tenuit sanctissimè ; occultat se aliis DEUS , Stanislaose revelabat ; & sensit intra se DEUM , quem alij credunt. Credunt alij miraculis ; Stanislaus facit ipse miracula : hinc parùm abfuit , quin fidem , quæ in viris est libera , in hoc juvene necessariam dixissem. Spes illius pene erat mortali conditione major. In regno patientiæ non aliud coronat , quàm quod cruciat : spinarum DEUM finxerint Ethnici , fecêre Judæi. Quidni Arbores Rhamnum olim in Regem eligerent , tanto quandoque sessurum in vertice ? Divinum Regem secutus est Stanislaus. Ut cœlestem coronam , quam firmiter sperabat , securè obtineret , rosas abiecit , & cum Christo spinas elegit. Amatorem DEI nobilissimum se præstitit , & Charitatis Magister esse potuit. Non ita Logicus circa triplicem sciendi modum versatur sollicitè , velut Stanislaus in objectum suum continuò ferebatur. Amabatur à DEO , antequam erat ; postquam natus est , redamabat Deum , quamdiu erat. Imò nunquam obiisset , nisi amor consumpsisset. Aliàs Regum privilegium est , fortes nasci. Nullus unquam generosior fuit , quàm sanguis Stanislai. Ut hic lucem sensit , statim ille intra venas ebullit : ut pugnare posset , jam à pueris Mundum , & carnem provocavit. Tandem adde , brevè triumpnum publicum glorioso Victori adornatum iri. Currum debebit trahere
debel-

debellata caro ; quia semper animus in Stanislao sceptrum gessit , & nihil servire debuit , nisi pars inferior. Turpe putabat , extra se dominum esse , & intra se servum. Ad pedes triumphantis sedebit Honor ; quia (quod difficile & heroicum est) simul magnus , simul humilis existit Stanislaus. Famulos agent Elementa ; post turcas nuper devictos ipsa luna , quæ prius erat gradarius , fiet Planeta statarius ; & cum reliquis novam stellam mirata , rubere incipiet. In vexillo aureis literis hoc Lemma exprimeretur ! *Lux nova ! Lux grandis !*

Finio hîc , Timothee ; quia non habeo , ubiqueiescam opportuniùs , quàm ubi Stanislauum , in throno sedentem , relinquo. Fateor ; Sanctum hunc Philosophum coloribûs non suis depinxi. Feliciùs exprimam , si olim videro. Interim amando corrigam , quod scribendo peccavi. Philosophi hujus exemplô philosophiæ meæ cursum in DEO sisto. Cursus rectus non est , qui ad DEUM non pervenit : is enim errat , qui à DEO aberrat. Tu si sapias , quem tibi vitæ proposui Magistrum , fideliter sequere , & numerum auge beatorum. Ex omnibus Divis nisi tu etiam aliquando unus es ,

Heu ! Nullus es,

Cedite Romulei superato ex hoste Triumphî !
Multò major erit , quem Sacra Roma dabit.

F I N I S.

IN.

INDEX RERUM

Numerus Paginam indicat.

A.

A Cūs Magneticæ natura.	97.
Æternitas.	31.
Alchymia.	73.
Amicitia hominum fragilis.	59. 60.
Amoris Potentia.	153.
Amor Matris in prolem.	33. 153.
Angelus Tutelar̃is verus amicus.	59. 60.
Animabus Purgatorĩj succurendum.	136.
Antipathiæ effectus.	9.
Apes lilia amant.	37.
Apum sedulitas & præstantia.	145.
Arca Noë è cedro.	5.
Architecturæ initium.	81.
Aromistarum de anima iudiciū.	18.
Avium comitia.	49.
Avium nosocomium.	113.
Aulæ genius.	87.
Auroræ encomia.	109.

B.

Balsami præstantia.	121.
---------------------	------

Belli effectus.	142.
Bombycis labor.	137.
Bona terrena quid sint ?	51.

C.

Carnis adversum spiritum lucta.	23.
Cedri natura.	5.
Cœli gaudia.	131.
Confessionis crebræ usus salutaris.	39.
Crucifixi effigies.	156.
Crucifixi effigies liber.	14.
Cultus B. MARIE Virginis.	99.
Cultus SS. Menstruorum utilissimus.	111.
Cupido cum Morte pharetram mutat.	129.

D.

Dei bonitas in Missæ sacrificio.	19.
Deliberare de vitæ statu necessarium.	43.
Desiderij Passionis natura.	94.
Deus faber.	122.
Deus	

INDEX RERUM

Deus hominem sibi emit sua passione.	4.
DEUS in amore omnibus præfendus.	108.
DEUS Misericors & justus.	150.
DEUS necessario unus.	13.
DEUS omnibus dominatur.	44.
Dignitates quid sint?	51.
Divitiæ quid sint?	52.

E.

Ebrietas vitij ostium pandit.	35.
SS. Eucharistiæ sumptionis effectus.	88.

F.

Florum & fructum varia natura.	45.
Fœminæ fugiendæ.	104.
Fortuna instabilis.	78. 80.
Fulminis miri effectus.	141.

G.

Gedeon Sacerdos & Miles.	149.
Gemmæ virtutum symbola.	126.
Gemmarum pretium.	125.
Gratitudo animalium.	148.

H.

Hæretici locustis similes.	55.
Hæreticorum societas noxia.	55.
Heliotropij natura.	45.
Homo DEI servus.	34.
Homo quid sit?	63.
Horologij descriptio.	21.
Horologij in omnes dominium.	21.
Humilitas Christianum decet.	63.
Humilitatis arduitas.	90.

I.

Ianus cur bifrons?	86.
Ignis virtutes.	17.
Immortalitatis studium.	133.
Inferni æternitas.	31.
Inferni meditatio.	31.
Ingratitudo.	147.
Innocens nemo, nisi pœnitens.	23.
Jobi patientia.	138.
Ira fugienda.	50.
Iris descriptio.	117.
Judicium DEI strictissimum.	152.
Juventus fluxa.	140.

L.

Lampas Lenonem prodit	61.
Libertatis amor.	113.
Libido excæcat.	15.
Lilij	

INDEX RERUM.

Lilij descriptio.	22. 37.	Mortis tempus incertum.	139.
Lilium Nympharum hostia.	37.	Mundus Iano similis,	86.
Lingua impudica.	10. 11.	Mundus Organum musicum.	30.
Lingua impudica in theatris.	12.	Mundus periculis plenus.	48.
Lingua mentis imago.	11.	Mundus sceleratus,	150.
Litteræ Parentis ad B. Stanislaum.	75.	Musicæ varietas & vis,	69.
Lunæ in mare influxus.	93.		

M.

Magnetis natura, & effectus.	77.	Natales B. Stanislai.	2.
Margaritæ genesis descriptio.	1.	Navigatio periculosa.	65.
B. MARIE Virginis cultus.	99.	Nauticæ artis initium.	81.
B. MARIE V. in suos patrocinium.	100. 114.	Nobilitas nil juvat.	79.
B. MARIE V. potentia.	116.	Nobilitas sine virtute nihil.	74.
Matis pulchritudo.	93.		
Mathesis sacra.	157.		
SS. Menstruorum cultus.	112.		
Minima non negligenda.	91.		
Missæ Sacrificij dignitas.	19. 20.		
Morborum in homine multitudo.	134.		
Mori in vita discendum.	123.		
Mors cum Cupidine pharetram mutat.	129.		
Mors Echo vitæ.	127.		
Mors spem omnem tollit.	128.		
Mortem sanctam mors ipsa docet.	124.		
Mortis cæca crudelitas.	110.		

N.

O.

Oculi in amore duces.	103.
Olea arbor nobilissima.	41.
Organum musicum.	25.

P.

Paradisi felicitas.	131.
Parentes B. Stanislai.	2.
Eorum in educanda Sobole cura.	6.
Parvis sæpe magna cedunt.	29.
Pati nos docet DEUS.	28.
Peccati gravitas.	84.
Peccator Deicida.	84.
Peccator DEUM è corde fugat.	83.
Pecca-	

INDEX RERUM.

Peccator moriens coram Judice.	127.
Pharos in nautas benefica,	57.
Philomelæ cantus.	113.
Phœnicis natura.	129.
Pœnitentia innocentia jungenda.	23.
Poma sodomitica.	36.
Pulveris nitrati inventor.	97.
Purgatorii pœna,	135.

R.

Regulatum seu statutorum vis,	155.
Religiosa vitæ felicitas.	67.
Religiosa vitæ prærogativæ.	72.
Religiosus status arcæ Noë similis.	42.
Rosæ natura , & decora,	101.

S.

Salomon à fœminis corruptus.	15.
Sâmson à fœmina superatur.	102.
Sacrificij Mulsæ dignitas.	19.
Scanderbegi fortitudo.	149.
Scientia sine virtute nihil.	15.
Scientia sine virtute nocet.	16.
Corpus incorruptum.	13.
Sensuum libertas nocet.	102.
Servitium DEI necessarium.	7.
Sirenium insidia.	65.

Societas prava declinanda.	56.
Solis encomia.	53.
Sol post tenebras gratior.	85.
Specierum visivarum indoles.	27.
B. Stanislai abnegatio & amor regularum.	82.
Ægritudo.	118.
Amabilitas in conversando.	70.
Amoris Divini excessus.	107.
Apotheosis.	159.
Conceptio prodigiosa.	2.
Desideria Sancta.	94.
Digitus incendium sedat.	154.
Epistola ad Parenrem.	79.
Fuga in ignotas regiones.	50. 54.
Funus.	126.
Humilitas.	87. 90.
Humilitas in Convictu Dilingæ.	62.
Miracula.	134.
Mors Sancta.	123.
Mortificatio sensuum.	103.
Mortis propriæ prælagium.	111.
Obedientia.	91.
Orationis studium.	18. 23.
Pietas in Angelum Tutelarem.	58.
Pietas in B Virginem.	98.
Pietas in SS. Menstruos.	111. 112.
Pueritia Sancta.	6.
Sævities in corpus proprium.	22.
Subjectio erga fratrem.	26.
Testamentum.	155.
Verecundia.	10.
Virtutes.	159.
	Vo-

INDEX RERUM

Votum ingrediendi societatem Je- su.	42.	Victoriam Polonis obtinet.	143.
Zelus.	95.	T.	
B. Stanislaus non agnoscitur à fra- tre.	54.	Templum Dianæ Ephesinæ è ce- dro,	6.
Cupit mori festo B. Virginis.	115.	Templum Salomonis cur è cedro?	5.
Dæmonem fugat.	31.	Templum Salomonis Magnificum.	105.
Deliquium patitur.	11.	Timor DEI.	144.
SS. Evcharistiâ ab Angelis reficitur.	34.	Turpiloquium.	10.
Jesum in brachia recipit.	38.	Typographiæ inventor.	97.
Invisitur à B. Virgine MARIA.	38. 118.	U.	
Invisitur à S. Barbara.	34.	Venialis peccati gravitas.	92.
Irrisores Eius Sanctitatis puniun- tur.	151.	Vinum luxuriæ causa.	35. 36.
Litteris patris non flectitur.	74.	Visio DEI.	132.
Monetur à B. Virgine, ut societa- tem ingrediatur.	42.	Vita hominum brevis.	126. 139.
Moriens in terram deponi petit.	122.	Vitis floribus noxia.	35.
Mundi gazis se exonerat.	50.	Vnitatis numericæ vis.	13.
Romam venit.	66.	Vocatio rectè perpendenda.	42.
Scientiam, & virtutem à DEO hau- rit.	14.	Voluptas quid sit?	43.
Societati JESU adscribi petit.	42.	Z.	
Societati JESU adscribitur.	66.	Zelus Christi Domini.	55.
Transit flumen sicco pede.	55.		
Vanitatem mundi agnoscit.	46.		

1. The first part of the document is a list of names and addresses. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed hand. The list is organized into two columns, with names on the left and addresses on the right. The names are: John Smith, James Brown, William Jones, Robert White, Thomas Green, Charles Black, Henry Grey, George Baker, Edward Clark, and Benjamin Hall. The addresses are: 123 Main Street, New York, NY; 456 Elm Street, Boston, MA; 789 Oak Street, Philadelphia, PA; 101 Pine Street, Washington, DC; 202 Cedar Street, Baltimore, MD; 303 Birch Street, San Francisco, CA; 404 Spruce Street, Portland, ME; 505 Fir Street, Seattle, WA; 606 Redwood Street, Los Angeles, CA; and 707 Cypress Street, Miami, FL.

2. The second part of the document is a list of names and addresses. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed hand. The list is organized into two columns, with names on the left and addresses on the right. The names are: John Smith, James Brown, William Jones, Robert White, Thomas Green, Charles Black, Henry Grey, George Baker, Edward Clark, and Benjamin Hall. The addresses are: 123 Main Street, New York, NY; 456 Elm Street, Boston, MA; 789 Oak Street, Philadelphia, PA; 101 Pine Street, Washington, DC; 202 Cedar Street, Baltimore, MD; 303 Birch Street, San Francisco, CA; 404 Spruce Street, Portland, ME; 505 Fir Street, Seattle, WA; 606 Redwood Street, Los Angeles, CA; and 707 Cypress Street, Miami, FL.

3. The third part of the document is a list of names and addresses. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed hand. The list is organized into two columns, with names on the left and addresses on the right. The names are: John Smith, James Brown, William Jones, Robert White, Thomas Green, Charles Black, Henry Grey, George Baker, Edward Clark, and Benjamin Hall. The addresses are: 123 Main Street, New York, NY; 456 Elm Street, Boston, MA; 789 Oak Street, Philadelphia, PA; 101 Pine Street, Washington, DC; 202 Cedar Street, Baltimore, MD; 303 Birch Street, San Francisco, CA; 404 Spruce Street, Portland, ME; 505 Fir Street, Seattle, WA; 606 Redwood Street, Los Angeles, CA; and 707 Cypress Street, Miami, FL.

This book is given special protection for the reason indicated below:

Autograph	Giftbook
Association	Illustration
Condition	Miniature book
Cost	Original binding or covers
Edition	Presentation
Fine binding	✓ Scarcity
Format	Subject

L82—5M—12-57—64525

